

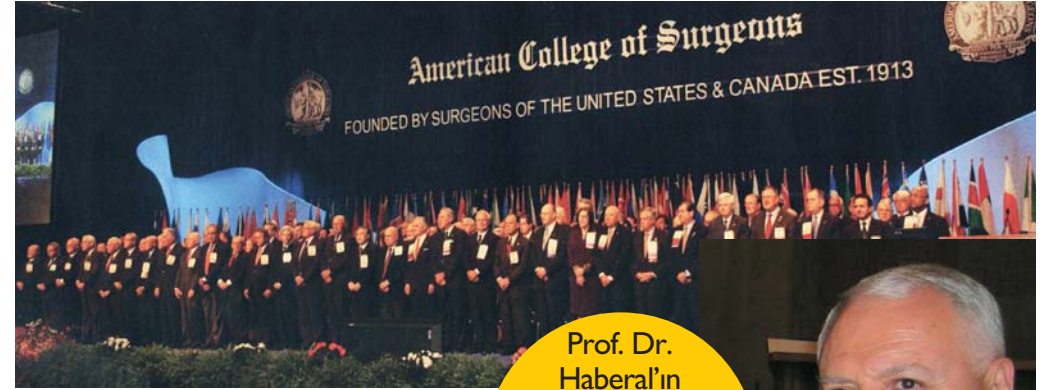
Bütün Dünya

192297 SAYI: 2010 /11 FİYATI: 4 TL

2000

Amerikan Cerrahlar Birliği'nden

“Atatürk Türkiyesi”ne Büyük Onur Ödülü

Prof. Dr. Haberal'a
**Yurdun Dört Bir
Köşesinden Kutlama
Mesajları Yağıyor**

Prof. Dr.
Haberal'ın
bu başarısıyla
Türkiye, ilk kez
en üst düzey
Onur Ödülü
kazandı.

Cengiz Özakıncı
**Yabancıların
Bir Düşünü
Dile Getiriyor
“Türksüz
Dünya”**

Sinan Meydan:
**Samsun'dan
Önceki
Vahdettin'i
Anlatıyor**

Cüneyt
Arcayürek
ve Oktay
Ekşi'nin
yorumlarıyla:
**HSYK
OLAYI**

Rıfat Serdaroğlu
Açıkça Uyarıyor:
**“Türkiye'nin
Altında İki
Bomba Var”**

Prof. **HABERAL:**

GEREK- ÇESİZ TUTUKLU

“... son yıllarda ülkemiz İFTİRA rejimine doğru hızlı bir şekilde gidiyor.

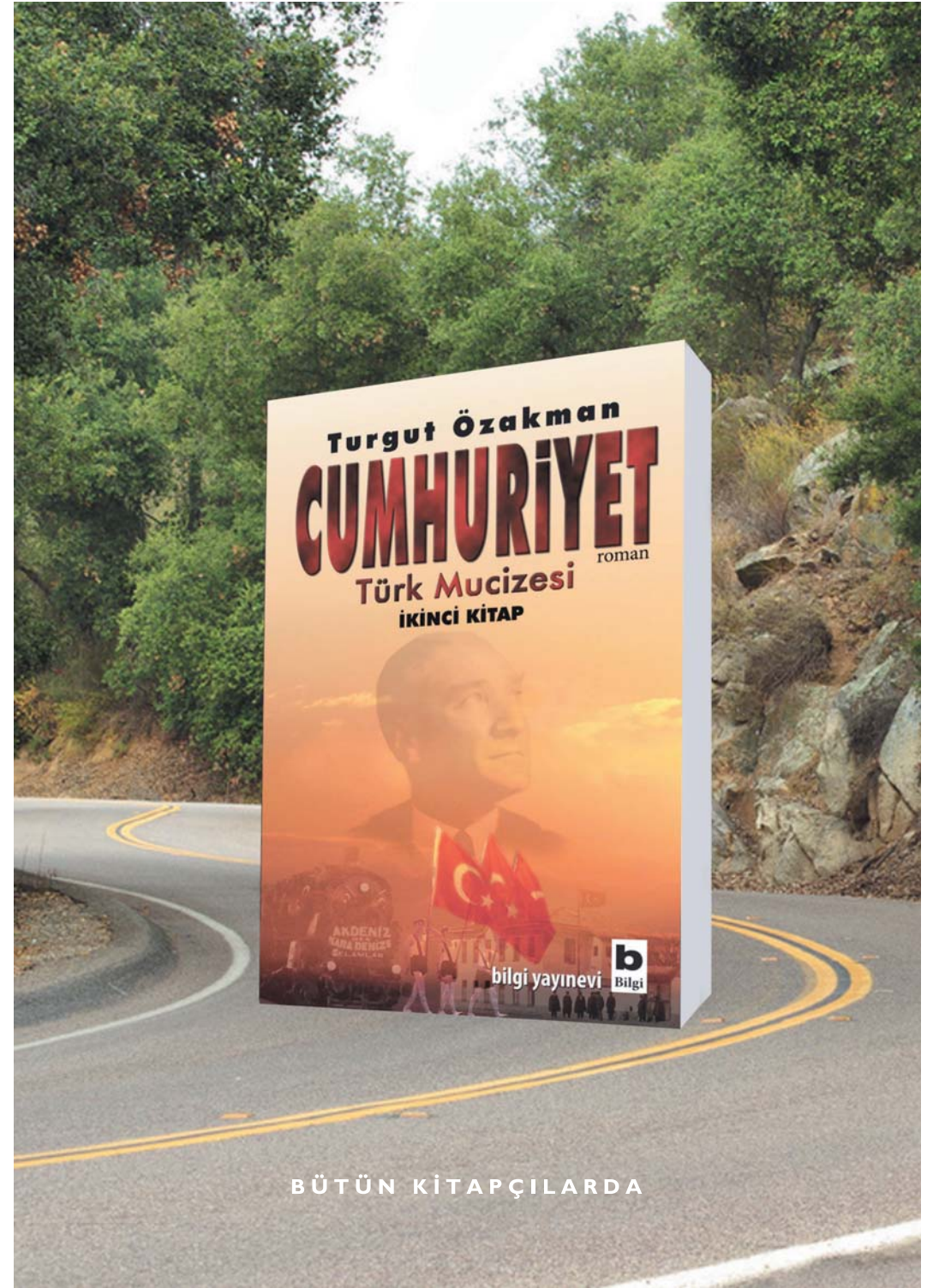
Bunun sonucudur ki

1.5 yıldan fazla bir süredir

hiç bir yasal gerekçe gösterilmeksizin, bütün özgürlüklerim maalesef sivil bir yönetim döneminde gasp edilmiştir.

Böyle bir durumu sivil bir yönetim döneminde yaşamamızı Ülkemize ve Demokrasimize yakıştıramadığımı, Yaptıran ve Yapanları kınadığımı, Aziz Milletimize saygıyla sunuyorum.”

Prof. Dr. **Mehmet HABERAL**

BÜTÜN KİTAPÇILARDA

Bütün Dünya

2000

**Başkent Üniversitesi
Adına Sahibi:**

Prof. Dr. Mehmet Haberal

Yayın Genel Yönetmeni

Mete Akyol

Yayın Genel Yönetmeni

Yardımcısı:

Mehmet Muhsinoğlu

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:

Gülçin Orkut

Görsel Yönetmen:

Turgut Keskin

Teknik Yapım Yönetmeni:

Faruk Güney

İşletme Genel Yönetmeni:

Sina Şen

Yayın Danışmanı:

Yaşar Öztürk

Türk Dili Danışmanı:

Haydar Göfer

Sanat Danışmanı:

Süheyla Dinç

Redaksiyon:

Fatma Ataman

Düzeltilme Sorumlusu:

Nükheth Alicikoğlu

Başkent Üniversitesi'nin bir kültür hizmeti olan Bütün Dünya 2000, Başkent Üniversitesi kuruluşlarından Aküm Reklamcılık, Danışmanlık ve Yayıncılık Ajansı Sanayi ve Ticaret A. Ş.'nin 1. Cadde No: 77, Bahçelievler, Ankara adresinde hazırlanmış, Euromat Entegre Matbaacılık A. Ş.'nin Sanayi Caddesi No:17, Yenibosna, İstanbul adresinde basılmıştır.

Seçiciler Kurulu:

Prof. Dr. Nevzat Bilgin (*Anısal Başkan*)

Prof. Dr. Ahmet Mumcu

Prof. Dr. Solmaz Doğanca

Prof. Dr. Sevil Öksüz

Prof. Dr. Ender Varinlioğlu,

Prof. Dr. Okay Eroskay

Prof. Dr. Fuat Çelebioğlu,

Prof. Dr. Sedefhan Oğuz,

Prof. Dr. Levent Peşkiricioğlu,

Necmi Tanyolaç, Kaya Karan, Alaettin Giray,

Ayhan Erten, İlhan Banguoğlu, Ahmet Aydede,

Manuel Bilos, Cengiz Dolunay

Sürekli Yazarlar:

Yücel Aksoy, Nuray Bartoschek, Cahit Batum,

Prof. Dr. Yüksel Bozer, Haluk Cansın,

Ali Murat Erkorkmaz, Konur Ertop,

Gürbüz Evren, Metin Gören, İlyas Halil,

Pelin Hazar, Muzaffer İzgü, Mehmet Muhsinoğlu,

Filiz Leloğlu Oskay, Cengiz Önal, Cengiz Özakıncı,

Saniye Özden, Bekir Özgen, Yaşar Öztürk,

Erdoğan Sakman, Songül Saydam,

İzlen Şen, İzmir Tolga, Engin Ünsal,

Mehmet Ünver, Dr. Mehmet Uhri,

Orhan Velidedeoğlu, Mustafa Yıldız

Yönetim Merkezi:

10. Sokak No: 45, Bahçelievler, Ankara

Tel: (0312) 212 80 16 (pbx)

Faks: (0312) 234 12 16

İletişim Adresi:

Sedef Cad. 2446 Ada, 1. Parsel, A Blok,

Kat: 3, Da: 16, Ataşehir, 34750 İstanbul

Tel: (0216) 456 27 27 (pbx)

Faks: (0216) 456 27 29

Abone Hizmetleri:

(0212) 314 08 88

Dağıtım: Yaysat

Renk Ayırımı: Mat Yapım

Basım Tarihi: 25 / 10 / 2010

www.butundunya.com.tr

butundunya@butundunya.com.tr

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ İSTANBUL UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ'ne

WHO VE UNICEF TARAFINDAN ÖNERİLEN

BAŞARILI ANNE SÜTÜ UYGULAMALARI NEDENİ İLE

BEBEK DOSTU HASTANE ÜNVANI VERİLMİŞTİR.

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
2009

İÇİNDEKİLER

6 Atatürk'e Mektup
Mete Akyol

8 Amerikalı Cerrahlar Birliği

36 Mustafa Balbay Duruşması
Atilla Sertel

41 Unutturmaya Çalışanlar da Onu Unutamaz
Gürbüz Evren

47 Atatürk'ün Kimliği
Cemal Kutay

51 Atatürk'ü Ağlatan Dört Olay
Nezihe Araz

56 Hakimiyeti Milliye Yazıları
Cengiz Önal

59 Büyük Millet Meclisi'nin Çalışmaları ve İlk Ulusal Hükümet'in Kurulması
Cengiz Önal

65 On Kasım ve Eğitim
Bekir Özgen

70 Türksüz Dünya Düşleri
Cengiz Özakıncı

77 Müzikteki Yarış
Fazıl Say

81 Türkiye'nin Altındaki İki Bomba
Rifat Serdaroğlu

86 Gün Ortasında Ankara'nın Orta Yerinde
Konur Ertop

92 Halkı Kandırmak İçin "Büyük Yalan" Tekniği
Mehmet Muhsinoğlu

96 Atatürk'ün Samsun'a Çıkışı ve Vahdettin
Sinan Meydan

109 Geçmiş Zaman Olur Ki
Metin Gören

112 Akil Adamlar
Orhan Velidedeoğlu

116 Et Yemeli mi Yememeli mi?
Prof. Dr. Kenan Demirkol

120 Kanserden Vazgeçebiliriz
Gül Kaynak

124 Semiha Öğretmen
Sevcan Akıncı

128 Turizmde "ÇekYat" Yöntemi Yayılıyor
Nuray Bartoschek

136 Annemin Yaş Günü Hediyesi
Muzaffer İzgü

141 Faydalı Korku
Ecele Engel
Ali Murat Erkorkmaz

146 Şirazlı Hafız
İlyas Halil

39 Fırçalayarak

85 İlk Dersimiz Türkçe

91 Bilginizi Denetleyin

95 Tıp Dünyasından
Kısa Kısa

127 Sudoku

134 Ufak Tefek Bilgiler

148 Poldi

149 Çözümler Sayfası

150 Yarının Büyüklüğü

152 Kareler ve Rakamlar

153 Mantık Bilmecesini

154 Satranç

156 Bulmaca

158 Ayın Kitapları

160 Bir fotoğraf, Bin sözcüğe Bedeldir

9 Prof. Dr. Haberal'a En Üst Düzey Onur Ödülü

13 Kutlama Mesajları

20 Silivri'deki Hocalarımız Onurumuzdur
Tüm Öğretim Üyeleri Derneği

23 HSYK'ye Neden Saldırdı?
Cüneyt Arcayürek

25 HSYK Patladı
Oktay Ekşi

27 Çankaya'nın Balans Ayarı mı?
Tufan Türenc

29 Ergenekon: AKP'nin Adı Konmamış Sıkıyönetim Rejimi
Emin Çölaşan

Bütün Dünya 'DAN SİZE

Mete Akyol

Atatürk'e Mektup

Aziz Atatürk, Sevgili Atatürk, Velinimetim Atatürk;

Yakın arkadaşınız İsmet İnönü'de görüp, size, ondan öğrendiğim bu sıfatlarınızla hitap edebilme cesaretimin nedeni ve kaynağı, engin hoşgörünüze olan güvenimdir. Biraz da, asla şımarıklık değil, fakat size şimdi vereceğim güzel bir haberin kanımı kaynatan coşkusudur.

Kara Kasım'da olmamıza karşın, pırl pırl Ekim'den güzel bir haberim var size.

Hani, Türk istiklalini ve Türk Cumhuriyeti'ni sonsuza dek korumalarını ve savunmalarını kendilerine birinci görev olarak verdiğiniz Türk gençleri var ya... İşte, verdiğiniz bu görevi bir buyruğunuz olarak "başım, gözüüm üstünde" düzeyinde bir saygıyla özümseyip, yaşam felsefelerinin ve insanlığa hizmet aracı mesleklerinin de önünde "birinci" sırada tutan bu Türk gençlerinden biri, bu buyruğunuzu yerine getirebilmek için yaptığı çalışmalarla geçen ay Türkiyemize, dünya ölçütünde üst düzey bir bilimsel ödül kazandırdı.

O, bu ödülü, size layık bir Türk genci kimliğiyle, yaşam boyu hedefi olarak bellediği "Çağdaş uygarlık düzeyinin de üstüne çıkacaksınız" buyruğunuzu yerine getirdiği için kazandı.

O Türk genci, buyruğunuzda hedef olarak gösterdiğiniz "çağdaş uygarlık düzeyi"ni ulaşacağı sabit bir düzey olarak algılamakla yetinmedi. Her yıl ulaştığı yeni düzeylerin üstünde, daha da yükseklerde yeni düzeyler aradı ve bu yıl da bu düzeyin üzerine çıktı.

Dünyanın en köklü ve en etkin cerrahlar topluluğu olan "Amerikan Cerrahlar Birliği", bilgi, buluş ve deneyimlerinden yararlanmak için onu bu yıl, dünyanın en seçkin altı cerrahından biri olarak, 97 yıllık bu kuruluşu "Onursal Üye" seçti.

Önceki yıllarda, Türkiye'de ilk böbrek naklini gerçekleştiren, geliştirdiği yeni bilimsel yöntemlerle bu alanda dünyadaki tüm meslektaşlarına yeni olanaklar ve kolaylıklar sağlayan; daha sonra Türkiye'de ilk karaciğer naklini gerçekleştirip, ardından bu alanda da dünya tıp tarihine kendi buluşlarıyla katkılar sağlayan "sizin ne-

feriniz" o Türk gencinden bir haber daha vereyim size.

O, 66 yıllık yaşamının ilkokul öğrenciliği döneminde, Cumhuriyet ve Atatürk şiirleri okuyarak; ortaokul ve lise öğrenciliği döneminde, Atatürk ve Cumhuriyet konularında araştırmalar yapıp, yeni bilgiler öğrenerek çalıştı. Üniversite öğrenciliğini ise yürekten benimsediği Atatürk ilkelerine toz kondurmadan sürdürdü. Bu yolda kimi arkadaşlarıyla çatıştı, kimi hocalarıyla tartıştı...

Doktor olduktan sonra da, buyruklarınızı yerine getirebilmek için mesleğinde her geçen gün insanüstü bir uğraş verdi...

"Çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkmak" hedefine nişan alan bu çocuğunuz şimdi, bir buyruğunuzu daha yine eksiksiz yerine getirebilmek için çalışırken, uğraşına bir süre ara vermek zorunda bırakıldı.

O; sizin, "Ey Türk Gençliği, birinci vazifen" diye başlayıp, "görevin Türk istiklalini ve Türk Cumhuriyeti'ni sonsuza dek korumak ve savunmaktır" diye devam eden buyruğunuzu yerine getirirken, kimse'nin ve hatta yargının dahi ne olduğunu bilmediği bir "eylemi" nedeniyle, uğraş alanı dışına alındı...

"Size ölmenizi emrediyorum" diyen bir komutana, onun benliğindeki o-

nur ve gururunun yanında, çok ufak kalan böylesi bir "hasardan" söz etmek elbette bize yakışmaz.

İçinde bulunduğumuz "ahval ve şerait"i anlatmak için yazdım bunları, yalnızca...

Mektubuma, arkadaşınız İsmet İnönü'nün size yazdığı bir mektubundaki sözleriyle başlamıştım, yine aynı mektubundaki sözleriyle bitiriyorum:

"...Sizi, kudret ve şan, şerefle aramızda ve başımızda görmek ümidim, her zamandan ziyade sağlamdır. Ve can verici yüzünüzden, doyamadan binlerce öperim, Sevgili Atatürk, Aziz Atatürk, Velinimetim Atatürk.

Tazim ile..." •

Amerikan Cerrahlar Birliği

Amerikan Cerrahlar Birliği, Dr. Franklin Martin'in öncülüğünde 1910 yılında başlatılan yıllık "Klinik Kongreleri"nden yola çıkılarak 1913 yılında Chicago'da kurulmuştur. Üyelerinin tümü cerrahlardan oluşan bu derneğin amacı, cerrahi tedavi yöntemlerinde en yüksek ölçütü yakalayabilmek için üyeleri arasında bilgi alışverişi sağlamak, en uygun ve en etik tedavi yöntemlerinin uygulanabilmesini sağlamaktır.

Amerika Birleşik Devletleri ve Kanadalı cerrahlar tarafından kurulan derneğin kapısı tüm dünya ülkelerinin cerrahlarına açık olmasına karşın, bu kapıdan geçebilecek cerrahların önce, çok titiz bir inceleme ve değerlendirme süzgecinden geçebilmeleri gerekmektedir.

Amerikan Cerrahlar Birliği, kurulduğu ilk yıldan bu yana cerrahi alanında uluslararası ün sahibi ve özellikle tıp alanında insanlara yardım konusunda gerçekleştirdiği başarılı çalışmaları ile kendine haklı bir yer edinmiş cerrahları "Onursal Üyelik" ünvanı vererek ödüllendirmekte, onları bünyesine katarak, bilgi, yetenek ve deneyimlerinden, derneğin öteki üyelerinin de yararlanmalarını sağlamaktadır.

"Onursal Üyelik" ödülü, her yıl verilmesi gereken bir kural olmamakla birlikte, yılda en fazla 6 adaya verilebilmektedir.

Derneğin "Onursal Üye" ödülünü kazanan cerrahların sayısı, 1913 yılından bu yana 424'e ulaşmıştır. Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın da bu ödüle layık bulunmasıyla Türkiye, derneğin 97 yıllık tarihinde ilk kez, tıp dünyasının en üst düzeyindeki bu ödülüne sahip övünçlü 120 ülke arasında yer almıştır.

Bu yılın övünçlü öteki ülkeleri, İngiltere, Fransa, Brezilya, Hindistan ve Çin olmuştur. •

Amerikan Cerrahlar Birliği'nin yayımladığı Clinical Congress News

Prof. Dr. Haberal için gönderilen kutlama mesajlarının bir bölümü ilerideki sayfamızda yer almaktadır. ▶▶

Bir Türk Bilimadamı Türkiye'ye ilk kez bu büyük ödülü kazandırdı.

Prof. Dr. Haberal'a Amerikan Cerrahlar Birliği'nden En Üst Düzey Onur Ödülü

"Tıp bilimine katkıları ve insanlığa hizmetleri" nedeniyle Prof. Dr. Mehmet Haberal, geçen ay Amerikan Cerrahlar Birliği'nin en üst düzey geleneksel ödülüyle onurlandırılarak, tıp dün-

yasının en büyük ve en saygın bu meslek kuruluşuna "Onursal Üye" seçildi. Davetli olduğu Washington'daki görkemli ödül törenine bilinen nedenle katılamayan Prof. Dr. Mehmet Haberal, ilk kez

bir Türk ve Müslüman bilim adamına verilen bu anlamlı ödülünü, tutuklu hasta olarak bulunduğu Haseki Kardiyoloji Enstitüsü'nde, törene kendi adına katılan kardeşi Prof. Dr. Ali Haberal'ın elin-

Washington'daki ödül törenine katılamayan Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın ödülünü, kendisini temsilen kardeşi Prof. Dr. Ali Haberal aldı.

Fotoğrafta Harvard Üniversitesi Mass. Gen (MGH) Hastanesi Cerrahi Bölümler Başkanı Prof. Dr. Andrew L. Warshaw, ödülü vermeden önce Prof. Haberal'ın yaşam öyküsünü okudu ve onu anlattı.

120 ülkeden 15 bin cerrahın katıldığı kongrenin yalnızca 1500 üyesinin davetli olduğu ödül töreninde, Derneğin kurulduğu 1913 yılından buyana ilk kez bir Türk bayrağı da, diğer onursal üye ülkelerinin bayrakları arasında övünçlü yerini almış oldu.

den aldı. Ödül töreni, Amerikan Cerrahlar Birliği'nin 3-7 Ekim 2010 tarihleri arasında Washington'daki yıllık kongresinin açılışında yapıldı. 120 ülkeden 15 bin cerrahın katıldığı kongrenin yalnızca 1500 üyesinin davetli olduğu ödül töreninde, derneğin önceki yıllarda seçilen "Onursal Üye"leri, özel akademik giysileriyle ülke bayraklarının sıralandığı sahnede yer almışlardı.

Derneğin kurulduğu 1913 yılından buyana geçen 97 yılda ilk kez bu yıl, bir Türk bayrağı da ilk kez diğer onursal üye ülkelerinin bayrakları arasında övünçlü yerini alıyordu.

Aynı bölümde bulunan altı boş sandalyede ise, derneğin yeni seçilen "Onursal Üye"lerinin adları yazılmıştı. Bu sandalyelerden birinin üstündeki "Haberal" sözcüğü, o yazıyı okuyanların yüzlerinde buruk bir görünüm oluşturuyordu.

Sahnenin yan bölümündeki kürsü ise, altı yeni "Onursal Üye"ye ödülleri verecek olan derneğin eski başkanları için ayrılmıştı.

Prof. Haberal'ın ödülünü vermek görevini, Harvard Üniversitesi Mass.

Gen.(MGH) Hastanesi Cerrahi Bilimler Bölümü Başkanı Prof. Dr. Andrew L. Warshaw üstlenmişti. Amerikan Cerrahlar Birliği önceki dönem başkanlarından ve Amerika'nın önde gelen cerrahlarından Prof. Dr. Warshaw kürsüde, "yakın dostu" Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın yaşam öyküsünü okudu, sonra bu ödülün ilk kez bir Türk'e verildiğini belirtti ve özel olarak vurgulayarak ayrıca, ödülün bir Müslüman bilim adamına verildiğine de dikkat çekti. Prof. Warshaw, törene Prof. Dr. Mehmet Haberal adına katılan kardeşi Prof. Dr. Ali Haberal'a önce, ağabeyinin sağlık durumunu ve hatırını sordu, törene katılan tüm arkadaşı meslektaşlarının ve kendisinin "dayanma gücü" dilekleri yanı sıra, "geçmiş olsun" ve "kendisini en kısa sürede aralarında

Prof. Dr. Ali Haberal Türkiye bayrağının yanında

görmek" temennilerini bildirmesini istedi. Prof. Warshaw, bu özel ilgisinden sonra "yakın dostu"nun ödülünü, "içtenlikle kutlama duygularıyla iletmesi için" Prof. Dr. Ali Haberal'a "emanet etti."

Kurulduğu 1913 yılından buyana Amerikan Cerrahlar Birliği'nin bu geleneksel ödülü, ülke, din ve ırk ayrımı gözetmeksizin, "Tıp bilimine sağladıkları katkıları ve insanlığa yaptıkları

hizmetleri" nedeniyle her yıl, dünyanın tüm cerrahları arasından seçilen altı "seçkin cerrah" a verilmektedir. Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın dışında bu yılın "Onursal Üye" ödülünü kazanan beş "seçkin cerrah", Fransa'dan Profesör Dr. Luanios, İngiltere'den Profesör Dr. Nicholls, Hindistan'-

Derneğin Kurucu Ülkelerinin Ulusal Marşları Dinlenirken

Prof. Dr. Ali Haberal, ödül töreni nedeniyle düzenlenen resepsiyonda ağabeyi Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın yakın dostları Washington Üniversitesi, Cerrahi Bölümler Başkanı Prof. Dr. Carlos A. Pellegrini (solda) ve Amerikan Cerrahlar Birliği'nin bir önceki Başkanı Prof. Dr. LaMar McGinnis (sağda) ile. Sağdaki fotoğrafta Prof. Dr. Ali Haberal, ağabeyinin onursal üyelik beratını gösteriyor.

dan Profesör Dr. Udwardia, Brezilya'dan Profesör Dr. Birolini ve Çin'den Profesör Dr. Wei oldu.

Amerikan Cerrahlar Birliği'nin geleneksel "Onursal Üye" ödülü ilk kez, derneğin kuruluş yılı 1913'de, İngiltere

Kraliyet Cerrahlar Birliği Başkanı Sir Rickman Godlee'ye verilmiş, bu yılın ödül sahipleriyle birlikte 97 yıl boyunca derneğin Onursal Üye ödülünü kazanan uluslararası seçkin cerrahların sayısı, 424'e ulaşmıştır. •

Prof. Haberal'a verilen Onur Ödülü Beratı (solda) ve tören günü Prof. Haberal'ın adı yazılı boş kalan koltuğu (sağda)

Süleyman Demirel

Sayın
Prof. Dr.
Mehmet Haberal

14 Ekim 2010, Ankara

Amerikan Cerrahlar Birliği'nin bu yılki toplantısında, Onursal Üyeliğe seçilmiş olmanızdan dolayı sizi gönülden kutluyorum.

Dünyaca tanınmış değerli bir ilim adamı ve büyük bir hekim olarak, başarılarınızın takdir ve övgüyle karşılanmasından onur duyuyoruz. Milletimize ve insanlığa yapmış olduğunuz hizmetlerin başarıyla devam edeceğinden eminim.

Maruz kaldığınız haksızlıklar karşısında gösterdiğiniz vekar ve metanetten, gurur duyuyoruz.

Her şeyin geçeceğine ve pek yakında size kavuşacağımıza inanıyorum.

Sevgiler ve Saygılar

S. Demirel

Süleyman Demirel

Sevgili Kurucu Rektörümüz,

1913 yılında kurulan ve kurulduğu yıldan bu yana cerrahi alanında uluslararası ün yapmış ve özellikle tıp alanında insanlara yardım konusunda gerçekleştirdiği çalışmalar ile kendine haklı bir yer edinmiş kişileri ödüllendiren Amerikan Cerrahlar Birliği tarafından "şeref üyeliği" ile ödüllendirilmiş olmanız, fazlasıyla hak edilmiş bir payenin tarafınıza teslimi niteliğinde bulunsa da, bizleri gururlandırmış ve duygulandırmıştır.

Tarih, bu kıymet bilirliliğin nasıl olup da ülkemizde hiçbir biçimde hak edilmiş bir cezaya dönüştürülmüş olduğunu incelerken, hiç kuşku yok ki bu durumu, ülkemizin içinden geçtiği bir cinnet dönemi olarak değerlendirecektir.

Her ulusun tarihinde karanlık günler olmuştur. Böylesi günlere yakından tanık olan ulu önderimiz Atatürk, akıl ve ilimi bizlere miras olarak bırakırken ve aydınlık günlere çıkış için Türk Gençliği'ni görevlendirirken, hiç kuşku yok ki o emsalsiz sezgisiyle yaşanabilecekleri görmüş ve karanlıklardan çıkış yolunu bizlere göstermiştir. Atamızın işaret ettiği bu çizgiden sizin bir an bile sapmamış oluşunuz, bu çekişinizin acıların kuşkusuz başlıca nedenidir.

Bizler, ellerimizde alev alev yanan, akıl ve ilim yolunu aydınlatan meşalelerimizle, sizi bir önder olarak yeniden aramızda göreceğimiz günlerin çok yakın olduğuna tüm kalbimizle inanıyor, sizi çok özleyiyor ve bekliyoruz.

Sonsuz sevgi ve saygılarımızla,
Başkent Üniversitesi Senatosu

Sayın Prof. Dr. **Mehmet HABERAL**

Amerikan Cerrahlar Birliği Onursal Üyeliğine seçildiğini mutlulukla öğrendim. Ben senin insan ve hekim vasfınla bu ödülü çoktan hak ettiğini düşünüyorum. Yaşamın bizim için neler hazırlayabileceğini düşünecek kadar sürprizi hem kendi yaşamımdan hem de başkalarının yaşamlarından görebildim.

Senin hekim yaşantına döneceğin aktif günleri özlemle bekliyorum. Bu anlamlı ödülle hekimliğinin ve cerrahlığının ve en önemlisi insanlığının tespit edildiği inancıyla tekrar tebrik eder, sağlık ve esenlik dilerim.

Saygılarımla

Prof. Dr. **Yücel KANPOLAT**
Türkiyel Bilimler Akademisi
TÜBA Başkanı

Sayın Prof. Dr. **Mehmet HABERAL**

“Amerikan Cerrahlar Birliği”nin bu yılki Onursal Üyeliği'ne seçilmenizden dolayı sizi içtenlikle kutlarım.

Aslında daha önce de uluslararası birçok ödülleri almıştınız. Bu ödüllerin yalnız sizi değil, Türkiye'yi de onurlandırdığına inanıyorum. Size reva görülenler karşısında bilim dünyasının gösterdiği ilgi ve tepki, her türlü takdirin üzerindedir. Türk bilim dünyası da, sizin benzeri zor bulunan yüksek hasletlerinizin bilincindedir. Bu vesileyle sizi bir an önce aramızda görmek dileğiyle sağlık ve sabırlar dilerim.

Prof. Dr. **Ayhan O. ÇAVDAR**
Türkiye Bilimler Akademisi
Şeref Üyesi ve Kurucu Başkanı

Türkiye Cerrahlar Derneği'nin Bildirisi

Sayın Üyemiz,

Amerikan Cerrahlar Koleji, üyemiz Prof. Dr. Sayın Mehmet Haberal'ı 'ŞEREF ÜYE'liğine seçmiştir. Amerikan Cerrahlar Koleji'nin 97 yıllık tarihinde bir Türk cerrahına ilk defa verilen bu değerli ödül tüm camiamızı mutlu etmiştir. Sayın Haberal'i en iyi dileklerimizle kutlar, başarılı çalışmalarının sürmesini dileriz.

TCD Yönetim Kurulu

Türkiye Bilimler Akademisi'nin Değerli Üyeleri,

TÜBA Başkanlığının 7.10.2010 günü, Prof. Dr. Mehmet Haberal'a, Amerikan Cerrahlar Birliğinin verdiği "Onursal Üyelik" Ödülü ile ilgili haberi okuduğunuzu umarak yazıyorum.

Profesör Haberal ile tanışmadım.

Tutsak durumda hastanede olduğunu biliyorum.

Böyle dünya cerrahlarına verilen bir ödülü almak için bilimsel olarak yaptıklarını incelemek amacı ile, SCI'deki verilere baktım.

1971-2010 yıllarını kapsayan 40 yıllık dönemde (863) yayını var.

Birkaç M. Haberal olabilir diyerek yayınlardaki adresleri incelemeye çalıştım.

2008, 2009, 2010 yıllarında (118) çalışma yayınlamış.

Hepsinin adresi "Başkent Üniversitesi".

863 çalışma için (bugün) 2590 atf almış.

(Non-self) atf sayısı 1899. h-indisi 18. 2006,2007 yıllarında (sanırım hapisaneye düşmeden önce) her yıl 130 çalışma yayınlamış.

2008-2009 yıllarında her yıl 450 - 425 atf almış.

Bu çalışmaları yapan bir bilim adamının her ne maskaralıklarla olursa olsun hapse atılması hüznü vericidir.

Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın bugüne kadar TÜBA üyeliğine aday gösterilmemiş olmasını da anlayamadım.

Aday gösteren olursa destekleyici (emekli) üye olarak imza atmaya hazırım.

Bilgilerinize sunuyorum.

Saygılarımla.

Prof. Dr. **Bahattin BAYSAL**
Boğaziçi Üniversitesi Ek-Görevli
Öğretim Üyesi.

Değerli (Türkiye Bilimler Akademisi) TÜBA Üyeleri,

Prof. Mehmet Haberal'ı öğrenciliğinden, Hacettepe cerrahideki asistanlığı yıllarından beri iyi tanırım.

Mehmet Haberal çok çalışkan, dürüst, ülkesini seven, insanı, insanlığı seven, hekimlik ahlaki ilkelerine son derecede sadık değerli bir bilim insanıdır.

Cerrahi alanında bu ülkeye birçok yenilikler getirmiştir. Kurduğu Başkent Üniversitesi ülkemizin onur duyacağı bir eğitim kurumudur. Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi ve hastanesi gerçekten üst düzeyde eğitim ve araştırma yapan, üst düzeyde hizmet veren bir kuruluştur.

Haberal bu Tıp Fakültesini, bu üniversiteyi kurabilmek için gece gündüz büyük bir özveri ile çalıştı. Kendisine büyük iş merkezleri kurmadı, büyük kazançlar sağlamadı.

Prof. Mehmet Haberal toplumun sorunlarına ilgisiz, duyarsız kalacak bir insan değildi. 12 Eylül 1980 darbesinden sonra insan hakları savunucusu olarak epeyce sıkıntı çekmişti.

Kuşkusuz ülkenin sorunlarını daha iyi tanımak, bu sorunlarla daha iyi mücadele etmek için bir takım toplantılara katılıyordu.

Ne acıdır ki ülkemizde siyasal çıkarlar ya da korkular yüzünden çok değerli yazarlar, ozanlar yıllarca tutuklu kalmışlar, kimileri yıllarca hapis yatmış, çoğu da sonunda aklanmışlardır.

Şimdi de yazarların yanı sıra bilim insanlarımız da belki yıllarca bitmeyecek bir dava sürecinde tutuklanıyorlar.

Ben onun bilimsel yanını değerlendirebilecek konumda değilim. Ancak, TÜBA'nın Prof. Dr. Mehmet Haberal'a değer verdiğini gösteren her türlü girişimin desteklenmesi gerektiğine inanıyorum. Saygılarımla,

Prof. Dr. **M. Orhan ÖZTÜRK**

Amerikan Cerrahlar Birliği'nin size verdiği
"Onursal Üyelik" ödülü, akıllı almaz haksızlıkların
hüküm sürdüğü ülkemde, bunca sıkıntıların, üzüntülerin arasında,
karanlıkta yakılmış bir ışık oldu, umutlarımızı aydınlattı,
içimizi ısıttı.

Umarım bu ödül, sizin de içinizi ısıtmıştır.
Aynı meslekte olduğunuz ve sizinle aynı uğurda ömrünü vermiş
bilim adamlarının ödülüdür bu. O nedenle çok özel değerinde bir
anlam taşımaktadır.

Çok değerli, yüreğimin parçası, sevgili Prof. Haberal.
Sizi sevgiyle, saygıyla kutluyorum.

Bir an önce ameliyathanenize dönmeniz için her an,
her saniye bütün inancımınla dua ediyorum.

Macide TANIR
Devlet Sanatçısı

Pek Sayın Hocam, Hocamız,

Yeni aldığınız ödül için sizi candan kutluyorum.

Ne yazık ki, yabancıların verdiği bu değeri anlamayacak kadar
cahil, hırslı, geri kafalı insanlar da var.

Gelecek tehlikeyi fark edemeden onları biz yetiştirdik...

Onlar da Allah korkusu olmadan, sizler gibi en değerli
varlıklarımızın, olmayan suçlar yükleyerek, özgürlüklerini
acımadan aldırıldılar.

İnanın, her zaman hatırımda ve kalbimdesiniz.

Yalnız benim değil, bütün ailem ve dostlarımda...

Duamız, bir an önce oradan çıkmanız.

Allah'ın adaletine inanıyorum.

Bunu yapanlar cezalarını göreceklerdir.

Size saygı ve selamlarımla, sağlık ve bir an önce kurtulma
temenni ediyorum.

Muazzez İlmiye ÇİĞ

Sayın Prof. Dr. Mehmet Haberal

Sizle hiç karşılaşmadık; hiçbir akademik platformda ve ortamda birlikte
bulunmadık. Bunun benim açımdan bir şanssızlık olduğunu bilmekteyim.

Ancak sizin gibi, Türk tıp bilim alanında cesurca ilkleri başlatmış,
uluslararası haklı bir üne sahip bir bilim insanıyla aynı ülkenin vatandaşı
olmanın onur ve gururunu taşımayı.

Size verilen büyük ödül aslında Türk tıp adamlarına ve tıp bilim
dünyasına verilmiş bir meşaledir, bir sancaktır.

Bu türden çok az kişiye layık görülen ödüllerin, yalnızca Batı dünyasının
bilim insanları değil, Türkiye gibi Batıyla çatışarak Batılı olmayı
başaran bir ülkenin bilim insanı tarafından da alınabileceğinin kanıtlanmış
olması, öteki ana karalardaki ülkenin insanlarına da özendirici, umut-
landırıcı örnek oluşturacağına sonsuz inançla, onurla, saygılar sunarım.

Erol MÜTERCİMLER

Haliç Üniversitesi Öğretim Üyesi
ve Cem TV, Televizyon Programcısı

Buruk bir seviç yaşıyoruz.

Amerikan Cerrahlar Birliği 100 yıllık
tarihlerinde, ilk defa bir Türk Cerrahı-
na, hem de dünya çapında bir ödül
veriyor. Bu sıradan bir olay değil. Ön-
celikle bu ödülün dolaylı Sayın Hoca-
mız Prof. Dr. Mehmet Haberal'ı kut-
luyoruz.

Dünyanın kıskanarak hayran ol-
duđu böyle bir dehayı 500 küsur gün-
dür sorgusuz, mesnetsiz, sudan baha-
nelerle, yargısız infaz şeklinde, özgür-
lüğünden ve çok sevdiği mesleğinden
mahrum bırakılarak, içerde tutup, ce-
zalandırıyorlar. Herkes suçsuz olduğu-
nu biliyor ve bunu dile getiriyor.

Cumhurbaşkanı bile gecikmiş ada-
let, adalet değil diyor ve isyan ediyor.
İktidar kanadından da tutukluluğun
infaza döndüğü sesleri yükseliyor.

Ama buna rağmen ne hikmetse Say-
yın Haberal ve gibilerin ne suç söyle-
miyor ne de bırakılıyorlar.

Bu ülke akıl tutulmasına mı uğra-
dı? Kendi kendimizin düşmanı mı ol-
duk? Bu kadar duyarsız, umursamaz
bir toplum mu olduk, ne? Kendi değer-
lerimizin kıymetini bilmiyor ve sahip
çıkıyoruz.

Okuyanlarımız bile düşünememe
yetisini yitirdi mi diye düşünüyorum.
Böyle bir durum uygar bir ülkede olsa
yer yerinden oynardı. Gerçekleri gö-
remeyecek kadar kör ve duyamayacak
kadar sağır bir toplum muyuz?

Sayın Haberal içerdeyken bile ok-
yanus ötesinden büyük bir ödül alıyor,
bu medya hazretlerinin gıkkı çıkmıyor.

Bu mu sizin haber anlayışımız? Bu mu
bizim tarafsız medyamız? Bu mu adalet,
bu mu demokrasi?

Merhum İsmet İnönü'nün, meşhur
sözü kulaklarımızda çınlıyor, öfkeyle
dudaklarımızdan fırlıyor:

"Hadi canım, sen de..."

Orhan KOCADAĞ

Emekli Sağlık Memuru, Yalova

SAYGIMIZ VAR AMA ZULMEDİLİYOR

Tüm Öğretim Üyeleri Derneği (TÜMÖD), 2-10-2010 tarihli bildirisini ile gözetilene alınan ve tutuklanan akademisyenlere destek açıklamasında bulundu.

Geciken adalete vurgu yapan TÜMÖD'ün açıklaması şöyle:

SİLİVRİ'DEKİ HOCALARIMIZ ONURUMUZDUR

Prof. Dr. Yücel Aşkın Prof. Dr. Yalçın Küçük Prof. Dr. Kemal Alemdaroğlu Prof. Dr. Mehmet Haberal Prof. Dr. Mustafa Yurtkuran

Prof. Dr. Fatih Hilmioğlu Prof. Dr. Erol Manisalı Prof. Dr. Emin Gürses Prof. Dr. Ercüment Ovalı Prof. Dr. Ferit Bernay

Prof. Dr. **Yücel Aşkın**, Prof. Dr. **Yalçın Küçük**, Prof. Dr. **Kemal Alemdaroğlu**, Prof. Dr. **Mehmet Haberal**, Prof. Dr. **Mustafa Yurtkuran**, Prof. Dr. **Fatih Hilmioğlu**, Prof. Dr. **Erol Manisalı**, Prof. Dr. **Emin Gürses**, Prof. Dr. **Ercüment Ovalı**, Prof. Dr. **Ferit Bernay**, birbirinden değerli bütün bu öğretim üyeleri, yadırgatıcı biçimde, bir sabah erken saatte, hanelerine yapılan baskınlarla, sanki yüz kızartıcı suçlardan dolayı aranıp da bulunamıyorlarmışcasına, alınıp götürülmüşlerdir; gözetilene alınmışlardır; bir kısmı tutuklanmıştır. Birçoğunun, tutukluluk halleri, uzun süre devam etmiştir; bu aşamada yılları bulan tutukluluk halleri, söz konusudur.

Hemen hepsi, henüz ne ile suçlandıklarını dahi bilmemektedirler.>>

Adalete, bağımsız yargıya, kuşkusuz sınırsız bir saygı içindeyiz. Bu ne kadar böyle ise, geciken adaletin adil olmaktan çıkıp, tutukluluk çerçevesinde tam anlamıyla bir zulme dönüşmesinden, bir o kadar acı duyuyoruz. Ortada yerli yersiz sözde delillerle şişirilmiş dosyalar, ne oldukları belli olmayan gizli tanıklarla malül bir resim varken, bunun salt, "yargının bağımsız çalışmasına saygı" yönünde samimiyetsiz bir talebiyle tartılmak istenmesi, ne yazık ki, bize açık ve çirkin, bir siyasi göz boyama manevrası olarak görünmektedir.

Prof. Haberal'ın bilgisayar diskinin, tahsisat yokluğu nedeniyle hala daha incelenememiş olduğuna dair, alayvari beyan; söz konusu kaygımızın, maalesef, kesin bir kanıtı olarak tezahür etmektedir.

Adana'ya sevk olunan ve ölüm sebebi, tıbben, "gözetilene sürede yüksek tansiyonun yol açtığı damar tıkanıklığıyla böbreklerini kaybetmesi" olarak belirlenen, tansiyon ve böbrek hastası Rahmetli Prof. Uçkun Geray'ın, hayatına noktayı koyan, hastalık - yaşlılık dinlemez, ölümcül trajik kurgu, ne kadar siyasi diyye ve ne denli onarılmaz yaralar açtı ise, şu anda Prof. Mehmet Haberal'ın ve Prof. Fatih Hilmioğlu'nun, o arada pek çok yazarın ve masum insanın, bitmez tutukluluk çileleriyle, yaşadıklarının, tamamen aynı, kabul edilemez, siyasi bir çizgide seyrettiğini gözlemliyor, büsbütün, üzülüyoruz.

Prof. Haberal'ın bilgisayar diskinin, tahsisat yokluğu nedeniyle hala daha incelenememiş olduğuna dair, alayvari beyan; söz konusu kaygımızın, maalesef, kesin bir kanıtı olarak tezahür etmektedir.

Biz TÜMÖD olarak, yaşananın, salt bir yargısal süreç değil; siyaseten, bilhassa sakatlanmış bir yargı süreci zemininde, hukuk devletiyle bağdaşmaz, bir siyasi tecziye mekanizmasının resmini yansıtıyor olduğunu düşünüyor, bundan derin bir elem duyuyoruz.

Van 100. Yıl Üniversitesi'nde, Rektör Yücel Aşkın'ın ve Üniversite Genel Sekreteri'nin, olur olmaz suçlamalar uzantısında, tutuklanmalarıyla birlikte yaşananlar... Derken, daha sonra çıkartıldığı mahkeme tarafından tahliye edilecek olsa da, hasta hasta gözetilene alınıp, İstanbul'dan Konya'ya, oradan

Adana'ya sevk olunan ve ölüm sebebi, tıbben, "gözetilene sürede yüksek tansiyonun yol açtığı damar tıkanıklığıyla böbreklerini kaybetmesi" olarak belirlenen, tansiyon ve böbrek hastası Rahmetli Prof. Uçkun Geray'ın, hayatına noktayı koyan, hastalık - yaşlılık dinlemez, ölümcül trajik kurgu, ne kadar siyasi diyye ve ne denli onarılmaz yaralar açtı ise, şu anda Prof. Mehmet Haberal'ın ve Prof. Fatih Hilmioğlu'nun, o arada pek çok yazarın ve masum insanın, bitmez tutukluluk çileleriyle, yaşadıklarının, tamamen aynı, kabul edilemez, siyasi bir çizgide seyrettiğini gözlemliyor, büsbütün, üzülüyoruz.

Siyaset gerektiğinde tahsisat ayırır, gerektiğinde yargıç, savcı, uzman, kime ne ölçüde ihtiyaç varsa, onların sayısını artırır, gerektiğinde gizli tanık ve özel yetkili savcı yasasındaki hukuksuzluğu giderir, gerektiğinde, adalet müfettişlerini görevlendirip, konunun bunca ağırdan ele alınmasında, aksaklıklar nelerdir, diye soruşturmalar başlatır.

Gerektiğinde, "Yüksek yargı çizmeyi yine aştı!" demek yerine, Yargıtay'ın, tutukluluk kararlarında yasaya

Tüm ilgilileri, başta da siyaset mekanizmasını, Cumhuriyet Türkiye'si'ne katiyen yakışmayan, söz konusu çok üzücü garabetten çıkmak üzere, göreve çağırıyoruz.

aykırı olarak, biteviye imza tutan yargıçlar hakkındaki tazminat mahkumiyetlerini, inceletir. Gerektiğinde, dosyalar, belli ellerden alınıp, gerçek anlamda "tam bağımsız yargı" ilkesine baş koyan, başka ellere emanet edilir. Bütün bunlar yapılmadan, bizlerden, "bağımsız yargıya müdahale etmeyin", yaveleriyle, oturup sessiz kalmamız, beklenemez.

Ağustos 2010'da, Yüksek Askerî Şura tam toplanacakken, 28'i amiral

ve general olmak üzere, 102 asker hakkında tutuklama emrinin çıkartılmak istenmesine ilişkin yargısal adımdaki "zamanlamanın", tetiğe siyaseten basılmak suretiyle değil de, kendi kendine işleyen olağan yargısal çarklar çerçevesinde, tamamen

rastsal olarak çalıştığına inanmak için, "kör" olmak gerekir...

Tüm ilgilileri, başta da siyaset mekanizmasını, Cumhuriyet Türkiye'si'ne katiyen yakışmayan, söz konusu çok üzücü garabetten çıkmak üzere, göreve çağırıyoruz.

Atılmayacak her adım, olayın bir hukuk dramı değil, hoş gitmeyen masum insanlarımızı yönelik, kasden geliştirilmiş bir siyasi yüklenme olduğu yönündeki algımızı, pekiştirecektir."

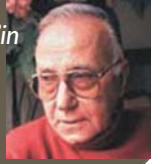
ATATÜRK VE ADALET

Yasa koyan insanlar birtakım seçkin özelliklere sahip olmak zorundadır. O özelliklerden birincisi şudur efendiler: Yasa öneren, yasa yapan, yasa koyan bir insan, insanlığın bütün hislerini bütün ihtiraslarını herkesten daha çok sezer ve bilir. Fakat nefisini herkesten çok ve tamamen bütünüyle bunlardan ayırt etmek kudret ve yeteneğine sahip olmalıdır. Bu seçkin özelliklere sahip olmayan insanlar insan topluluğu için yasa yapmak hak ve yetkisinden men edilmiştir. Efendiler yasalar duygulara dayanarak ve uyularak yapılmaz.

1. 12. 1921, TBMM.

Cüneyt Arcayürek'in
14- 10 - 2010 Tarihli
Cumhuriyet Gazetesinde
Yayımlanan Yazısı

HSYK'ye Neden Saldırdı?

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'ndan başkanvekili ve kimi üyeler istifa ettiler. Gerekçeleri gayet açık ve medyada daha önceki dönemlerde yer alan hukuksal saptamaları içeriyor:

Yasa gereği Kurulun Başkanı Adalet Bakanı veya onun adına toplantılarına başkanlık eden bakanlık müsteşarı HSYK'nin çalışmasını engelliyorlar. Önemli, fakat AKP'nin politikalarına uygun olmayan bir karar çıkması olası mı? Ya bakan ya da müsteşarı toplantıya gelmiyor. Kurul çalışmıyor. Karar alamıyor...

Bu nedenle örneğin hâkimlerle savcıların atamalarıyla ilgili kararnameler aylarca sürüncemede kalıyor...

Kamuoyunda isimleri üzerinde olumsuz tartışmalar yapıldığı kimi hâkim ve savcılar başka görev yerlerine nakledilmeleriyle ilgili bir kararnameler söz konusu mu?

HSYK toplanmıyor. Bakan da müsteşarı da arazi!

Bu örnekler iktidarın yargı üzerin-

de kurguladığı, uygulamaya koyduğu yaptırımlara birer örnek.

AKP grubunda konuşan Başbakan'ı dinleyince bu örneklere zaten gerek kalmıyor.

AKP indinde istifa edenlerin bulunduğu HSYK'nin ne kadar zararlı bir kurum olduğu anlaşılıyor.

RTE'nin AKP grubundaki HSYK'ye saldırı içeren konuşmasını RTE'ye söylenmiş gibi okursak; "Bay Başbakan; HSYK'nin sizinle işi yok. İşin yarısıyla" diye söze başlayabilir ve şöyle devam edebiliriz: HSYK'ye rahat durmadınız, diyorsunuz.

Oysa, ağzınızı her açışımızda yargıya, yargının en üst kurulu HSYK'yi saldırılarınızı yanıtlamak zorunda bıraktınız..

Saldırınızdaki amacın ne olduğu anlaşılıyor.

Askeri kışlaya, gerçekleri söyleyen ve yazanları Silivri'ye hapsedtiniz.

Basını türlü yollardan sindirdiniz. Devlet kadrolarını AKP yandaşları ile doldurdunuz.

Geride kala kala yargı bağımsızlığı ve ele geçirmeniz gereken yargının üst kurulu HSYK kalmıştı. Şimdi çıkıyorsunuz kürsüye; görevleri sizi alkışlamak, onaylamak olan AKP grubunda tecahülü arifaneden gelmenin dik âlâsı bir tavır takınıyor, nalıncı keseri gibi olayları kendinize yontarak siyasal demagojiye eşsiz bir örnek veriyorsunuz ve:

”Siyasal açıklamaları biz yapmadık, saldırınıza gereken yanıtı vermek zorunda kalan HSYK yaptı” diyebiliyor, HSYK'yi ve kimi üyelerini suçlayabiliyorsunuz.

Devam edelim: HSYK'ye, ama gerçekte bir türlü sindiremediğiniz yargı bağımsızlığına saldırarak, yargıyı AKP'ye akortlu teksesli konuma getirmek amacıyla -biz değil siz- makamınızı bir araç gibi kullandınız.

Siz siyasetçi olarak yetkinizi milletten aldığınızı söylüyorsunuz; ama, bağımsız yargı da millet adına karar veriyor. HSYK'de istifalar oldu; -dediğiniz gibi- elbette hayırlısı neyse o olacak!

Bizi istifa ederek dört dörtlük şov yapmakla suçluyorsunuz. Ne ki siz, şovu siyaset dünyasında kimlerin meslek haline getirdiğini en iyi bilenlerin başında geliyorsunuz..

İstifaların geç kaldığını söylüyor-

sunuz. Sizi bu denli mutlu edeceğini bilseydik; istifalarımızı daha önce açıklayabilirdik.

Yeni suçlamınıza gelince:

“Deyin ki ‘Bizim Yargıtay’ da Danıştay’da adaylarımız var onun için çalışacağız’ onu söyleyin” diyorsunuz. Bu açıklamayla, ayın 17’sinde Yargıtay ve Danıştay’daki HSYK’ye üye seçiminde kimi adaylar lehine çalışmak için istifa ettiğimizi söylemek istiyorsunuz.

Geride kala kala yargı bağımsızlığı ve ele geçirmeniz gereken yargının üst kurulu HSYK kalmıştı.

Bu asılsız bilgiyi nereden aldığınızı sormak bile istemiyoruz. Bu, malumu ilan olur. Ancak:

Seçimlerde kimileri için etkili olmayı yeğleseydik, HSYK'den istifa etmez, bu Kurul'un etki alanını kullanabilirdik.

İstifalarımız, bizden kurtulduğunuz müjdedelediği için, kuşkusuz sizi mutlu etmiş olmalı...

Öyleyse bu denli hırçın, dolaylı biçimde yargının tümüne saldıran bir konuşma yapma gereğini neden duyduunuz?

Yoksa, yoksa?.. “HSYK ile ilgili saptamalarından ders alın ha” diyerek yeniden oluşacak yüksek yargı organlarını bugünden uyarmak mı amacınız? •

Oktay Ekşi'nin
12- 10 - 2010 Tarihli
Hürriyet Gazetesinde
Yayınlanan Yazısı

HSYK Patladı

Buna “beklenen” mi oldu demek doğru, “beklenmeyen” mi, insan tereddüt ediyor, en kesin ifadeyle söylenebilecek olan var: Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun (HSYK) Danıştay ve Yargıtay'dan seçilerek bu göreve gelen üyeleri, yargı ve hukuk tarihimizde unutulmayacak bir eyleme birlikte imza koydular.

Kamuoyunun karşısında geçtiler ve “Aldığımız bireysel kararlar sonucu, görevimizden topluca istifa ediyoruz” dediler.

Namık Kemal'in sözleri kendi eylemine ne kadar uygundu, tartışılabilir ama, onun “Çekildik izzet-i ikbal ile Bab-ı hükümetten” sözüne en uygun eylemi yaptılar.

Bu satırları yazarken oturup hukuk ve yargı tarihimizin yapraklarını tek tek açarak “Yargıçlarımız görevlerinin ve konumlarının haysiyetini korumak için topluca istifa etmişler miydi?” diye bir araştırma yapmış olduğumuz iddia etmiyoruz.

Ama bizzat tanıdığı olduğumuz son

60 küsur seneyi, o süre içinde yargıyı en bağımsız noktaya taşıyan düzenlemelerden en bağımlı hale getirici hatta onurlarıyla oynayıcı politikalara kadar tüm bildiklerimizi tarayınca sadece “yargı” dünyamızdan değil, bütünü itibarıyla tüm “hukuk” camiamızdan bu kadar onurlu, bu kadar yürekli bir başka eylem anımsamadığımızı söyleyebiliriz.

HSYK üyeleri, bugün geldikleri noktayla ilgili mücadeleyi, siyasi iktidarın (pratikte Adalet Bakanının ve emrindeki bürokrasinin) kendilerine tevdi edilen görevle bağdaşmayan müdahalelerine muhatap oldukları ilk gün başlatmışlardı.

Sadece siyasi iktidarın baskıları değil, “yandaş” medyanın sistemli şekilde yürüttüğü “itibarsızlaştırma” yahut “kişilik katli” (character assassination) dediğimiz kampanya da HSYK üyelerini zor bir sınavdan geçirdi. Sonunda, 12 Eylül 2010 günü yapılan re-

Sadece siyasi iktidarın baskıları değil, “yandaş” medyanın sistemli şekilde yürüttüğü “itibarsızlaştırma” yahut “kişilik katli” (character assassination) dediğimiz kampanya da HSYK üyelerini zor bir sınavdan geçirdi.

ferandumla yürürlüğe giren yeni Anayasa hükümleri onları “Ya onurumuzla görev yaparız veya çeker gideriz” şıklarından birincisinin söz konusu olmadığına karar verdiler ve ikinci şikkı uyguladılar.

Bilindiği gibi Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu’nun yeni hükümlerin yürürlüğe girdiği tarihe kadar biri Adalet Bakanı (Başkan), diğeri Adalet

Bakanlığı Müsteşarı olmak üzere iki “tayinle” gelen, 5 de (üçü Yargıtay, ikisi Danıştay üyeleri tarafından seçilen) “seçilmiş” üyesi vardı. Buna yeni hükümlerle Birinci sınıfa ayrılmış yargıç ve savcılar arasından seçilen 10 üye ile Cumhurbaşkanı’nın tayin edeceği 4 üye, 1’i Türkiye Adalet Akademisi tarafından seçilen üyeleri eklediler. Böylece üye sayısı 22 oldu. Ama sözde “demokratik” bir yapıya kavuşturulurken HSYK tartışmasız bir şekilde Adalet Bakanlığı’na bağımlı hale getirildi. Nitekim dün istifa eden üyeler 17 Ağustos 2010 tarihinden beri Bakanlığın HSYK’yı çalıştırmadığını açıkladılar.

Şimdiki üyelerden sadece Ali Suat Ertosun’un “görevde kalacağını ve inancı doğrultusunda mücadeleye devam edeceğini” yakınlarına söylediği biliniyor. Görevden ayrılanlar Danıştay ve Yargıtay’daki eski görevlerine devam edecekler. Bu da belli.

Keza HSYK’nın yeni üyeleri arasına giremeyecekleri, çünkü yeni üyelikle ilgili aday olma süresinin bittiği de biliniyor.

Ama kimse bunlara bakarak, HSYK üyelerinin onur mücadelesine saygı duymaktan uzak kalmaz. •

Tufan Türeç’in
06-10-2010 Tarihinde
Hürriyet Gazetesi’nde
Yayımlanan Yazısı

Çankaya’nın Balans Ayarı mı?

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül’ün gazetecilere açıklamalarını, çeşitli platformlardaki konuşmalarını dikkatle izlemek gerekiyor. Gül’ün değerlendirmeleri, önerileri demokratik hukuk devletinin gerekliliğine inanan herkesin katılacağı içerikte.

Örneğin hukuk devletinin işleyişi üzerindeki uyarıları itiraz edilemeyecek kadar gerçekleri yansıtıyor.

Cumhurbaşkanı uyarıyla da kalmıyor, bunların düzeltilmesi gerektiğini özellikle vurguluyor. Silivri’deki yargılamaların hukuk normlarına aykırı olduğu kanısı, tutuklulukların endişe verici şekilde uzaması belli ki Cumhurbaşkanı’nı da rahatsız ediyor.

Gül son bir yıldır gezilerine katılan gazeteci arkadaşlarımıza bu tür rahatsızlıklarını dile getiren açıklamalarda bulunuyordu. Bunların bir an önce düzeltilmesi gerektiği konusunda iktidara

göndermeler yapıyordu.

Ama iktidarın, son Meclis konuşmasına kadar bu göndermeleri pek algılama niyetinde olmadığı bir gerçektir.

Ancak tutukluluk durumlarının mahkûmiyete dönüşmesi ve bunun hukuk devletinin işleyişi konusunda içte ve dışta duyulan endişeleri artırması hükümette bir hareketliliğe neden oldu.

Ama bu konuda Başbakan Erdoğan hâlâ suskun.

* * *

Cumhurbaşkanı’nın yeni anayasa, Kürt sorunu, seçim barajının indirilmesi, demokrasinin genişletilmesi, başkanlık sistemi ve

kendi görev süresinin boşlukta bırakılması, insan hakları, düşünce ve ifade özgürlüğü konularında yaptığı eleştiri ve uyarılara katılmamak mümkün değil.

Ancak...

Evet bu “ancak” çok önemli.

Şunun için önemli.

Cumhurbaşkanı'nın atamaları yaparken, önüne gelen yasa ve kararnameleri onaylarken aynı duyarlılığı göstermemesi söylemlerinin içtenliği konusunda ciddi kuşklar yaratıyor. Yani Cumhurbaşkanı Gül'ün söylemleri ile tasarrufları arasında büyük çelişkiler var.

Anayasa Mahkemesi'ne üye, YÖK'e başkan ve üye, üniversitelere rektör atamalarında tarafsızlık ve liyakatten çok belli dünya görüşü rol oynuyor.

Oysa Çankaya demokratik rejim için bir güvence olmak durumunda. Yani ülkeyi yöneten iktidara karşı rejimin son freni.

Ancak Cumhurbaşkanı'nın yaptığı icraat, özellikle kendisinin “Demokrasilerde çek-balans işin özüdür” söylemiyle çelişiyor.

* * *

Cumhurbaşkanı'nın söylem ve konuşmalarına AKP ve yandaşlarından pek destek gelmiyor. Destek, daha çok kendisinin Cumhurbaşkanı seçilmesine karşı çıkan kesimlerden.

Ancak bu desteği veren vatandaşların büyük bölümü bu söylemlere temkinli yaklaşıyor. “Acaba bir iyi polis, kötü polis oyunu

Cumhurbaşkanı'nın atamaları yaparken, önüne gelen yasa ve kararnameleri onaylarken aynı duyarlılığı göstermemesi söylemlerinin içtenliği konusunda ciddi kuşklar yaratıyor. Yani Cumhurbaşkanı Gül'ün söylemleri ile tasarrufları arasında büyük çelişkiler var.

mu?” sorusu kafalara takılıp kalıyor. Söylemlerinin inandırıcı olabilmesi için kuşkusuz Cumhurbaşkanı'nın yapması gerekenler var.

Örneğin atama ve onaylamalarda daha duyarlı davranmalı.

Vicdanları rahatsız eden Silivri soruşturmaları, yargılamaları konusunda devreye girmeli ve alınan önlemleri titizlikle izlemeli.

Devlet içindeki tarikat ve cemaat yapılaşmalarına müdahale etmeli.

Aksi takdirde, söylemlerine olumlu bakanlar Cumhurbaşkanı'nın konuşmalarının “balans ayarı”ndan başka bir şey olmadığına inanacak. •

Emin Çölaşan'ın
5-10-2010 ve 6-10-2010
Tarihinde Sözcü Gazetesinde
Yayınlanan Yazıları

Ergenekon: AKP'nin Adı Konmamış Sıkıyönetim Rejimi

Sevgili okuyucularım, adına Ergenekon denilen dava Silivri mahkemesinde sürüp gidiyor. Artık sabırlar taşıtı. Pek çok masum insan, sadece bu iktidarın karşıtı olduğu için Silivri cezaevinde boş yere tutuluyor, süründürülüyor, manevi işkenceye tabi tutuluyor.

Bazılarının tutukluluk süresi üç yılı geçti. Duruşmaların biteceği yok. Mahkeme başkanı tutukluların tahliyesi için oy kullanıyor, öteki iki hakim ise ısrarla tutukluluğun devamına karar veriyor! Bu nasıl hukuktur, nasıl adalettir?

Davanın ismine dikkat ediniz: Ergenekon silahlı terör örgütü!

Bunlar darbe yapacaktı! Silahlı veya silahsız Ergenekon örgütü konusunda bugüne kadar hiçbir belge ortaya çıkmadı. Birbirini tanımayan, cezaevinde tanışan insanlar oraya toplanıp örgüt havası verildi.

Her terör örgütünün bir lideri olur. Kim bu lider? Bir numara kim, onun altında kimler var, gizli örgütün hücre

yapılanmasını kimler oluşturuyor? Bunların hiçbiri bugüne kadar yapılan sorgulama ve duruşmalarda ortaya çıkarılmadı.

Tamamen tarafsız bir açıdan yazıyorum:

O insanlara yazık oluyor.

İçlerinde gazeteciler, yazarlar, PK-K'ya karşı dağlarda vuruşan subay ve astsubaylar, rektörler, üniversite hocaları ve daha nice masum insan var. Tümünün ortak özelliği, yurtsever olmaları, AKP iktidarına karşı çıkmaları.

Tutukluluk cezaya dönüştü ve büyük tepki alıyor. Yıllarca sürmesi beklenen duruşmalar dipsiz kuyu gibi. Ne zaman biteceğini, kararın ne zaman açıklanacağını mahkeme dahil hiç kimse

bilemiyor.

Yaşanan bu dramın ardındaki korkunç gerçeği görmezsek, silahlı Ergenekon terör örgütü olayının perde arkasını gösteremezsek, bu olayı çözemeyiz. Gerçekten, nedir bu olay?

Bu dava, AKP'nin Türkiye'de korku imparatorluğu yaratmasının oyuncağı idi.

Anımsayınız, 2007 yılından başlayarak Türkiye'nin seçkin insanları, büyük operasyonlarla gözaltına alındı. Evleri polis tarafından basıldı, gözaltında tutuldular, sonra çoğu tutuklandı.

Ardı ardına gelen bu operasyonlar Türk toplumunu korkuttu. Evet, itiraf edelim korkuttu. İnsanlar sindirildi, ses çıkaramaz duruma getirildi. Operasyonlarla birlikte ortaya bir başka gerçek daha çıktı. Herkesin telefonları dinleniyor, e-postaları, faksları izleniyordu. Özel yaşam bitmişti.

Bu yolla toplum daha da fazla korkutuldu. Baskın, izleme-dinleme, gözaltı ve tutuklamalardan sonra, muhalefet yapan kesimler yok edildi.

Ancak bu işin çok başka bir boyutu daha vardı: AKP medyası! Polis ve savcılar tarafından elde edilen her şey, bire bin katarak bu medyaya servis edildi. Bunların gazete, televizyon ve internet siteleri, hadiseleri yalan yanlış demeden servis etmeye başladı. Kendilerine verilen, uçurulan, üfürülen her şeyi abartarak, yalanlarla donatarak millete yut-

Ardı ardına gelen bu operasyonlar Türk toplumunu korkuttu. Evet, itiraf edelim korkuttu. İnsanlar sindirildi, ses çıkaramaz duruma getirildi. Operasyonlarla birlikte ortaya bir başka gerçek daha çıktı. Herkesin telefonları dinleniyor, e-postaları, faks-ları izleniyordu. Özel yaşam bitmişti.

turup yeni baskı unsuru oluşturdular.

Bu rezalet, bu hukuksuzluk günümüzde de aynen devam ediyor.

Size yakın geçmişten birkaç örnek vereyim. Yine lütfen anımsayın, yakın zamana kadar bunların medyası, Güneydoğu'da kaybolan cesetleri, bulunan kemikleri, asit kuyularını (!) manşetlere taşıyordu. Buna göre, Güneydoğu'da görevli Ergenekoncu (!) askerler yörede yüzlerce günahsız insanı öldürmüş, cesetlerini parçalamış, gömmüş, hatta bazı cesetleri Silopi'de BOTAŞ'a ait asit kuyularına yakıp eritmiş ve yok etmişti!

Yapılan düzmece ihbarlarla çok sayıda yer, hatta askeri birliklerin arazileri savcılar, avukatlar ve ilgili kişilerin yakınlarıyla birlikte kazıldı. Bir yerde birkaç kemik çıkmaya görün, bunların medyası hemen feryada başlıyordu: "Askerlerin öldürdüğü insanların kemikleri bulundu!" Yapılan adli tıp incelemelerinde bunların tamamının ölmüş at, eşek, inek, hatta kuş kemikleri

olduğu belgelendi. Yörede asit kuyusu ise hiç olmamıştı.

İkinci bir örnek daha vereyim. Bunların medyasında aylar boyunca başka bir tantana daha yapıldı: "Ergenekoncular Ankara'da Kent Otelde toplanıyor, darbe burada planlanıyordu!"

Kent Otel'de ayda bir düzenlenen yemeklerin tamamına ben de katıldığım için iyi biliyorum. Bu yemeklere bazı emekli komutanlar, gazeteciler, üniversite hocaları, yargı mensupları, belediye başkanları katılır ve orada çeşitli ülke sorunları tartışılır, uzmanlar anlatırdı. Her ay başka bir konu: Türkiye-AB ilişkileri, Türk tarımının durumu, medyanın durumu, yerel yönetimlerin sorunları, CHP'nin durumu gibi...70-80, bazen de 100 kişinin katıldığı bir yemek düşünün, konuşan kişilerin o koca salonda seslerini herkese duyurabilmesi için seyyar mikrofon kullanılırdı. Konuşacak herkese garsonlar tarafından mikrofon getirilir, ya da mikrofon elde ele geçirdi.

Bu arada belirtiyim, o salonda en az 10 garson görevli olur, içki ve yemek servisi yapardı. Bu nasıl darbe ve terör örgütü idi ki, garsonların yanında darbe planları! Dahası, yemeğe katılanların bir bölümünün asker ve polis korumaları vardı. Onlardan bazıları salonda, bazıları dışarıda beklerdi. Hele polislerin yanında mikrofonla darbe planı yapmak!..

Şimdi burada soruyorum: Türkiye kamuoyu bu yalanlarla aylarca uğraştırılmıştı. Peki nerede o ölüm kuyuları, nerede faili meçhul cinayetler ve askerler tarafından yok edilen cesetler?

Nerede kaldı Kent Otel toplantıları? İktidar medyası bunları niçin unutmak zorunda kaldı?

Çünkü hepsi yalandı. Kendilerine geçmişte o doğrultuda servis yapıp direktif verilmiş ve onları yazıp söylemeleri istenmişti. Şimdi ise elde başka konular var! Onlar da yine aynı yerden, tek elden servis yapıyor ve hepsi de aynı şeyleri gündeme getiriyor!

İktidar medyasına bu düzmece, yasa ve hukuk dışı bilgi ve belgeleri kimin, kimlerin sızdırdığı ise bilinmiyor.

Muhalefet partileri yasadışı dinleme ve izlemeleri önemsemediği gibi, bu konuyu da -ne yazık ki- önemsemiyor...Ve bu işin üzerine gidilemiyor.

Evet, Ergenekon davası, toplumu korkutmak, sindirmek, muhalefeti yok etmek için kullanılan bir baskı aracı olarak kullanıldı. İş bununla da kalmadı.

Siviller toplanınca, bu kez oklar askerlere, komutanlara yöneldi, ortaya Balyoz gibi davalar çıkarıldı, komutanlar tutuklandı. "Ben Ergenekon davasının savcısıyım" diyebilen Tayyip, bütün bunları ellerini ovuşturarak, zevkten dört köşe olmuş bir biçimde ekibiyle birlikte izledi ve izliyor. Balyoz ve benzerlerinde verilen mesaj açıktı:

"Devlet benim. Ben Genelkurmay'ı çökertirim, onun komutanlarını içeri attırırım, pes ettiririm."

Ancak pes eden olmadı çünkü içeri alınanların hiçbiri boyun eğmedi, onurunu çiğnetmedi. Ama itiraf edelim, TSK'yı hadım etme operasyonu büyük ölçüde başarılı. Küçük bir örneğini

hemen vereyim: Bülent Arınç isimli şahsa suikast yapılacağı haberleri medyaya sürüldü. Olay tamamen düzmece çıktı ama Genelkurmay'ın en gizli bilgi ve belgelerinin saklandığı Ankara'daki kozmik odalara mahkeme kararıyla girilip arama yapıldı, devletin savaş haline ilişkin en gizli bilgi ve belgeleri okundu, bazıları mühürlendi. Genelkurmay, bunların açığa çıktığını, bu nedenle yürürlükten kaldırıldığını açıklamak zorunda kaldı.

Kemal Kılıçdaroğlu birkaç gün önce "Türkiye'de adı konmamış bir sıkıyönetim" var diyordu. Çok doğru söylüyordu. Ancak önemli olan bu

tesbiti yapmak değil, bu işin üzerine gitmektir. İnşallah onu da yaparlar!

Evet, Ergenekon, Balyoz gibi nice davalar, 2007 yılından bu yana toplumu korkutmak, sindirmek, sesini kesmek için uygulamaya konuldu... Ve epeyce başarılı oldu. Hukuk çiğnendi, adalet yok edildi, kurulan polis ve korku devletinde iktidar baskısı medyanın da üzerine çöktü... Ve toplum sindirildi, ses çıkaramaz duruma getirildi.

Kurnazca hazırlanmış bir taktik... Ve halen uygulanıyor.

ERGENEKON (2)

Üç yıldır Ergenekon silahlı terör örgütü (!) ile yatıp kalkıyoruz. Gözaltılar yapıldı, Türkiye'nin seçkin insanları götürüldü, tutuklandı. İşin özünü dünkü yazımda vurgulamıştım. Bu o-

lay tamamen AKP karşıtlarını sindirme operasyonu idi. Bu yolla toplum korkutuldu. Gözaltılar, tutuklamalar, izlemeler ve dinlemelerle toplum baskı altına alındı.

Hedefe ulaşılmıştı. Ancak işin çok önemli bir boyutu daha vardı: Medya susturulmalı, AKP'ye tavır koyma olasılığı olan medya patronları ve gazetecilerin başına iş açılmalıydı.

Kemal Kılıçdaroğlu birkaç gün önce "Türkiye'de adı konmamış bir sıkıyönetim" var diyordu. Çok doğru söylüyordu.

Tayyip, medya patronlarının nasıl ürkek, korkak ve paragöz olduğunu keşfetmişti. Hepsinin hükümetle büyük işleri vardı. Özellikle Aydın Doğan, Mehmet Emin Karamehmet, Turgay Ciner, Ferit Şahenk gibilerin devlet ve hükümetle milyarlarca dolarlık işleri vardı... Ve bunlar 25'den fazla gazete ve televizyonun sahipleri idi. Bunlara tam saha pres uygulanmalıydı!

İlk operasyon benimle başladı. 22 Temmuz 2007 seçimlerini AKP yüzde 47 oy alarak kazandı ve hemen ardından beni iktidarın baskısıyla Hüriyet'ten kovmak zorunda kaldılar. Aydın Doğan beni kovarak baskılardan kurtulacağını, işlerinin açılacağını zannetmişti ama yanıldığını kısa sürede gördü. Bu kez üzerine vergiciler gönderildi ve milyarlarca dolarlık haksız, gadarca vergi cezaları kesildi. En büyük patron artık çökertilmişti. O kadar ki,

ismini gazetelerinin künyesinden bile çıkarmak zorunda kaldı. Ergenekon'la başlayan baskı ve sindirme süreci devam etti. Belli aşamalarda Necati Doğru, Mine Kırıkkanat, Bekir Coşkun ve çok sayıda başka gazeteciler şutlandı, bazı gazeteciler tutuklandı.

Patronların tümü korkutuldu. Bugün onların gazete ve televizyonlarından AKP iktidarına yağ bal damlıyor! Teslim bayrağını hep birlikte çektiler. Eleştiri yok, iktidarı kızdıracak haber yok! Ergenekon planı böyle yürüyordu.

Fakat gelin görün ki, bu baskılardan yılmayacak yayın kuruluşları da vardı. O halde ilk aşamada onların hesabı görülmeli, defteri dürülmeliydi. Şimdi aşağıda vereceğim örnekleri dikkatle izleyiniz. Yüzlercesi arasında iktidara tavır koyabilen dört televizyon kanalı vardı:

Ulusal Kanal. Başında İşçi Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek.

ART. Başında Türk Metal Sendikası Genel Başkanı Mustafa Özbek.

Kanal B. Başında Prof. Dr. Mehmet Haberal.

Kanal Türk. Sahibi Tuncay Özkan. Bunların dördünün de sahipleri, manevi patronları Ergenekon sürecinde tutuklandı. Şu anda hepsi tutuklu. Yapılan çökertme girişimleri sonucunda Tuncay Özkan, kanalını Fethullahçılara satmak zorunda kaldı. ART madde olarak çökertildi. Önce Dijitürk'ten çıkarıldı, çalışanlarına para veremez duruma düşürüldü. Ulusal Kanal ve

Kanal B kör topal, beş kuruşsuz yürütülmeye çalışılıyor.

Bu örnekleri gören öteki medya patronları zaten yelkenleri suya indirmişti. Artık onların gazete ve televizyonlarında iktidarın hoşuna gitmeyecek haber ve yorum yayınlanması mümkün değildi.

İnce ince işlenen, dantel gibi örtülen Ergenekon planı medyanın üzerine çökertildi, AKP açısından olumlu ve hayırlı sonuçlarını işte böyle verdi!

Bazen düşünüyorum, bazen birlikte tartışıyoruz, yukarıda sıraladığım dört isim, acaba niçin tutuklu? Onlara bir de Mustafa Balbay'ı eklemeliyim. Uzun yıllardır dost olduğum Mustafa ile dört yıl boyunca ART'de her Pazar sabahı program yaptık ve özel yaşam dahil nice sırlarımızı paylaştık. Mustafa'nın "Silahlı terör örgütü (!)" ile en ufak bir ilgisi olsaydı, herhalde en azından bana çitlatırdı.

Doğu Perinçek!.. Bu hayali örgütün neresinde olduğunu bugüne kadar anlayamadık. Tek suçu Aydınlik dergisinde yazdığı yazılar ve Ulusal Kanal yayınları!

Ateşli ve yürekli bir insan olan dostum Tuncay Özkan'ın suçu, televizyonu ile muhalefet yapmak, Cumhuriyet mitinglerine katılmaktı.

Prof. Dr. Mehmet Haberal... Yıllardır tanıdığım dostum, Başkent Üniversitesi Rektörü. Ankara'da bir üniversiteyi, Türkiye'de nice hastaneleri yoktan var etmiş, hayatını insanları iyileştirmeye, ameliyatlara, organ nakillerine ve öğrenci yetiştirmeye ada-

miş dünya çapında bir tıp adamı. Sabah 7’de vizite çıkan, zamanını hastane ve üniversitede geçiren, gecenin geç saatlerinde ameliyattan çıkan bir hoca.

Haberal ve terör!.. Haberal ve örgüt!.. Asla yan yana gelmeyecek kavramlar.

Her tutukluda olduğu gibi, tahliye talepleri konusunda Silivri mahkemesinin başkanı olumlu oy kullanıyor, diğer iki hakim sürekli karşı çıkıyor... Ve bu insanlar

1’e karşı 2 oyla yıllardır tutuklu kalıyor. Hukuksuzluk o boyuta vardı ki, Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, Haberal’ın haksız yere cezaevinde tutulmasına neden olan hakim ve savcılarını tazminat ödemeye mahkum etti.

Dahası var! Haberal, mahkeme sorgusunu “Suçum Ne?” adı altında kitap yaptı. Sorgunun tutanaklarını virgülüne bile dokunmadan yayınladı. O kitabı büyük merakla okudum. Kafamda hep şu soru vardı: “Acaba Haberal bilmediğimiz bir iş çevirmiş de, o yüzden mi tutuklu!” Hiçbir şey yoktu, sorguda kendisine bir tek suçlama, belge, kanıt yöneltilmiyordu...

VE GELEN BİR TELEFON

Sevgili okuyucularım, dün öğle saatlerinde yazımın tam bu satırlarını yazmıştım ki, telefonum çaldı. Karşımda Ergenekon davasından gözaltına alınan, bir süre tutuklu kaldıktan sonra

Dahası var! Haberal, mahkeme sorgusunu “Suçum Ne?” adı altında kitap yaptı. Sorgunun tutanaklarını virgülüne bile dokunmadan yayınladı. O kitabı büyük merakla okudum. Kafamda hep şu soru vardı: “Acaba Haberal bilmediğimiz bir iş çevirmiş de, o yüzden mi tutuklu!” Hiçbir şey yoktu, sorguda kendisine bir tek suçlama, belge, kanıt yöneltilmiyordu...

tahliye edilen bir dostum. “Abi” dediğim bir dost. İsmi açıklamıyorum. Hal hatır sorduk, birbirimizi özlediğimizi söyledik. Sonra anlattı:

“Akciğer kanseri oldum. Kemateropi görüyorum. Şimdi bütün gücümle savunmamı hazırlıyorum. İnşallah bana da sıra gelir de, uğradığımız bu haksızlığı, adaletsizliği yargı önünde dile getirme fırsatını bulurum.”

Allah’tan sağlık diledim ve o anda aklıma Kuddusi Okkır geldi. Ergenekon teröristi olduğu iddiasıyla tutuklandığında bütün AKP medyası hiç utanmadan, Allah’tan korkup kuldan utanmadan yaygarayı basmıştı:

“Ergenekon’un kasası yakalandı, tutuklandı.”

Kuddusi Bey aylarca Silivri cezaevinde yatırıldı. Hastaydı, giderek kötüleşiyordu, cezaevi yönetimi ve doktorlar ilgilenmiyordu. Sonuçta mecburen hastaneye kaldırıldığında, o 40

kiloya inmiş yaşayan bir ölü idi ve oracıkta can verdi.

Ölümünden önce ve sonra yapılan araştırmalarda, bırakın Ergenekon’un kasası olmayı bir yana, emekli maaşından başka geliri, bir evi dışında malı mülkü olmadığı ortaya çıktı. Ölümü sonrasında eşi Sabriye Okkır bir kitap yazıp bu olayı anlattı... Ve okuyan herkesi ağlattı. Kitabın adı “Cinayeti Gördük” (Cumhuriyet Kitapları) Şimdi akciğer kanseri olan ve Al-

lah’tan bütün içtenliğimle sağlık dilediğim “Ergenekon zanlısı” dostum dün telefonda savunmasını hazırladığını belirtiyor ve “İnşallah savunma sırası bana da gelir” diyordu.

AKP’nin adı konmamış sıkıyönetimi Ergenekon’da sadece hukuk çiğnenmiyor.

Nice insanlık dramları yaşandı ve yaşanıyor.

Gören var mı, duyan var mı!.. •

ADALET ÜZERİNE AFORİZMALAR

Yazan: Av. DURDU GÜNEŞ

• *Bir tilki adaletten bahsediyorsa, tavuklar buna asla inanmamalı.*

• *Birileri sürekli adalet, barış, özgürlük diyorsa kulağınızı değil, gözünüzü kullanın.*

• *Haklı bulmak için değil haklı çıkmak için konuşuyorsak, konuşa konuşa anlayamayız.*

• *Bir ülkede adalet bozulmuşsa herkes risk altındadır.*

• *İşimize geldiği zaman adaleti savunabiliriz. Ama bizi erdemli kılan işimize gelmediği zamanda adaleti savunabilmektir.*

• *Yargısız infazın olduğu yerde yargıdan söz edilemez.*

• *Doğruları sadece delilerin söylediği bir toplumda akıl lüzumsuz bir aksesuardır.*

• *Bir köpeğe niçin ısırıldığı sorulmaz. Onun her zaman haklı bir gerekçesi vardır.*

• *Eğer bir ülkede aydınların yolu hep hapisshaneden geçiyorsa, aydınların ilk işi adaletin terazisini düzeltmek olmalıdır.*

Mustafa Balbay Duruşması

Yazan: ATILLA SERTEL
İzmir Gazeteciler Cemiyeti ve
TGF Genel Başkanı

İki ay ara verilmişti... Duruşma günü 10 Ağustos'tu ve biz yollara düştük. İzmir'den kalkan otobüste şoförler ve muavin dahil 25 kişiydik. Çanakkale yoluyla Silivri'ye sabahın 9.00'unda ulaşmış olmak ve duruşma başlamadan Balbay ve Tuncay ile el sallayarak da olsa selamlaşmak istemiştik.

Yetişemedik... Biz salona girdiğimizde duruşma başlamıştı... Tuncay Özkan mahkeme başkanı tarafından cezalandırılmış ve duruşma dışına çıkartılmış. Mustafa Balbay salona girdiğimizi hissetmiş. Oturduğu ön sıradan geri dönerek el kaldırdı, bizi selamladı...

Saat 10.00 sularıydı.

Mahkeme heyeti Silivri'den canlı bağlantı ile Levent Ersöz'ün yattığı hastaneye bağlanmış savunmasını alıyordu.

Bir süre sonra duruşmaya ara verildi... Mustafa Balbay hızla bize doğru geldi. Biraksalar atlayacaktı, bırakmalar kucaklaşacaktık.

Tek tek hatırımızı sordu. Biz de sorduk. CUMOK üyeleri sesleniyorlardı: "Seni bu kez almaya geldik."

Balbay'ın yüzünde gülümseme, muzipliği yine üstünde, yanıtladı:

"Peki, siz bilirsiniz. Burada da rahatımız iyi ama çok ısrar ederseniz gelebiliriz."

Şaka bir yana, sorgu ve yargı aşamasında "İnfaz Yasası"na göre 8-10 yıllık cezanın peşinen çektiği gazeteciler, bilim adamları, yaşamlarının en verimli, en üretken dönemlerinde özgürlüklerinden yoksun bırakılıyorlardı. Mahkeme başkanının tahliye talepleri diğer iki hakim tarafından reddildiği için...

Biz gazeteciler arkadaşlarımızın

İmam efendi, "Sizin günahlarınızın affedilmesi için Allah'a yalvarabilirim" Balbay, "Sen bizim için değil de mahkeme heyetinin günahlarının affedilmesi için yalvarsan daha iyi olur. Bizden çok onların ihtiyacı olacak" diye yanıt verince imam Mustafa Bey ile olan sohbet de böylece noktalanmış...

özgür bırakılmasını istiyoruz. Bu ses giderek yükseliyor. Siyasi görüşü ne olursa olsun bu ses kamuoyundan büyük destek görüyor. Vicdan sahibi insanlar bu vicdan dışı uygulama karşısında yüreklerinden gelen isyanı dile getirmeye başladı. Balbay ile görüşüyoruz. Cezaevi koşulları ağır... Sıcaklığın 40-50 dereceleri bulunduğu günlerde üç metre kare bahçeye açılan demir koğuş kapısı kilitlendiği için dar hücrede soluksuz uyumak mümkün değil.

Diğer koşullarda kalan tutuklularla yasa elverdiği halde görüştürülmüyorlar.

Günün 24 saatinde siz kendi başına üç kişisiniz. Günler, haftalar boyunca bu böyle.

Balbay dilekçe vermiş, demiş ki: "Cezaevi kuralları içinde bize tanınan sosyal haklardan yararlanmak istiyoruz. Bir süre sonra yanıt gelmiş, "İmam ister misiniz." diye...

Mustafa düşünmeden yanıt vermiş: "Getirin, isterim." demiş.

Gülümüyor anlatırken.

"Değişik yüzde ve değişik görüşte bir insanla sohbet etmenin yararını düşündüm" diyor.

Silivri Müftülüğü'nden imam gelmiş. Onun da adı Mustafa'ymış.

"Selamünaleyküm Mustafa Bey" demiş... Selamlaşmışlar, tanışmışlar. İmam sormuş: "Sizin için ne yapabilirim, Mustafa bey..."

Mustafa demiş ki: "Bizi buradan kurtaracak duayı okuyun lütfen..."

İmam şaşırılmış dudaklarında acı bir gülümseme.

"Buna benim gücüm yetmez Balbay Bey," diye yanıtlamış.

Balbay sormuş, "Peki nasıl bir dua okumak istersiniz?" İmam efendi,

"Sizin günahlarınızın affedilmesi için Allah'a yalvarabilirim"

Balbay, "Sen bizim için değil de mahkeme heyetinin günahlarının affedilmesi için yalvarsan daha iyi olur. Bizden çok onların ihtiyacı olacak" diye yanıt verince imam Mustafa Bey ile olan sohbet de böylece noktalanmış...

Mustafa Balbay hem gülüyor, hem anlatıyor. Hem düşündürüyor, hem uyandırıyor.

Koğuşa çöp almaya gelen genç mahkuma sormuş Mustafa...

"Kardeşim sen nerelisin?" Genç

yanıtlamış: "Vanlıyım ağabey."

"Hangi suçtan yatıyorsun?"

"Uyuşturucudan ağabey... Peki sizin suçunuz ne ağabey?"

"Ben de uyandırmaktan yatıyorum."

Uyuşturucudan yatanla, uyandırmaktan yatanın sohbeti de bu kadar... Mustafa acı acı güldürüyor insanı...

Anlatıyor:

"Canım çok sıkılınca berberleri çağırıyorum. Koğuşa geliyor. Saç keserken sohbet de ediyoruz. Her seferinde, 'Aman kardeşim ön taraf önemli değil, ense kısmını çok güzel ve hatasız traş et' diyorum. Geçenlerde dayanamadı, sordu, 'Mustafa bey niye ense traşına bu kadar önem veriyorsunuz?'

Yanıtladım: 'Kardeşim, duruşmalarda herkes bizi ensemizden görüyor. İnsanlar 5 - 6 saat ensemizi seyrediyor. Elbette ense traşımıza özen göstermeliyiz.'

Mustafa Balbay inanılmaz güzel yazıyor. İnanılmaz espriler yapıyor. Çok zeki, yaşam dolu. Sevecen, üretken, nitelikli, kaliteli... Bu ülkede kendini çok iyi yetiştiren 5-10 adam gibi adam arasına girecek yapıda. Birgün gelecek ve Mustafa Balbay Silivri'den çıkacak. Yine panellerde konuşacak ama bu kez yüzlerce kişiye değil binlerce kişiye.

Yine ekranlarda olacak, on binler onun konuşmalarına kilitlenecek. Radyoda sesi duyulduğunda başka bir kanala geçemeyeceksiniz. Onu dinlerken hem gülecek, hem düşünecek, hem de uyanacaksınız. Çok yakında uyandırmak suçundan yatan Mustafa Balbay serbest kalacak ve bıraktığı yerden

Mustafa Balbay

"Hangi suçtan yatıyorsun?"

"Uyuşturucudan Peki sizin suçunuz ne ağabey?"

"Ben de uyandırmaktan yatıyorum."

uyandırmayı sürdürecektik...

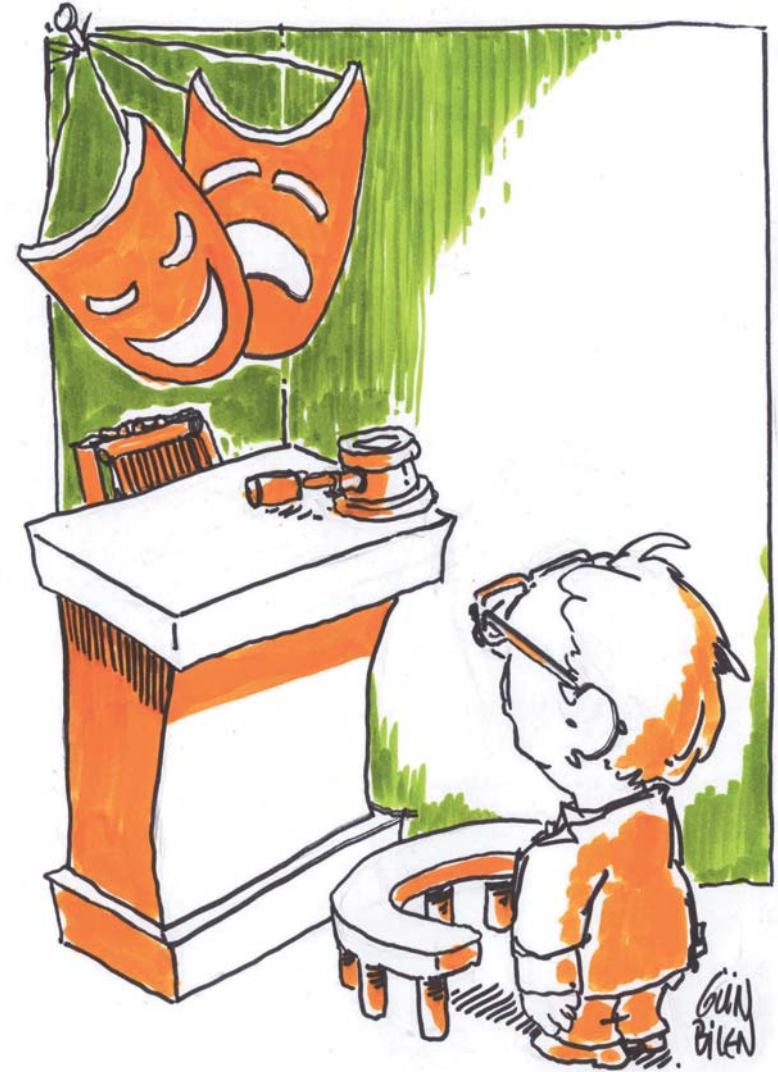
Halkımızı uyutarak kendi düzenlerini sürdürmek isteyenlerin korkusu da bu zaten... Mustafa'nın yatırılması da bu yüzden. Konuşmasından korkuyorlar. Yazılarından korkuyorlar. Dışarıda olmasından korkuyorlar. Bu yüzden uyandıranları içeri atıyorlar, uyutan ve uyuşturanları da ödüllendiriyor, yüksek maaşlara bağlıyorlar.

Balbay ile paylaştıklarımı zaman zaman siz sevgili dostlarımıza aktaracağım. Mustafa Babay'ın dediği gibi imbat rüzgarının estiği bir akşam üzeri Kordon'da çay yudumlamak dileğiyle...

Sevgiyle... •

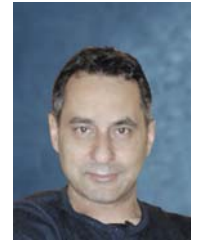
FIRÇALAYARAK

Serdar Günbilen

EVRENSEL
BAKIŞ AÇISI

Gürbüz Evren

BÜTÜN KİTAPÇILARDA

Unutturmaya Çalışanlar da O'nu Unutamaz

Her yıl 23 Nisan, 19 Mayıs, 29 Ekim, 30 Ağustos gibi önemli günlerde yapılan resmi konuşmaların, radyo ve televizyon programlarının ve yayımlanan gazetelerin öncelikli konusu Mustafa Kemal Atatürk'tür. Bu günlerin dışında belki de Atatürk'ün en çok konuşulduğu gün ise 10 Kasım'dır. Son yıllarda Gazi Mustafa Kemal daha çok konuşulur oldu. **Aslında eleştirilir oldu diyecektim, ancak artık eleştiri sınırlarının aşıldığı, çarpıtma, iftira ve hakaretlerin açıkça edilebildiği bir süreçte olduğumuzu anımsadım.**

Mustafa Kemal'i küçümseyecek kadar küçülenlerin ne denli nankör olduklarını uzun uzun anlatmaya gerek yok. Onlarla Atatürk gibi bir lideri tartışmayı düşünmek bile hata olur. Ayrıca hayran olunacak, saygı duyulacak, örnek alınacak birçok özelliği olan bir lidere ve eserlerine yönelik iftiralara Türk milletinin büyük bir bölümü de zaten inanmayacaktır.

Bu yazıda, Atatürk'ün geleceği gören, ne yapacağını bilen, en üst düzeydeki özgüveniyle bir milleti peşinden sürükleyen liderliğinin kanıtları olan örnekler vereceğim.

Mustafa Kemal: “Neden mutlaka padişah fikrine saplanıyorsun Halil! Cumhuriyet yaparız.”

Önce Cumhuriyet konusuyla başlayalım. Cumhuriyet düşüncesi 1923'ten çok uzun yıllar öncesinde Mustafa Kemal'in aklındaydı. Osmanlı Ordusu'nun genç bir subayı olarak görev yaptığı Suriye'de, 1906 yılında arkadaşısı Halil ile arasında geçen konuşma bunun kanıtıdır.

Mustafa Kemal: “Padişah da kim oluyormuş? Padişahlık da ne demekmiş?”

Halil: “Peki memleketi nasıl idare edeceğiz? Sultan Hamid fenadır, seninle beraberim. Ama o giderse gene bir padişah lazım.”

Mustafa Kemal: “Neden mutlaka padişah fikrine saplanıyorsun Halil! Cumhuriyet yaparız.”

Yıl daha 1911'dir. Osmanlı topraklarında okuma yazma oranı insanı korkutacak kadar düşüktür. Cehaleti aşmadan ilerlemenin olanaksız olduğunu bilen Mustafa Kemal Batılı ülkeleri yakalamak için Latin Alfabeti'ne geçmenin gerekliliğine inanmıştır. İşte o yıl Mustafa Kemal şöyle demektedir;

“Eğer günün birinde ben söz sahibi olursam Türkiye'de Latin harflerini kabul ettireceğim.”

Ülke toprakları işgal altındadır. Mustafa Kemal İstanbul'dan ayrılmak, Anadolu'ya giderek kurtuluş mücadelesini başlatmak istemektedir. Ordu müfettişliği görevini de bu nedenle kabul etmiştir. İşgal ordularının gücünden, yenilmezliğinden, silahlarından bahsederek bir direnişin çılgınlık olacağı düşüncesini yayararak yılmınlığı, teslimiyeti egemen kılmaya çalışanlara ders olacak bir özgüvenle Mayıs 1919, Samsun yolunda şu sözleri dile getirmiştir;

“Bu sersem adamlar işte böyle... Yalnız demire, çeliğe ve silah gücüne dayanırlar. Maddeden başka bir şey bilmezler. Bağımsızlık ve özgürlük uğrunda savaşa kararlı bir ulusun kudret ve gücünü anlamaktan acizdirler. Biz silah ve cephane değil, ülkü iman dolu kafa götürüyoruz.”

Ulusal Kurtuluş Savaşı'na ve bağımsızlığa karşı çıkanlara, Amerikan, İngiliz ya da Fransız mandası isteyenlere yanıt veren Mustafa Kemal aynı

zamanda bağımsızlığın tarifini de yapmıştır.

Mustafa Kemal'in 1922'de bağımsızlık için söyledikleri çok anlamlıdır;

“Bağımsızlık, yabancı düşmanlığı demek değildir. Bilakis, eğer yabancılar Türklere esir muamelesi etmek arzusunda değillerse, gelsinler, hangi millete mensup olurlarsa olsunlar, bunlar çalışmak istedikleri takdirde Türkiye’de iyi karşılanacaklardır. Fakat Türkleri Avrupalılardan aşağı tutan teorinin artık uygulanması zamanı geçmiştir...”

Atatürk’e saldıranlar Mustafa Kemal'in diktatör olduğu iftirasını her fırsatta yaymışlardır. Mustafa Kemal 1932 yılında genç bir hukukçu ile ko-

“Doğru değil. Eğer ben diktatör olsaydım, şimdi sen karşımda böyle konuşamazdın.”

nuşmaktadır.

Hukukçu genç, İtalyan yazarlardan birinin eserlerinden söz açarak, “Bu yazar sizin için diktatör diyor” der.

Mustafa Kemal ise gülerken yanıtlar: “Doğru değil. Eğer ben diktatör olsaydım, şimdi sen karşımda böyle konuşamazdın.”

Mustafa Kemal 1932 yılındaki bir başka konuşmasında yine diktatörlük konusuna değerlendirerek şöyle demektedir;

“Bir devlet, bir millet dikta ile idare edilemez. Diktatörlerin sonu mutlaka felaketle biter ve milletlerin en büyük hücumlarına maruz kalırlar. Fakat bir muazzam idare, temelli bir idare, medeni bir idare demokrasidir... Onun için Türkiye Cumhuriyeti demokrasi yolunda, demokratik bir sistem içinde gelişecektir.”

Diktatörlüğü yerden yere vuran Mustafa Kemal için önemli olan demokrasidir. Bu konu hakkında 1930 yılında yaptığı konuşmada demokrasiyi şöyle yüceltmektedir;

“Artık bugün, demokrasi fikri, daima yükselen bir denizi andırmaktadır. 20. yüzyıl, birçok baskıcı hükümetlerin, bu denizde boğulduğunu görmüştür.”

Atatürk diktatörlük konusunda belki de en önemli değerlendirmesini 1935 yılındaki konuşmasında yapmıştır;

“Bence diktatör, diğerlerini iradesine boyun eğdiredir. Ben, kalpleri kırarak değil, kalpleri kazanarak hükmetmek isterim.”

Mesleği askerlik olmasına karşın Mustafa Kemal savaşlarda elde edilen başarıların, silah gücünün tek başına bir anlam ifade etmediğini bilmektedir. İşte bu nedenle 1937 yılında önemli bir uyarı yapmıştır;

“Zaferinin vasıtası yalnız kılıçtan ibaret kalan bir ulus, bir gün girdiği yerden kovulur, rezil edilir, sefil ve perişan olur. Öyle ulusların sefaleti, perişanlığı o kadar büyük ve acı olur ki, kendi ülkesinde bile mahkûm ve esir kalabilir.”

Birçok yabancı devlet adamı Mustafa Kemal'in geleceği görme özelliğini takdir eden konuşmalar yapmıştır. Bu konuda en çok beğendiğim konuşma ise 1960 yılında İngiliz Devlet Adamı Lord Kinross tarafından yapılmıştır. Şöyle demektedir Lord Kinross;

“Atatürk, tarih boyunca gelip geçmiş en büyük devlet adamlarından biridir. Hiçbir zaman yaşadığı zamanın üzerinde durmamış, ileriye görebek ona göre iş yapmıştır. Atatürk'ü Mussolini ve Hitler gibi yöneticilerden ayıran nokta işte bu niteliktir. Onlar her yaptıklarında kendilerini düşün-

rek hareket ediyorlardı. Atatürk, kendisinden ötesini, 20 - 30 yıl ilerisini görerek hareket ederdi.”

Ben yine de yukarıdaki sözlerin Atatürk'ün öngörülerini anlatma konusunda yeterli olmadığını düşünürüm.

Çünkü Mustafa Kemal sadece 20-30 yıl ilerisini değil çok daha uzun yıllar sonrasını görmektedir. Mustafa Kemal yokluklar içinde verilen Kurtuluş Savaşı'nın, kazanılan bağımsızlığın, kurulun yeni devletin ve cumhuriyet düzeninin düşmanlarının sindikleri köşelerden her fırsatta başlarını kaldıracıklarını bilmektedir.

“Bence diktatör, diğerlerini iradesine boyun eğdiredir. Ben, kalpleri kırarak değil, kalpleri kazanarak hükmetmek isterim.”

Bunun için daha 1927 yılında, belki de bugün yaşadıklarımızı öngörerek gelecek kuşakları şu sözlerle uyarmıştır;

“Gelecek kuşakların, Türkiye’de cumhuriyetin ilanı günü ona hiç acımadan saldıranların başında cumhuriyetçiyim diyenlerin yer aldığını gördükleri zaman şaşacaklarını hiç sanmayınız! Tersine, Türkiye'nin aydın ve cumhuriyetçi çocukları böyle cumhuriyetçi geçmiş olanların gerçek inanışlarını irdeleyip saptamakta hiç de güçlük çekmeyeceklerdir.”

Atatürk 1927 yılındaki uyarıları ile bugün yaşadıklarımızı öngörmesi yani 80 yıl sonrasını görmesi farklılığının, büyüklüğünün kanıtlarından biridir.

En az yukarıdaki öngörü kadar önemli olan bir başka örnek daha var. Mustafa Kemal Ağustos 1920'de Afyon'da yaptığı konuşmada Türk milletinin gözbebeği olan Türk Silahlı Kuvvetleri'ne yönelik saldırıları değerlendirmişti. O konuşmadan aktaracağım kimi ifadelerin bugün yaşananlar için de bir uyarı olduğunu göreceksiniz.

"Kuvvet ordudur. Ordunun hayat ve saadet kaynağı, bağımsızlığı takdir eden milletin, kuvvetin lüzumuna olan vicdani imadır... Her halde ordu düşmanlarımızın birinci taarruz hedefi oldu. Orduyu imha etmek için mutlaka subayları mahvetmek aşağılamak lazımdır. Buna da teşebbüs ettiler... Allah göstermesin milletin bağımsızlığı ihlal edilirse bunun vebalı subaylara ait olacaktır."

Her Kasım ayında Atatürk'ten laf

olsun diye bahsedenlerden değil o büyük insana yürekten inanan milyonlardan biri olarak, birbirinden anlamlı ve öğretici sözlerini sıralamanın Mustafa Kemal'i anlatmaya yetmeyeceğini biliyorum. Bir köşeye kaydettiğim, ama hangi kitaptan aldığımı unuttuğum için yazarından özür dilediğim şu ifadeleri siz değerli okuyucularla paylaşmaktan büyük mutluluk duyuyorum.

Ortaokula gelene kadar Mustafa'ydı.

Matematik yeteneğiyle Mustafa Kemal oldu.

Emperyalizmi dize getirdi, Gazi Mustafa Kemal oldu.

Yüzlerce yılın kökleşmiş alışkanlık ve geleneklerini yıktı, adı Gazi Mustafa Kemal Atatürk oldu...

Türk halkı ona kısaca "Atatürk" dedi.

Kaynaklar:

Fikrimizin Rehberi, Erol Mütercimler, Alfa Yayınları • Atatürk'ün Gizli Kurtuluş Planları, Sinan Meydan, İnkılap yayınları • Cepheden Meclise Büyük Önder ile 24 Yıl, Turgut Gürer, Gürer Yayınları • Samsun'dan Önce Bilinmeyen 6 Ay, Alev Coşkun, Cumhuriyet Kitapları • Mustafa Kemal'den Atatürk'e, Yurdakul Yurdakul, Truva Yayınları • Atatürk'ün İzinde Bir Arpa Boyu, Bahriye Üçok, Cem Yayınevi • Mustafa Kemal Atatürk Kendine Özgü Bir Yaşam ve Kişilik, Şerafettin Turan, Bilgi Yayınevi • Atatürk, Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Birikim Yayınları

Atatürk'ün Kimliği

Cemal Kutay-Millet Dergisi

LaikAtatürk

Atatürk laikti. Kurduğu Cumhuriyetin özelliklerinden birini de laiklik oluşturuyordu. Din ve dünya işlerini birbirinden ayırmasını dinsizlik şeklinde anlayanlar çoktu. Fakat, şahsen, tanık olduğum bir anıyı burada aktarmak isterim.

Halkevinin büyük salonunda benden övgüyle söz ettiği bir akşamdı.

Hazır bulunanlardan biri:

"Efendim namaz da kılar." dedi.

İyiniyetli olmayanlar bu sözün söylenmesinin beni gözden düşürme amacı

taşıdığını sanabilirlerdi. Ben bile bu endişeyi taşıdım.

Atatürk:

"Doğru mu?" dedi. Rahmetli Necip Ali atıldı:

"Doğrudur, paşam." dedi. "Ben namaz kıldığımı gördüm. Hem namaz kılarken kendini kaybeder, sapsarı olur. Ama onun namazı da kendine özgüdür. Aklına estiği zaman kılar. Bu ibadeti de bir nevi sanattır."

Atatürk gene bana döndü:

"Niçin namaz kılıyorsun?" dedi. Yanıt vermek zorundaydım:

"Namaz kıldığım zaman bir huzur duyarım. Bu huzura gerek duydukça

da namaz kılarım.” dedim.

Atatürk sadece:
”Haklısın.” dedi.

Bu sözü ne tonda söylediğini bilemeyeceğim. Yalnız biraz önce beni namaz kıyor diye gündeme getiren kişinin mosmor olduğunu hala anımsıyorum.

Devrimci Atatürk

Atatürk’ün en büyük özelliği devrimciliktir:

“Duran düşer”, O’nun bir atasözüdür. Kendisine, tasarladığı devrimleri ne zaman tamamlayacağını soran bir yabancı gazeteciye şu açıklamayı yapmıştı:

”Devrimler bir insanın ömrüne sığmaz. Bazan, milletin ömrü bile buna yetişmez. Türk milleti gibi tarihi tarihle başlayan bir milletin devrimcilik özelliği sonsuzdur. Ben ancak kendi ömrüme sığınları başaracağım. Beni izleyenler zamanlarının gerektirdiği

devrimleri başaracaktır. Ve böylece sürüp gidecektir.”

Şahsen düzeltme yapmak gereğini duyduğu bir piyesin üzerinde iyiye, doğruya, güzele doğru, tümcesine bir de “daima, yeniye doğru” sözcüklerini eklemişti. Kendilerine uyak düzeninin bozulması olasılığını söylediğimde:

”Zarar yok uyak bozulsun, fakat yenilik özlemi kalsın. Bu da bir yenilik olur.”

Cevabını vermişlerdi.

Milliyetçi Atatürk

Bugün Türk milleti bir defa daha Ebedi Atasının ayrılık yılına katlanıyor. O vefakar insanın Türk milletinden beklediği vefa kendisine milli armağanımızdır.

Cumhuriyetin onuncu yıldönümünü kutlama hazırlıkları yapılıyordu. Bir dizi özdeyişler hazırlanmıştı. Bunlardan birinde:

“Atatürk bizim en büyüğümüz, en bütünümüzdür.” yazılı idi. Özdeyiş listesi kendisine sunulduğunda, O şöyle bir düzeltme yaptı:

“Atatürk, bizden biridir.”, “Atatürk Türklüğü ile övünürdü.”, “Büyük Türk milletinin bir ferdi.”...

Böyle alçakgönüllü sözler kendi hakkında gururla kullandığı tümcelerdi. “Ne Mutlu Türküm diyene!” özdeyişi onun her gün yinelediğimiz Ata sözüdür.

Buna karşı Atatürk asla ırkçı değildir. Daha devrimin ilk günlerinde

“Papa Eftim”i Türk ortodoks kilisesinin Ankara’daki önderi saydığı zaman-

dan beri, ırk ve din farkı olmaksızın Türkiye’de yaşayan herkesi Türk sayar ve bunun haricindeki her türlü yorumu reddederdi.

”Bağnazlık ve yobazlık bizimle beraber bu toprağın ürünü olan yurt kardeşlerimizi başka mezhep ve dinlerin inançlıları oldukları için yıllar boyu kendimizden ayrı saydırmıştır. Yanlış fikirler nedeniyle onlarda da sanki başka bir ulusun bireyi imişler gibi yanlış bir izlenim uyanmıştır.

Bu düşünceyle iki yönlü savaşım verilmelidir. Bir yönden yanlış olarak “azınlık” dediğimiz vatandaşlarımız, Türk dilinin ve Türk kültürünün kendi malları olduğunu hissetmelidirler. Diğer yandan da biz onlara bu yolda, rehber olmayız.”

Bu sözler, Atatürk’ün “milliyet” ölçülerini anlatan dikkate değer tümcelerdir.

Rahmetli Reşit Galib’in bir çalışması üzerindeki el yazılı düzeltmelerinde şu tümceler de çok dikkat çeki-

cidir:

“Türk soyu işgal ve diğer yollarla ilişki kurduğu kavim ve soylarla geniş ölçüde kadın alış veriş yapmıştır. Bu alış veriş bir anda soyu bozmuş gibi görünür.

Fakat, Türk milletinin asırlar boyunca soyca dejenere olmamasında geniş çevre değişiklikleri, yolculuklar, savaşlar da büyük rol aynamıştır.

Çevre, uyumsuz karşıt özellikler milletleri daima yozlaştırmıştır. Amerikan milleti gibi, Türk soyunun başka soylarla bu şekilde karışmasını iyi karşılamak gerekir. Soyculuk kötü, yanlış ve geri bir zihniyettir.

Şu halde Atatürk’ün anladığı “milliyetçi” anlayış en ileri anlamdaki bir milliyetçiliklidir.

İnsan Atatürk

Atatürk’ün en büyük özelliği insanlıdır. “İnsan” olabilmenin zev-

kini tadan ve yaşayabilen bu büyük adamın Mark Twain nişanı hikayesini burada anmak isterim. Bilindiği gibi Amerika'nın mizah dehası olan Mark Twain tüm Anglosakson dünyasının mutluluk ve insanlık simgesi olmuştur. Onun ölümünden sonra da adına bir dernek kurulmuştur. Bu derneğin, insanlığa önemli hizmetlerde bulunmuş büyük sanat ve devlet adamlarına verdiği bir nişanı da vardır.

Son yıllarında bu dernek Atatürk'e, Mark Twain nişanını önermek istemişti. Gönderilen mektup:

“Kederli bir millete umudu ve gülmeyi öğreten büyük önder.” sözleri ile başlıyordu. Atatürk bu nişanı büyük bir mutlulukla kabul etmişti.

Öldüğünde büyük Amerikalı devlet adamı Roosevelt'in, söylediği şu tümceleri anımsamamız yerinde olur: “Atatürk sultanların saraylarına

sahip olabilirdi. Orada dilediğince harem kurar ve dilediğince yaşayabilirdi. Oysa o, halkın arasında halkla beraber yaşamayı yeğliyordu.”

Böylelikle bütün milletine bir yaşam rehberi olmayı istemişti. Onun plajlardaki resimlerini gördüğümde özendim. İlk fırsatta, Hudson'daki plajlara giderek resim çektirip gazetelere dağıttım.”

Roosevelt'in şu ünlü sözü herkesçe bilinir:

“Ne yazık ki, onu yakından görme fırsatını sonsuza kadar yitirdim. Cumhurbaşkanlığı sürem biter bitmez Türkiye'ye gitmek ve kendisini görmek istiyordum.” •

Millet Dergisi, Kasım 1947

Yayın Genel Yönetmen'in notu: Yazıldığı dönemde kullanılan yazı biçimi ve dili özüne sadık kalınarak günümüze uyarlanmıştır.

Atatürk'ü Ağlatan Dört Olay

► Ben insan değil miyim?

Yazan: NEZİHE ARAZ

1 **Yıl 1922.** 14 Ocak gece yarısı. Mustafa Kemal'in özel treni Eskişehir'e doğru gidiyor. Bu yolculuk bir kamuoyu yolculuğu olacak ve Gazi, savaş sonrası Anadolu'sunda bazı şehirlerin nabzını yoklaya yoklaya İzmir'e gidip annesini görecek. Ve Latife'yi... Ama o gece çok sıkıntısı var Mustafa Kemal'in ve bir türlü uyku tutturamıyor.

Ali Çavuş kompartımanın kapısı önünde sigara üstüne sigara içiyor. Kapıya dayanmış karanlığı seyrederken bir yandan da kendi kendine mırıldanıp duruyor.

“Bu işin bu kadar çabuk oluvereceğini hiç düşünmedim. İşte, sonunda şifreli telgraf geldi. Zübeyde anamızı yitirdik. Peki, ne duruyorum. İçeri girip onu uyandırmalıyım. Ama işe bak, giremiyorum. Kıyamıyorum Paşama. Nasıl derim ki: ‘Anamız öldü Paşam!’ diyemem. Onun yüreği anası için atar.

rinden sıçramış. İçeriden bir ses geliyor. Mustafa Kemal sesleniyor. Çavuş kompartıman kapısını açıp selam duruyor:

“Emret Paşam”.

Mustafa Kemal yatağa oturmuş soruyor telaş ile:

“Ne demeye kapıda bekliyorsun sen?”

“Uyku tutturamadım da Paşam”

“Annemden bir haber var mı?”

“Az önce bir telgraf geldi dediler, şifreyi çözünce size sunacaklar.”

“Boşuna kıvrınma Ali, benden de saklamaya çalışma. Ben haberi aldım.”

Ali Çavuş bir şey yokmuş gibi durmaya çalışıyor ve merakla soruyor:

“Nedir olan, ne haber aldın ki paşam? Hayır haber inşallah.”

Mustafa Kemal usul usul anlatıyor.

“Az önce dalmışım, rüyamda yeşil bir ovada anamla el ele geziniyorduk. Hep olduğu gibi bana birşeyler anlatıyordun. Birden bir fırtına çıktı. Bir sel bastırdı, anamızı aldı götürdü. Hiç bir şey yapamadım. Hiç, hiç!..”

“Az önce dalmışım, rüyamda yeşil bir ovada anamla el ele geziniyorduk. Hep olduğu gibi bana birşeyler anlatıyordu. Birden bir fırtına çıktı. Bir sel bastırdı...”

Hep söyler. Vatani kurtarmakla anasını kurtarmak aynı anlama gelir onun için. Kapıyı açsam, telgrafı uzatsam, ‘Paşam sen sağ ol’ desem ‘Eyvah demez mi?’ ‘Koca vatani kurtardım ama anamı kurtaramadım demez mi?’” Ali Çavuş, anlattığına göre birden ye-

Nezihe Araz (11.5.1920 / 26.7.2009) Konya’da dünyaya geldi. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Felsefe Bölümü’nü bitirdi. Şiirlerini 1950’de “Benim Dünyam” adlı kitapta yayımlayan Nezihe Araz, gazeteciliğe aynı yıl Resimli Hayat dergisinde başladı ve bu mesleği 57 yıl sürdürdü. Çeşitli gazetelerinde fıkra yazarlığı yaptı. Röportajları ve araştırmaları yayınlandı. Anadolu halk törelerini, özellikle kadın giyim ve süs eşyasının özelliklerini ve anekdotları derledi. 1993’te Mustafa Kemal ile Latife Hanım’ın ilişkisini anlatan “Mustafa Kemal’le 1000 Gün” adlı kitabı yazdı. Anılarından yola çıkarak yazdığı “Mustafa Kemal’in Ankara’sı” (1994), İsmet İnönü’yü anlattığı “Mustafa Kemal’in Devlet Paşası”, “Bir Zamanlar O da Çocuktuk: Adı Mustafa” Atatürk hayranlığı ile yazdığı eserlerdendir.

Çavuşu bir titremedir almıştı. Derken.. Mustafa Kemal emri verdi:

“Çocuk! Al getir şu telgrafı, hemen!”

Ali Çavuş kompartımandan çıkar çıkmaz, çözümünü getiren görevliyle karşılaştı.

“Ver onu” dedi. “Paşamız bekliyor.”

Kağıdı aldı, içeri girdi, selam durdu ve: “Sen sağol Paşam” dedi.

“Millet sağ olsun.”

Gözünden iri bir damla göz yaşı akıvermişti. Çavuş

“Ağlama Paşam” diye yalvardı.

“Neden? Ben insan değil miyim? Anam öldü. Ben buna ağlarım. Ama, Anavatan kurtuldu. Bununla da teselli bulurum. Benim için ikisi bir. İşte ben bunun için:

‘Bulunur kurtaracak bahtı kara maderini’ diye cevap vermedim mi Namık Kemal’e?”

Birden Mustafa Kemal ile Ali Çavuş birbirlerine sarıldılar ve açık açık, hiçkırklarla, içli içli ağlıyorlardı. Bir dehanın annesine!•

Yıl 1925. Bu senenin en mühim olayı. Mustafa Kemal’in milletimizin başındaki fesi atıp şapka giydirmesi ve kıyafeti medeniyet aleminin kıyafetine benzetmesi oldu. En üzücü olay da Latife Hanım’dan ayrılması. Bu ayrılığın onu çok üzdüğü, fakat bunu kimseye hissettirmemeye çalıştığı biliniyor-

du. Odasındaki gramofonuna “Bağrı yanık bülbüle döndüm” türküsünü çaldirarak ağladığını duymuştuk.

Bin dokuzyüz yirmiikilerin Ankara’sı. Mustafa Kemal büyük özveri ile çalışıyor. Her sabah Çankaya Köşkü’nden çıkıp Büyük Millet Meclisi’ne giderken o yolda sadece tek bir iğde ağacı var. Bir tek!

Mustafa Kemal o ağacın önünden geçerken her sabah... Ve dönüşte hemen hemen her akşam... Yanında kim

▶ İğde ağacı

Yıl 1925. Bu senenin en mühim olayı. Mustafa Kemal’in milletimizin başındaki fesi atıp şapka giydirmesi ve kıyafeti medeniyet aleminin kıyafetine benzetmesi oldu. En üzücü olay da Latife Hanım’dan ayrılması. Bu ayrılığın onu çok üzdüğü, fakat bunu kimseye hissettirmemeye çalıştığı biliniyor-

varsa ona, ne konuşuyorlarsa sözü kespip; “Bak, diyor bak bu benim iğde ağacım!”

Sonra bir gün, yine beraber olduğu bir dostuna ağacı göstermek için otomobilin penceresine uzandığında Mustafa Kemal gözlerine inanamıyor. Çünkü iğde ağacı yerinde yok.

Hemen otomobili durdurup iniyor yol üstünde çalışan işçilere doğru hızla yürüyor ve:

“Çocuklar” diyor. “Buradaki ağaca ne yaptınız?”

İşçilerden biri; “Kestik efendim”

diyor. “Yolu genişletmek için. Mühendis beyler emretti.”

Mustafa Kemal hüznü bir yüzle arabasına dönüyor, yüzünü elleriyle kapatıyor ve çocuklar gibi içtenlikle ağlıyor.

“Ama o benim ağacımdı...”

Biz bu ibretli ve hikmetli olayı (eskiler böyle söylerdi) bir 10 Kasım günü televizyonda anlattırarak istedik ve olayı programımız içine aldık.

Programımızın metni her zaman yapıldığı gibi gitti.

Bize geri geldiği zaman hepimiz hayretler içinde kaldık. Çünkü işte ağacımın o görkemli hikayesi kocaman bir çarpı işaretiyle gösteriden kaldırılıyordu. Sayfanın altına bu kalırmanın nedeni iki sözcükle yazılmıştı:

“Mustafa Kemaller ağlamaz!”
Neden ki?

Onun sık sık kendine sorduğu bir soruyu bu kez biz birbirimize soruyorduk.

“Ama o bir insan değil mi?”•

► Gökkubbe başıma yıkılsın

Kocatepe’de gün doğumu. Sonsuz bir sessizlik ve bekleyiş. Mustafa Kemal bir taşın üstünde oturuyor.

Arkasında, ayakta Kolordu Komutanı Bekir Sami, Fevzi ve İsmet Paşalar. Mustafa Kemal konuşmuyor, düşünüyor.

Birden gökleri yaran, sessizliği paramparça eden topçu barajı ateşi başlıyor. Kocatepe ara ara ışığa boğuluyor.

Sonra Mustafa Kemal ayağa kalkıyor, dediklerini kimse işitmiyormuş

gibi sesleniyor.

“Rabbim! Yunanlıların kazandığını gösterme bana. Onlar kazanacaksa şu gök kubbe benim başına yıkılsın, daha iyi. Anacağım bize dua et!”

Ve gözlerinde pırlıl pırlıl gözyaş taneleri...•

► Ey Türk Gençliği!

Büyük Nutuk’un (Söylev’in) yazılması sırasında Kâtib-i Umumi (Genel Sekreter) Soyak’ın çok büyük emeği geçmiştir. Hasan Rıza Soyak kendisinden önceki ve kendisinden sonraki Kâtib-i Umumilerden farklı idi. Bu farkı, insanlığının güzelliğinden geliyordu. Atatürk’ü seviyor, sayıyordu, bilinçli bir duyarlılığı vardı. Atatürk’ün insan sevgisini ve insana saygısını çok iyi bilir, bu nedenle de her yaptığı işte Atatürk’ün gönlünü kazanırdı. Tabii ki öteki Kâtib-i Umumiler iyi niyetli, dürüst, Atatürkçü insanlardı. Zaten öyle olmasa Atatürk onlarla çalışmazdı. Ben burada duyarlılık ve insana bakış açısından onların çaplarını kıyasladığım için böyle söylüyorum. Bu nedenle Hasan Rıza Soyak, Atatürk’ü çok rahat ettirdi. Elbette kendisi de çok mutlu oluyordu. Yukarıda da yazdığım gibi Nutuk’un kaleme alındığı günlerde Atatürk sofrada imkan buldukça okurdu bizlere, okuduğu yerlerde zaman zaman heyecanlanır, coşardı. Tabii hepsini tek başına sonuna kadar okumasına imkan yoktu.

Birkaç gün sonra Kâtib-i Umumi’sine, köşk mensuplarına ve yakınlarına okutuyordu. Günlerce sürdü bu okuma. Sonuna doğru gelirken Kâtib-i

Umumi’sine “Ver buraları ben okuyacağım” dedi. Sanki bir yere yaklaşır gibi göğsü artan bir heyecanla kalkıp iniyordu. O nereye geleceğini biliyordu. Sofrada olanlar adeta soluk almıyor, O’nun o görülesi halini heyecanla izliyordu. Bir anda sesi değişti, yüzü kıpkırmızı oldu. Coşuklu ama şiirsel bir ifade ile bağırarak, “Ey Türk Gençliği Birinci Vazifen” diye başlaması ile gözlerinin dolması ve yaşların damla damla süzülmesi bir oldu. Bir yandan o vakur sesiyle okuyor, bir yandan da ağlıyordu. Tabii oradakilerin hepsi de, hepimiz de ağlamaya başladık.•

“A be Hemşerim!”

Neşeli bir toplantının oldukça ilerlemiş bir saatinde bir vatandaş, “A be Paşam,” diye söze başladı; “Ne vakittir merak ederiz; Millî Mücadele’nin sonuna doğru, ‘Ordular ilk hedefiniz Akdeniz’dir, ileri!’ emrini vermişsiniz. Aradan bunca zaman geçti. Ordulara son ya da ikinci hedefi göstermediniz. Akdeniz ilk hedef olduğuna göre, ikinci hedef neresidir?”

Atatürk kendisine teklifsizce “A be Paşam” deyişinden Rumelili olduğu anlaşılan bu vatandaşla dikkatle ve yumuşak bir gülümsemeyle baktıktan sonra, masadaki kadehini alarak kaldırdı: “A be hemşerim” dedi. “Hele şimdilik ilk hedefin şerefine içelim...”

Hakimiyeti Milliye

YAZILARI 11

Mustafa Kemal Yazıyor İSTANBUL'UN ZİHNİYETİ

İstanbul'da gerek Padişahlık Makamı'nda, gerekse de Sadrazam Ferit Paşa ve Kabinesi'nde -Anadolu ile Anlaşmak- diye bir düşünce olduğunu görüyoruz. Bu dünün ve bugünün düşüncesi değildi. Hatta son vekiller değişikliğinden evvel de bu düşünce vardı.

Anladığımız kadarıyla; Damat Ferit'in zihni de böyle bir düşünceyle meşguldü. Konunun daha garip bir yanı var: Sadrazam Damat Ferit bir aralık, Anadolu ile anlaşmak üzere bir de genel af ilan etme konusunu düşünmüştü... Yeni gelen kabine, şimdiye kadar anlaşılın hususlara göre, bu düşüncenin özellikle taraftarıydı.

Tevfik Paşa etrafında toplanan zevat da Anadolu ile anlaşma olanağı hayal ediyorlar, hatta bunu bütün kabinenin anlam ve varlığı ile birleştirmiş görünüyordular. Yani, "Ke-semediğin eli öp de başına koy!" atasözünün tamamen tatbik edilebileceği bir hal... Öyle bir hal ki, bizim için iki taraflı bir anlamdan başka bir anlam ifade etmez. Bir taraftan İstanbul, dolayısıyla onun

arkasındakilerin, artık Anadolu'yu zorla elde etmenin olanaksızlığını anlamış olmaları... Diğer taraftan da; İstanbul'un ne garip bir anlayış ve ruh yapısı içinde bulunduğu anlamları!

İstanbul'un anlayışı gayet dikkat çekici ve hayret vericidir. İstanbul halen Anadolu'yu affetmek konusuyla meşguldür. Demek oluyor ki, İstanbul, ortada duran bütün gerçeklere karşın hala hayal ve rüya görmektedir...

➔ **Öyle anlıyoruz ki,** İstanbul henüz durumu anlayabilmiş değildir.

Sözde Sevr Barış Antlaşması'nın, bütün şiddetiyle, Türkiye'yi ezme isteği bir sırada, İstanbul'un Anadolu ile anlaşmak düşüncesinin peşine düşmesi, Anadolu'nun halen pek fena bir durumda bulunmasına bağlıdır. Hatta bir başka noktadan bakılırsa, Anadolu için böyle bir durumda bulunmak bile, sözde Sevr Barış Antlaşması'nın kabul edilmesi şeklindeki bir anlaşmaya yanaşmasına ihtimal dahi verdirmez!

➔ **İstanbul bize karşı dürüst olduğu, Anadolu davasının anlamını anladığı sürece; biz de onu kurtarmak için çalışırız. Fakat İstanbul İngilizlerin elinde oyuncak olarak, Anadolu'ya karşı düşmanlık etmek istedikçe, bizim de açık bir düşmanımızdır.**

➔ **Anadolu manen bozulmuş, maddeten dayanma gücünü yitirmiş, korku ve eziyet içinde aklını kaybetmiş olsaydı; belki bir an içinde gelen bir şaşkınlık arasında Sevr Antlaşması'na boyun eğmeyi hatırlıyordu. Fakat Anadolu bugün, güne kıyaslanamayacak derecede güçlüdür.**

Anadolu, siyasetini, düşüncesini, amacını belirlemiş, İstanbul'a karşı olan durumunu kararlaştırmış, teşkilatını günden güne genişleterek, her gün

her sahada gücünü artırmaya başlamış, kendi geleceğine doğru yürüyor...

Anadolu düşüncesi, Batı Cephesi'nin doğusunda olduğu kadar, batısında da anlaşılmıştır. Anadolu, kendi varlığını korumak için İstanbul'un dar anlayışının anlayamayacağı derecelerin çok üstünde güçlüdür.

Ayasofya'da söylediği yalanlara Sultanahmet'te kendisi de inanan İstanbul, belki de o düşüncededir ki, Anadolu artık dayanma gücünün son sınırına gelmiş olduğu için, Sevr Antlaşması'nın kabulü esnasında İstanbul'la uzlaşmaya hazır bulunuyor... Hâlbuki Anadolu, davasına karşı olan durumunda, bu işe başladığı zamana nazaran şimdi pek çok güçlü ve pek emin bir durumda bulunduğu ve sözde Sevr Barış Antlaşması'ndan Türkiye'yi kurtaracağına tamamen inanmıştır. Bunun için İstanbul'un böylesi bir hülyaya düşmesine asla gerek yoktur.

➔ **Sevr Antlaşması** ortada durdukça, Anadolu elindeki silahı bırakmaz! Bu silah sade kendi silahı değildir. Kendisiyle beraber Avrupa ve Asya'da Sevr Antlaşması'ndaki hâkim olan ruha karşı isyan etmiş birçok milletler vardır. İstanbul'a haber verelim ki, Anadolu kendisini kurtarmak için bu ayaklanma gücünün yeterliliğinden emin bulunuyor.

İstanbul bize karşı dürüst olduğu, Anadolu davasının anlamını anladığı sürece; biz de onu kurtarmak için çalışırız. Fakat İstanbul İngilizlerin elinde oyuncak olarak, Anadolu'ya karşı düşmanlık etmek istedikçe, bizim de açık bir düşmanımızdır. Onunla görü-

lecek pek çok hesaplarımız mevcut olmakla beraber, bunların görülmesini geleceğe bırakıyoruz. Önce bütün gücümüzle sözde Sevr Barış Antlaşması'nın hesabını temizleyeceğiz, sonra da İstanbul-Anadolu davasını kökünden çözeceğiz.

İstanbul'u böyle düşüncelere sevk eden garip anlayışın ortaya çıkışında bir rastlantının da etkisi olduğunu görerek, makalemizi bitirmeden evvel ona da temas etmek istiyoruz.

Ankara'da oluşmuş Ulus Hükümetinin şubeleri kurulurken, İstanbul'da "nezaret" adıyla ifade edilen makamlara burada "vekâlet" denmişti. Bu vekâletin buradaki manası, milletin ve onun temsilcisi olan Millet Meclisi'nin vekâletidir. Fransızca karşılığı "senter" değil, "manda"dır. Hâlbuki İstanbul hep hülya içinde bu vekâletleri, nezaretlerin vekâleti zannediyor ve galiba en ziyade kendisini aldatan şey de bu oluyor. Oysa iki mana arasındaki fark, doğu ile batı kadar uzaktır! •

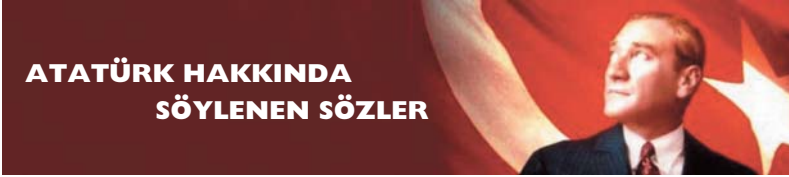
ATATÜRK'ÜN DÜNYASI

Cengiz Önal

Adımlarını, attığımız uygarlık ve yenilik adımlarına uydurmak istemeyenler ne talihsizdirler! Bu gibiler hâlâ milleti adatacaklarını ümit ediyorlarsa bu ümitleri, kendilerinin zarara uğramalarından başka bir sonuç vermeyeceğine şimdiden emin olabilirler. ”

Gazi Mustafa Kemal Atatürk

■ Vladimir İliç **Lenin** (*Rus İhtilali Lideri, 1921*)

Mustafa Kemal sosyalist değildi. Fakat görülüyor ki iyi bir teşkilatçı, yüksek anlayışlı, ilerici, iyi düşünceli ve akıllı bir önderdir. O, soygunculara karşı bir kurtuluş savaşı yapıyor. Emperyalistlerin gururunu kıracağına ve Sultanı da yaranyla birlikte alt edeceğine inanıyorum.

■ Ernest **Hemingway** (*Amerikalı Romancı, Yazar, 1922*)

Marmara kıyısındaki sıcak, toz toprak içinde, eciş bücüş yollu ikinci sınıf kıyı kasabası Mudanya'da, Batı ile Doğu karşı karşıya geldiler. İsmet Paşa'yla görüşecek Müttefik generallerini taşıyan İngiliz sancak gemisi "Iron Duke"ın kül rengi öldürücü kulelerine karşın, Batılılar buraya barış dilenmeye geliyordu; yoksa barış istemeye, ya da şartlarını dikte ettirmeye değil... Bu görüşmeler, Avrupa'nın Asya üzerindeki egemenliğinin sonunu gösteriyor. Çünkü Mustafa Kemal, herkesin bildiği gibi, Yunanlıları silip süpürmüştü.

■ Sir Charles **Townshend** (*İngiliz Generali, 1922*)

Ben şimdiye kadar on beş hükümdar ve cumhurbaşkanı ile özel ve resmi konuşmalar yaptım. Bu geceki kadar ezildiğimi hatırlamıyorum. Mustafa Kemal'de büyük bir ruh gücünün gizemi var.

Büyük Millet Meclisi'nin Çalışmaları ve İlk Ulusal Hükümet'in Kurulması

11

Meclis'in, 24 Nisan 1920 günü yaptığı ikinci toplantıda Mustafa Kemal bir önerge verdi. Bu önergede; Meclis'teki Ulusal İrade'nin temel ilke olduğu ve Meclis'in üstünde bir güç olmadığı, Yasama ve Yürütme Yetkileri'nin Meclis'te toplandığı özellikle vurgulanıyordu.

Ayrıca, Ulusal Hükümet'in bir an önce kurulması gerektiği ve Meclis Başkanı'nın aynı zamanda Hükümet'in de başkanı olacağı, Padişah'a bir vekil tayininin uygun olmadığı ve Ha-

Mustafa Kemal ve ilk Meclis'in açılışı

lifelik ve Padişahlık Makamı'nın basıktan kurtulmasından sonra Meclis'in gerekli kanuni düzenlemeyi yapması gerektiği... hususları da belirtilerek, bu esasların Meclis'çe kabul edilmesi isteniyordu.

Yapılan oylama sonucunda önerge kabul edildi. Sıra gündemdeki diğer konulara geldi. Gündemin başında da Meclis Başkanlığı seçimi vardı. Seçim yapıldı ve Mustafa Kemal, oybirliğiyle, Meclis Başkanlığı'na seçildi.

O'nun bu görevi Cumhurbaşkanı seçildiği 29 Ekim 1923 tarihine kadar sürdü.

Mustafa Kemal Meclis Başkanlığı'na seçilmesinden sonra alkışlar arasında kürsüye gelerek uzun bir konuşma yaptı.

Mustafa Kemal, Meclis'in açılışından sonra konuşmalarından birini yaparken

Sözlerine; “Muhterem Efendiler! Bazı açıklamalarda bulunmak istiyorum. Bunları;

- Ateşkes'ten Erzurum Kongresi'ne kadar geçen süre içindeki durumla ilgili olanlar,
- Erzurum Kongresi'nden 16 Mart

1919 tarihinde İstanbul'un düşmanlarca işgal edildiği güne kadar olan dönemi kapsayanlar ve •İstanbul'un işgalinden bugüne kadar olan durumla ilgili olanlar şeklinde safhalara ayırarak anlatmak istiyorum...” diyerek başladı.

Açıklamalarını sürdürdü ve olaylar hakkında belgeleri de açıkça belirterek, milletvekillerine ayrıntılı bilgi verdi.

Konuşmasının devamında; Vatan sınırının, Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalandığı 30 Ekim 1918 tarihinde kararlaştırılan ve ulusal sını-

rımız olarak kabul edilen sınırlar olduğunu bir kez daha altını çizerek belirttikten sonra, bu sınırlar içinde Türk, Çerkez, Laz, Kürt, Tatar vb diğer İslam unsurlar olduğu tespitini yaptı. Böylesine iç içe ve Ulusal Egemenlik esaslarına dayalı olarak yaşayan insanların, amaçlarını birleştirmiş kardeşler olduğunu ifade ederek, bugün için bile büyük önemi haiz hususlara dikkat çekti... İlerleyen bölümlerde; Azınlıklar hususu ve onlara Müslümanlara verilen hakların aynısının verileceği, Ulusun Bağımsızlığı'ndan asla vazgeçilmeyeceği gibi konular da yer aldı. İlaveten, Sivas Kongresi ve ayrıntıları, İstanbul Hükümeti'nin yaptıkları, Mebuslar Meclisi ve seçimlerin yapılması, İstanbul Yönetimi'yle uzun uzadıya yapılan yazışmalar ve kurulmaya çalışılan iyimser içerikli temasları da anlattı.

İstanbul'un işgali ve Ankara'da

Büyük Millet Meclisi'nin toplanmasına kadar olan bütün gerçekleri sırasıyla açıklayan Mustafa Kemal konuşmasını; “...Uzun yıllar boyunca onurlu ve yüce bir yaşam sürdürdükten sonra yok olma uçurumunun kenarında ancak ayakta durabilen Ulusumuz geleceğinin sorumluluğu, Sayın Meclisinizin çalışma gücünü artıran bir neden olacaktır. Davamızın yasalara uygunluğu ve bütün millet ve ulusların, insanlık hak ve hukukundan paylarını almış olduğuna inandığımız yüreklerin, bizimle birlik ve bize daima yardımcı ve destek olduğuna güvenimiz tamdır. Başarı, ümitlerimizin kalplerimizde bir an bile karamsarlığa düşmemesini sağlayacak olan sonsuz gücümüzdür. Özellikle Büyük Tanrı her zaman bizimledir.” ifadeleriyle tamamladı. Bu tarihi konuşma dakikalarca ayakta alkışlandı.

Mustafa Kemal'in başkanlığında çalışmalarına başlayan Büyük Millet Meclisi yasama ve yürütmeye birlikte zamanla da; dönemin şartları gereği, yargı yetkisini elinde topladı. Ulusun tek temsilcisi sıfatıyla da Kuvvetler Birliği sistemini benimsedi. Sıra, en kısa sürede Ulusal Egemenliğe dayalı hükümetin kurulmasına gelmişti. Hükümetin nasıl kurulacağı konusunda görüşleri hazır olan Mustafa Kemal, bir öneride bulunmadan önce, milletvekilleri içinde oluşabilecek farklı görüşleri de dikkate

almanın zorunlu olduğu inancıyla, asıl amacı nispeten saklı tutan yazılı önerisini Meclis'e sundu. Öneri, üzerine bir kısım tartışmalar yapılmış olsa bile, sonunda kabul edildi. Ulusal Egemenliği esas alan Meclis, Mustafa Kemal'in önerisini kabul ettikten sonra buna göre benimseyip, savunduğu ilkeleri açıkladı.

Bu ilkeler;

- Vatan'ı işgalden kurtarmak için bütün Ulusal Güçleri birleştirmek,
- Ulusal Hükümet'i bir an önce kurmak,

“Başarı, ümitlerimizin kalplerimizde bir an bile karamsarlığa düşmemesini sağlayacak olan sonsuz gücümüzdür. Özellikle Büyük Tanrı her zaman bizimledir.”

•Meclis'in her türlü yetkiyi üstlenmesi ve üzerinde başka bir güç olmaması... olarak sıralanabilir.

İşte, bugünkü Türkiye Büyük Millet Meclisi böyle doğdu. Türk Ulusu sarsılmaz azmi, kararlılığı, birlik ve beraberlik içindeki topyekün savaşım (mücadele) inancıyla kanı ve canı pahasına Laik Cumhuriyetimizin bugüne kadar ulaşabildiği kazanımlarını elde etmeye başladı. Mustafa Kemal de;

“Efendiler! Büyük Millet Meclisi Hükümeti, Türkiye ve Türk Ulusu'nun beka ve istiklalini temine çalışıyor. Çünkü Türkiye'nin asıl sahibi, yasal ve gerçek sahibi olan Türk Ulusu'nun kati arzu ve iradesi bu yoldadır.” sözleriyle yaşananları tespit etmiş ve tarihteki hak ettiği yere oturtmuştu.

Meclis, çalışmalarını sıkı tuttu. Kurulmasının hemen ardından, 29 Nisan 1920 tarihinde Hıyanet-i Vataniye Kanunu (Vatan Hainliği Yasası)'nu çıkardı. 11 Eylül 1920 tarihinde de; özel nitelikli İstiklal Mahkemeleri'ni kurdu. Devrimlerin doğal olarak gereklerini yerine getirme aşaması başlamıştı...

Mustafa Kemal, bir yandan Meclis Başkanlığı görevinin ağır sorumluluğunu yerine getirirken, bir yandan da; gelişmelerden dış dünyayı da haberdar etmek ve böylelikle de kamuoyu yaratmak çabalarını sürdürmekteydi. Meclis'çe oluşturulacak Bakanlar Kurulu da önemli bir zaman harcamayı

Fuat (Cebesoy) Paşa, İsmet Paşa'nın Genelkurmay Başkanlığı görevine getirilmesine muhalefet ediyordu. Oysa Mustafa Kemal, yakın çalışma arkadaşı olarak İsmet Paşa'yı çok önceden düşünmüş ve İstanbul Yönetimi'nin Genel Kurmay Başkanlığı'nda görev almasını bilhassa istemiş ve onu İstanbul'da görevlendirmişti. İsmet Paşa'ya muhalif olanların gözden kaçırıldıkları böylesi de bir gerçek vardı...

Meclis, hükümetin kurulması için 2 Mayıs 1920 tarihinde kısa bir yasa çıkardı. Bu yasaya göre; Hükümet'e İcra Vekilleri denilecek ve 11 kişiden oluşacaktı, İcra Vekilleri Meclis'te salt çoğunlukla seçilecekti ve anlaşmazlıklar Meclis'çe çözülecekti. Yasaya göre 3-5 Mayıs 1920 tarihlerinde yapılan seçimler sonucunda Büyük Millet Meclisi

salt çoğunlukla seçilecekti ve anlaşmazlıklar Meclis'çe çözülecekti. Yasaya göre 3-5 Mayıs 1920 tarihlerinde yapılan seçimler sonucunda Büyük Millet Meclisi

İlk Ulusal Hükümeti kurdu.

Hükümet Üyeleri;

- **Mustafa Fehmi** (Gerçekker) **Efendi** (Şeriye Vekili-Din İşleri Bakanı-Bursa Milletvekili),
- **Fevzi** (Çakmak) **Paşa** (Müdafaa-i Millie Vekili-Milli Savunma Bakanı-Kozan Milletvekili),
- **Bekir Sami** (Kunduh) **Bey** (Hariciye Vekili-Dışişleri Bakanı-Tokat Milletvekili),
- **Hakkı Behiç** (Bayıç) **Bey** (Maliye Bakanı-Denizli Milletvekili),
- **İsmail Fazıl Paşa** (Nafta Vekili-

Bayındırlık Bakanı-Yozgat Milletvekili),

• **Yusuf Kemal** (Tengirşenk) **Bey** (İktisat Vekili-Ekonomi Bakanı-Kastamonu Milletvekili),

• **Celalettin Arif Bey** (Adliye Vekili-Adalet Bakanı-Erzurum Milletvekili),

• **Cami** (Baykurt) **Bey** (Dâhiliye Vekili-İçişleri Bakanı-Aydın Milletvekili),

• **Dr. Rıza Nur Bey** (Maarif Vekili-Milli Eğitim Bakanı-Sinop Milletvekili),

• **Dr. Adnan** (Adıvar) **Bey** (Sıhhat ve İçtima-i Muavenet Vekili-Sağlık ve Sosy. Yard. Bakanı-İstanbul Milletvekili),

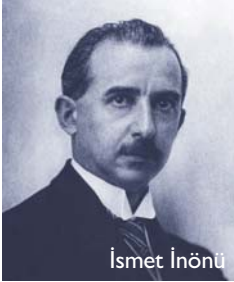
• **İsmet (İnönü) Paşa** (Erkan-ı Harbiye Umumiye Vekili-Genelkurmay Başkanı-Edirne Milletvekili) olarak belirlendi. ***

Artık Meclis Hükümeti dönemi başladı. İlk işlerden birisi olarak

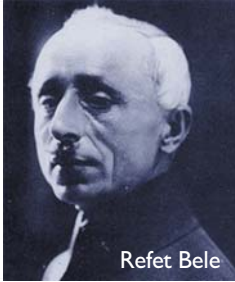
da; Anadolu'nun çeşitli yerlerinde meydana gelen asayişsizliği bertaraf etme konusu ele alındı. Bununla birlikte; Meclis, önceden her ne kadar Padişah'a bağlılık telgrafları göndermiş olsa da; hemen ardından çıkarılmış olan Vatan İhanet Yasası, Padişah'ın, Ankara'daki bu Meclis'ten kendisi için olumlu herhangi bir kararın çıkmayacağına inanmasına sebep oldu. Sadrazam Damat Ferit için herhangi bir hususu belirtmeye zaten gerek yok... Öteden beri Ulusal Savaşım (Milli Mücadele)'a ve Mustafa Kemal'e kar-

şı tavrı ve tutumu belliydi. Sonuçta her ikisi de tamamen İtilaf Devletleri'nin himayesine girip, teslimiyetçiliği seçtiler ve onların güdümünde olmayı kabullendiler...

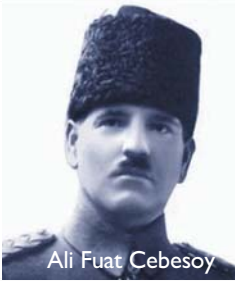
Ankara Hükümeti'nin Dış Siyasetleri'ni belirlemeye başladığı ve ilk etapta da Rusya ile ilişkiye geçmesi esnasında, İstanbul Yönetimi'nin Sıkıyönetim Mahkemesi, başta Mustafa Kemal olmak üzere Ali Fuat Paşa, Kara Vasıf, Rüstem Bey, Adnan Bey ve Halide Edip Hanım'ın haklarında, "...her türlü resmi unvanlarının kaldırılmasına ve idamlarına..." karar verdi. Kararın gerekçesi, "Ulusal Güçler adıyla fitne ve fesat çıkarmak, anaya-

İsmet İnönü

Refet Bele

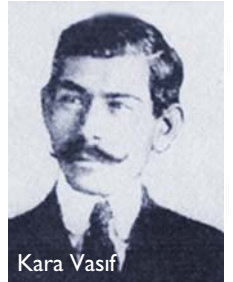
Ali Fuat Cebesoy

Adnan Adıvar

Fevzi Çakmak

Kara Vasıf

gerekliyordu. Bakan olarak atacaklar konusunda fikir birliği henüz oluşmamıştı. Ayrıca, Genelkurmay işleri de Bakanlar Kurulu'nca yürütüleceğinden; Mustafa Kemal'in bu görev için uygun gördüğü İsmet (İnönü) Paşa konusunda, yakın çalışma arkadaşları içinde bile karşı düşüncede olanlar vardı.

Şartların zorlaması gereği, sonradan Bakan olarak görevlendirilecek olanlardan bir kısmı, önceden göreve başlamışlardı. Özellikle Refet (Bele) Paşa ile Batı Cephesi Komutanı Ali

saya aykırı olarak halktan zorla para toplamak ve vermeyenlere işkence yapmak ile şehirleri yakıp-yıkma..." gibi aslı astarı olmayan saçma ifadelerle doluydu.

Padişah'ın, halen dini makam olarak gücünü ve varlığını koruyor olması münasebetiyle, İstanbul Yönetimi'nce çıkarılan fetvaların bir kısmının halk üzerinde, ne yazık ki, inandırıcı ve etkili olması kaçınılmazdı. Ankara Hükümeti de bu gelişmeler karşısında kayıtsız kalmadı ve bir takım kararlar almak zorunda kaldı. Damat Ferit Va-

İstanbul Yönetimi'nce çıkarılmış olan fetvaların etkisini bertaraf edebilmek için 83 müftünün imzaladığı bir karşı fetva yayınlanarak; Ulusal Savaşım'ın dini yönden desteklenmesi gereken bir mahiyette olduğu vurgulandı.

tana İhanet'le suçlandı ve Meclis, öncelikle 24 Mayıs 1920'de aldığı bir kararla, İstanbul Yönetimi'nin hiçbir kararını kabul etmeyeceğini açıkladı. Bu karar, 7 Haziran 1920 tarihinde kanunlaştırıldı.

Ayrıca, İstanbul Yönetimi'nce çıkarılmış olan fetvaların etkisini bertaraf edebilmek için çareler düşünülmeye başlandı. Sonunda, dönemin Ankara Müftüsü Mehmet Rıfat (Börekeçi)

Bey'in önderliğinde ve 83 müftünün imzaladığı bir karşı fetva yayınlanarak; Ulusal Savaşım'ın dini yönden desteklenmesi gereken bir mahiyette olduğu özellikle vurgulandı.

Sonunda, İstanbul Yönetimi'nin İtilaf Devletleri'nin güdümüne girmiş olması itibarıyla, Türk Ulusu'nun, Vatan'ın işgalden kurtarılması ve bu nedenle de Ulusal Savaşım'ın başarıya ulaştırılması konusunda Mustafa Kemal'in Başkanı olduğu Büyük Millet Meclisi'nin İlk Ulusal Hükümeti'ne desteği daha da bir arttı. •

(Gelecek Ay: Büyük Millet Meclisi'ne karşı Anadolu'da Çıkarılan Ayaklanmalar)

ATATÜRK DİYOR Kİ

Arkadaşlar benden iltimas beklememelidir. Hepiniz benim gözümde değerli, önemli kardeşlerimsiniz. Ama, hepinize gösterdiğim hedef yüce, kutsal bir hedeftir... Hanginiz daha güzel yöntemle, başarıyla oraya ulaşırsanız onu, ellerimi çatlatıncaya kadar çırpacak alkışlayacak, takdir edeceğim. Benden iltimas ve taraf tutma beklemeyiniz arkadaşlar. Adam olanlar, insan olanlar, yüksek ideali olanlar değerlerini gösterebilirler. Benim size kardeşçe söyleyeceğim şey budur. Tüm arkadaşlarımıza söylemek zorundayım ki, ben o millî hedefe tüm millet kitlelerini yürütmek için, doğal olarak ahlaki bir unsurum, bunu isterim.

(1922, Prof. Dr. Afet İnan'ın yayımladığı belgeden)

ANADOLU'NUN DÜNYASI Bekir Özgen

On Kasım ve Eğitim

On Kasım'a on gün kala, bir düş gördüm.

Bir yol açmazına düştüğümüz kanısına varan eğitime kafa yormuş üç yurttaş, "Müslim -Tan-Barış", bir araya gelmişler, bu soruna ortak bir tanı koymaya çalışıyorlar. Bunun için de, eğitimin amacını netleştirmeyi düşünüyorlar.

Ve "Eğitim süreci, iyi (nitelikli) insan, nitelikli yurttaş, nitelikli meslek erbabı yetiştirmeye çalışan bir eylemler bütünüdür," tanımında buluşuyorlar. Ancak, "nitelikli insan" kavramının açılımında sorunlar yaşanıyor. Örneğin Müslim, "Bir kişinin iyi

insan olması için, ruhunu kötülüklerden temizlemesi gerekir. Bu kutsal görevi, ister aile, ister okul üstlensin, başvuru kaynağı kaçınılmaz olarak din olacaktır. İşte bu nedenle öğretim, dinsel inançta farz olan bir ibadet olup; aynı zamanda bireyin varlığına

değer katan bir eylemdir,” savını ileri sürüyor.

Barış, bu yaklaşımı yetersiz buluyor. “Din ağırlıklı bir eğitim, ağırlıklı olarak cennet ödülü ve cehennem cezasına dayanır. Bunlar, somut veriler olmadığı için, çevreye uyum yönünden görece kabul gören insan tipleri yetişirse de, bireyin beynini geliştirmede yavan kalır. Kendi eksiklerini kendisinin giderebileceği becerileri, kazandıramaz. Neyi bilip neyi bilmediğini ayırtlamasına yardımcı olamaz. Dahası, bireyi özgür değil, bağımlı olmaya zorlar. Bence, bireysel bağlamda eğitimin amacı, karar verme ve uygulama yeteneğini geliştirmek olmalıdır,” diyor.

Onları dinleyen Tan, “Bakın!” diye giriyor konuşmasına. “İleri ülkelerde, bireyin bilisizliği bilimsel olarak ele alınıyor. Eğitim, kişinin bilmediğini bilir yapıyor. Öğrencinin ezberci

olmasına değil, araştırmacı olmasına; diktatör olmasına değil, önder olmasına yardımcı oluyor. Önüne liberal bir dizge koyuyor. ‘Birey, işte bu!’ diyor. Bırakın yapsın, bırakın geçsin. O, kendini kurtarırsa, toplum kendiliğinden kurtulur.

Müslim, duyduklarından hoşnut değil. “Görüyorum ki, ikiniz de, eğitimin öğretim ayağına yapışıp kalmışsınız. Bence, eğitimsiz öğretim zehirli bala, öğretimsiz eğitim ise meyvesiz ağaca benzer. İnsanın ilerlemesi açısından öğretim, ancak iyi bir eğitimle beraber değer kazanır. Ahlakı temel almayan kişilerin elinde bilim, insanlığa fayda yerine zarar getirir. Taklitçi ve içi kof bilim, hayatı daha yaşanılır kılmaz, tersine insanı yok etmeye yarar.

Eğitim özünde, öğrendiklerimizin harmanlanması, içselleştirilmesi ve davranış biçimlerine dönüşmesidir.

Başka bir deyişle, öğrenim daha çok akla dayanan bir edim olmasına karşın; eğitim, ağırlıklı olarak insanın ruhsal doyumuyla ilgilidir.”

Bu tanımlı doğru bulmuyor Barış. “Bireyin eğitimi, bilimsel bilgidен yoksun olursa, girdiği yer çıkmaz bir sokak olur. Ancak akılcılığı ve bilimselliği öne çıkaran bir eğitimle, birey, kul olmaktan kurtulabilir. Sürekli sorarak, sorgulayarak, düşünerek kendini aşmaya çalışabilir. Özgür karar alma mekanizmaları geliştirebilir. Ve çağın akışına ayak uydurabilir. Böyle bir süreçten geçen halkı köleleştirmek de olanaksızdır,” diye sayıp döküyor.

İşin bu boyuta varması, Tan’ı şaşırtmışa benziyor. Durduğu yerde durmuyor. “Bakınız sizlere ne diyeceğim?” diye giriyor söze. “Genel kanıya göre eğitimin son hedefi nitelikli insan yetiştirmektir. Eğitim, ilkesel olarak, bireyi ele alarak onun doğasına uygun yöntemleri uygulamaya geçirmeyi hedefler. Çağdaş insan bilimleri de bu yönde uğraşlar ortaya koyar.

Çağımız, küreselleşme çağıdır. Yükselen değerlere arka çıkma çağıdır. Paranın temel değer sayıldığı bir çağdır. Bunun temel direği de yetişkin ve girişken bireydir. Bireyin değerlere değer katması için desteklenmesi gerekir. Önünün açık tutulması gerekir. Bunun için en temel gereksinme de eğitimidir. Hem de sıradan değil, ayrıcalıklı bir eğitim. Bunu yoksul devlet tek başına sağlayamayacağına göre, duruma özel teşebbüs el atmalıdır.”

Tan’ın eğitimin psiko-toplumsal yanına değinmesi Müslim’i yüreklen-

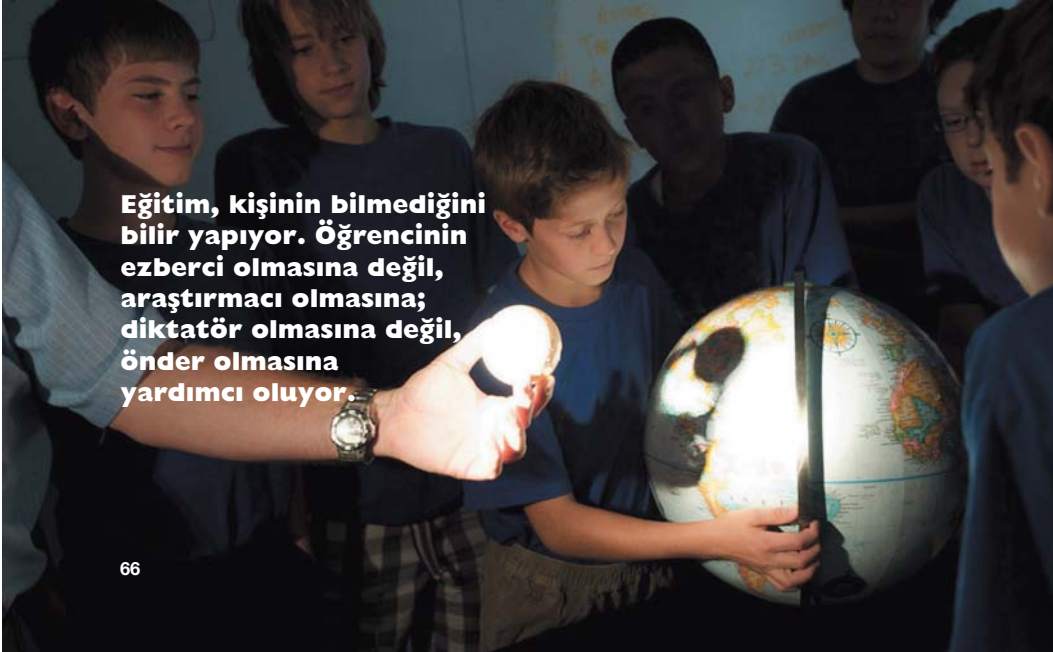
diriyor. Başlıyor anlatmaya.

“İnsan, ruh ve bedenden oluşur. Bu oluşum, evreni temsil eden bir özelliğe ve dünyayı etkileyecek bir güce sahiptir. Evrenin en mükemmel sentezi de insan olduğuna göre, eğitim, insanı insan yapma yolunda zamanı iyi değerlendirmelidir. Bedenin ve ruhun gereksinmelerini sağlıklı saptamalıdır. Bunu gerçekleştirebilecek olan da dini bir eğitim anlayışıdır. Kişinin birbirine karşıt çeşitli arzularıyla toplumsal istek ve idealler arasında iyi bir ilgi kurması, ancak bu yolla sağlanabilir. Başka türlü, yetişen kuşakların, dün ile bugününü ilişkilendirmesi; bunu yaparken de uyumlu ve dengeli olabilmesi olası değildir.”

Barış, eğitimin amacının saptırıldığını düşünüyor. “Eğitimin kapıları yalnızca eskimiş düşüncelere açık bırakılırsa, orada yobazlık hortlar. Birey, hem kendisi, hem de toplumu için değer yaratacak aşamaya ulaşamaz. Dar kafasını hurafelerle genişletip, karanlıktan aydınlığa taşınamaz. Geleceğe emin adımlarla yürüyemez.

Unutmamalıyız ki, yalnızca iyiyi kötüden ayırmamıza değil; en iyi ile iye arasındaki farkı anlamamıza da, akli öne çıkaran bir eğitim aracılığıyla ulaşırız,” diyor. Sonra da, “Bireyin güzellikleri görüp, yaşayabilmesi, uygun bir sanat eğitiminden geçmesine bağlıdır. Ne ki, dinsel tabuların gölgesinde, sanata güler yüzle bakılabılır mi? Sanatın gücünden yararlanmayan insan, insanlaşabilir mi hiç?” diye soruyor.

Bu arada Tan, bir kez daha devre-

Eğitim, kişinin bilmediğini bilir yapıyor. Öğrencinin ezberci olmasına değil, araştırmacı olmasına; diktatör olmasına değil, önder olmasına yardımcı oluyor.

cü elinde bulunduran ulusların oyuncağı olmaktan kurtulamaz. Eğitimin, 'kendini bilmek' olduğunu unutmamalıyız," diyor.

Tan ile Müslim'in, birey eğitiminden toplumsal eğitime kaydığını gören Barış, şaşkınlığını gizlemeye çalışarak, "Arkadaş-

lar!" diyor. "Gördüğüm kadarınca, üçümüz de eğitimin, toplumsal bilinçlenmeye ve aydınlanmaya yakılan bir meşale konumuna getirilemediği için, her kapıyı açmaya yarayan bir anahtar olmaktan çıktığımı kabulleniyoruz.

"Eğitim, insanın gelişmesine pek çok alanda yardım eder. Farkında olmadan toplumun etkilerini benliğimizde taşıdığımız göre, toplumun bizzat kendisi bir eğitimcidir diye düşünebiliriz."

Gençlerimizin, ilgi, yönseme ve yeteneklerini sağlıklı olarak geliştiremedikleri ve de gerekli bilgi, beceri, davranışlar edinemedikleri noktasında birleşiyoruz birleşmesinde de, eğitimin öncelikli amacının ne olduğu, ya da ne olması gerektiği noktasında ortak bir paydada buluşmıyoruz. Bu durumda, bireylerin beden, zihin, ahlâk, ruh

ye giriyor. "Eğitim, insanın gelişmesine pek çok alanda yardım eder. Farkında olmadan toplumun etkilerini benliğimizde taşıdığımız göre, toplumun bizzat kendisi bir eğitimcidir diye düşünebiliriz."

Doğuştan, örf, adet, dil benzeri sosyal ve kültürel kurumları hazır bulduğumuza göre, bireyin ilk yıllardaki eğitimi bu değişkenlerle oluşmaktadır. Bunlar, kişiliğin oluşmasında olmazsa olmaz değerler bütünü olarak varlığını sürdürmektedir. Ne var ki, günümüzde dünya küçülmüştür. Eğitilmiş insan, yurttaşlıktan çıkmış, dünya vatandaşı olmuştur. Ana dili yerine, İngilizce konuşmaktadır.

Herkes Mersin'e giderken, biz niçin tersine gidelim ki?"

Bu sözleri beğenmeyen Müslim, "Unutmamalıyız ki, eğitimin en yaşamsal amacı, bir ulusun geçmişi ile geleceği arasında köprü kurmaktır. Yoksa toplum kimliksiz, kişiliksiz, bilinçsiz kalır ve darmadağın olur. Ortak değerler dizgesinden yoksun bir kuru kalabalığa dönüşür. Eğitim, her bireye geçmişinin bilincini vermezse, parayı ve gü-

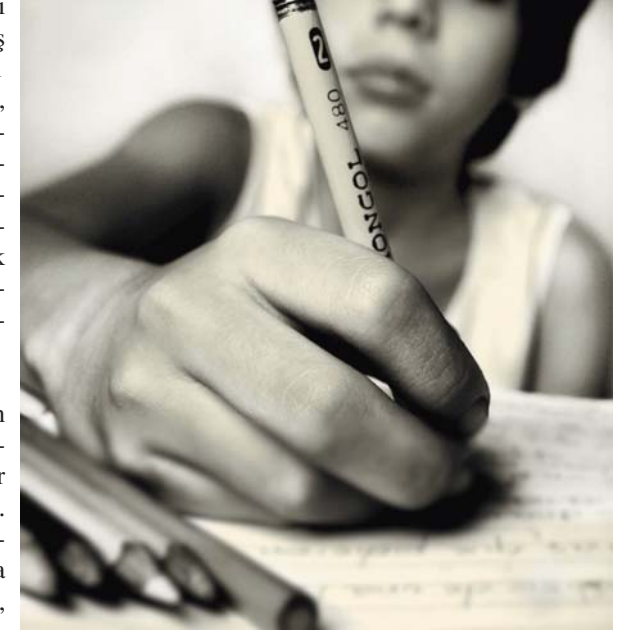
ve duygu yönlerinden dengeli ve sağlıklı bir biçimde gelişmiş bir kişiliğe erişmelerini nasıl bekleyebiliriz? Gençlerimizin, özgür ve bilimsel düşünme gücüyle geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve atılıma değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetişmelerini nasıl bekleyebiliriz?"

Üç eğitimcinin de eğitimin amaçları üzerindeki düşünceleri farklı. Bu nedenle belli bir görüş birliği sağlayamıyorlar. Uzlaşmıyorlar bir türlü. Onların başları önde ayrılmalarına yüreği dayanmayan Atatürk,

"Hele el sıkışın bakayım.

Siz, üçünüz de, Cumhuriyet çocuğusunuz. Hepinize de birbirinizi anlamak kadar, birbirinizi sevmek düşer," diyor.

"Cumhuriyet eğitiminin temel değişkenlerini benim ilke ve düşüncelerimde niçin aramıyorsunuz? Ben sizlere akılcılık ve bilimselliği önerme-

dim mi?" diye sormaya dili varmıyor nedense.

On Kasım'a on gün kala, göduğüm düşten, Atatürk'ün bu ılık sözleriyle uyandım. Görüp duyduklarımı ise, On Kasım günü, torunlarıma anlatmaya karar verdim. •

bekirozgen@butundunya.com.tr

ATATÜRK VE ÖĞRETMENLER

• Bahçesinde çiçek yetiştiren adam çiçekten bir şey bekler mi? Adam yetiştiren adam da, çiçek yetiştirendeki hislerle hareket edebilmelidir. Ancak bu şekilde düşünen ve çalışan adamlardır ki memleketlerine ve milletlerine ve bunların geleceklerine faydalı olabilirler. Bir adam ki, memleketin ve milletin saadetini düşünmekten daha fazla kendini düşünür, o adamın değeri ikinci derecededir.

OTOPSİ

Gengiz Özakıncı

Türksüz Dünya Düşleri

Mayıs 2003'te yayımlanan “Dolmakalem Savaşları” kitabımın “Euro-Dolar Savaşı” başlıklı bölümünde, ABD'nin Irak işgalini canlı yayında nasıl izlediğimi şöyle anlatıyordum:

19 Mart 2003... Saat 04:40. Az önce Amerikan uçakları Bağdat'ı bombalamaya başladı. Bütün televizyon kanalları, bombalama görüntülerini anında aktarıyor. (...) Televizyonun sesini kapatıp; Joan Baez'in, Bob Dylan'la birlikte söylediği “Rüzgârda Savruluyor”u koydum müzikçalara: Blowin' in the wind..[i]

Gece sessiz, duvarlar ince, komşular duyabilir, uyanabilir, umurumda değil; açtım sesini. Amerikan solcularının bu devrimci halk şarkısı, Bağdat halkını öldüren Amerikan bombalarının ekrandaki görüntüsüne eşlik ediyor şimdi:

*kişi adam denmek için;
kaç yol geçmesi gerek
martı kuma konmak için;*

*kaç deniz aşması gerek
bomba yasaklanmak için;
kaç can alması gerek
yanıt dostum, yel aldı gitti;
yanıt rüzgârda savruluyor...*

*kişi göğü görmek için;
kaç kez bakması gerek
çığlıkları duymak için;
daha kaç kulak gerek
savaş dursun demek için;
daha kaç ölü gerek
yanıt dostum, yel aldı gitti;
yanıt rüzgârda savruluyor...*

*deniz dağı delmek için;
kaç yıl dövmesi gerek
halk özgür olmak için;
kaç yıl tutsaklık gerek
görmemek için gözleri*

*kaç kez kaçırmak gerek
yanıt dostum, yel aldı gitti;
yanıt rüzgârda savruluyor...*

BLOWIN' IN THE WIND
Words and Music by BOB DYLAN

Bright, spirited

Refrain

1. How many times I see a man walk down the line
2. How many times I see a man look up at the sky
3. How many times I see a man cry out and say

still here a man? Yes, 'e How many times I see a man
see the... sky? Yes, 'e How many times I see a man
washed by the wind? Yes, 'e How many times I see a man

white dove... still be - fore she sleeps in the sand? Yes, 'e
one man... have be - fore he can hear pro-ple cry? Yes, 'e
pro - gle ex - ist be - fore they're at - tacked to be free? Yes, 'e

Bob Dylan'ın “Blowin' in the wind” şarkısının notaları.

2003'te yayımlanan “Dolmakalem Savaşları” kitabım piyasaya çıkar çıkmaz savcılık -Atatürk'e hakaret ettiğim iddiasıyla- soruşturma başlatınca; kitabın yukarıda küçük bir kesitini aktardığım “Euro-Dolar Savaşı” bölümünü, -Dylan'ın sözlerini mırıldana mırıldana- ayrı kitap olarak yayımlamak zorunda kalmıştım. 1941 doğumlu Bob Dylan'ın 1962'de, 21 yaşında yazıp bestelediği ve pek çok dile çevrilip söylenen “Blowin' in the wind” şarkısının sözlerini 2003 yılında -belki de Türkiye'de ilk kez- dilimize çevirirken; onun özyaşam öyküsünü

bilmiyordum. Bildiğim; Amerika 19-62'de Vietnam'ı bombalarken, Batı'da bu vahşeti protesto eden yüzbinlerce gencin kolkola girip hep bir ağızdan Dylan'ın “Freewheelin” adlı ikinci albümünde yer alan bu şarkısını söyleyerek yürüttükleriydi.

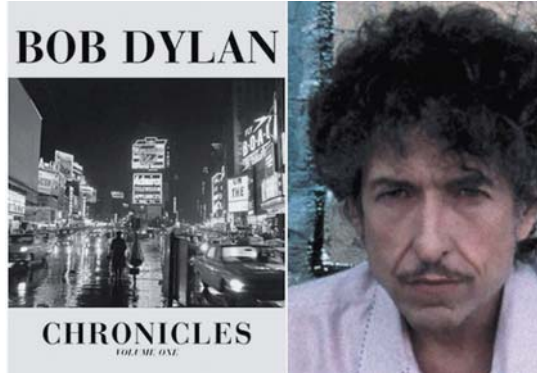
Bob Dylan, 1964'te “The Times They Are A-Changin” adıyla yayımlanan üçüncü albümünün kapağında.

Sevgilisi Joan Baez'le birlikte 19-60'larda Batı'dan tüm dünyaya yayılan gençlik hareketlerinin simge adlarından biri olacaktı Bob Dylan.

Yazdığı sözler ve yaptığı besteler 68 Gençlik Hareketi'ne damgasını vuracak ve Time Dergisi, 1998'de onu Lenin ve Mao ile birlikte “Yüzyılın En Önemli 100 Kişisi” arasında gösterecekti. Çünkü o, Amerika'nın yaşayan en büyük ozanıydı. Yalnızca besteleriyle değil, yazdığı dizelerle de Amerikan edebiyatının en namuslu kalemleri, en yetkin şairleri arasına girmişti. Ezene karşı, ezilenden yana; öldürene karşı, öldürülenden yana;

hırsıza karşı, soyulandan yana; paraya karşı, emekten yanaydı.

Bob Dylan üç cilt olarak tasarlayıp yazdığı özyaşam öyküsünün ilk cildini 5 Ekim 2004'te "Chronicles: Volume One" adıyla yayımladığında, bu kitap 19 hafta boyunca New York Times'ın çok satanlar listesinden inmeyecek ve Amerikan Kitap Eleştirmenleri Örgütü, en iyi 5 kitaptan biri olarak ödüllenecekti.

şarkısı herkesin dilindeydi; ama ben Ritchie'nin "Bir Türk Kasabasında" (In A Turkish Town)[iii] şarkısını söyledim; "gizemli Türkler ve yukarıda yıldızlar"... Bu şarkı bana Ritchie'nin "La Bamba"sından daha uygun görünüyordu ama nedenini kesinlikle bilmiyordum."[iv]

2004 yılında kökenlerinin Türkiye'ye ve Kırgızlara dayandığını açıklayan Dylan'ın hayranları; onun fotoğraflarına bakacak ve kimliğindeki adı Robert Allen Zimmerman olup tüm dünyada Yahudi olarak bilinen Bob Dylan'ın yüzünde, çizgilerinde, Türkiye ve Kırgız belirtileri arayacaklar; fakat bugüne dek; "Hayır, Bob Dylan'ın kökleri Türkiye'de, Kağızman'da, Kırgızistan'da olamaz!" diyen kimse çıkmayacaktı.

Amerikalılar, Amerika'nın yaşayan en büyük halk ozanı ve "Dünyanın En Önemli 100 Kişisi"nden biri olan Bob Dylan'ın özyaşam öyküsünü okurken; o güne dek bilmedikleri şairi bir gerçekle karşılaşacaktı.

Dylan, ailesinin köklerini şöyle açıklıyordu kitabında:

"Annemin annesi, köken olarak Türkiye'dendir; Trabzon limanından gemiyle, Karadeniz'i geçmişler; anneannemin aile adı "Kırgız"dır; Kağızmanlıdır; dedemin annesi ve babası da aynı yerde ayakkabıcılık ve deri işçiliği yaparlarmış. On yaşlarımdayken Ritchie Valens'in "La Bamba"[iii]

Bir Kırgız halk ozanı, "Manas" destanını çalıp söylerken (solda) ve Bob Dylan sahnede (sağda)

"Dünyanın En Önemli 100 Kişisi" arasında sayılan, dünya siyasi tarihine "1968 Gençlik Hareketleri"nin simge-

si ve ruhu olarak geçen Bob Dylan; köklerinin Türkiye'ye, Kağızman'a, Kırgızistan'a uzandığını açıkladıktan 6 yıl sonra, 31 Mayıs 2010 günü bir konser vermek üzere Türkiye'ye geldi; Harbiye Cemil Topuzlu Açık Hava Sahnesi'nde bir konser verdi; ve gitti...

Belki çoğumuz bunu duymadık bile... İzleyiciler Cemil Topuzlu'nun kapısı önünde uzun kuyruklar oluşturmuş; "genel yayın kurmayları"ımız, köşe yazarlarımız, magazin muhabirlerimiz bu konsere gitmişler; fakat "Türk" basın, radyo ve televizyonları, Bob Dylan'ın 2004'te açıkladığı Türkiye, Kağızman, Kırgız köklerinden tek sözcükle olsun söz etmemiş; kimi haberlerde onu "Yahudi şarkıcı Bob Dylan" olarak anmışlar ve konser haberleri bir kaç satırla geçiştirilmişti.[v]

Bob Dylan gittikten 4 ay sonra, Eylül'de U2 Grubu geldi Türkiye'ye...

Bu grup, geçmişte PKK'ya yardım ve yataklıktan 9 yıl ceza alıp çıktıktan bir süre sonra kaybolan Fehmi Tosun'u unutmayın yazısını basmıştı 1997'de yayımlanan albümlerinin kapağına...

Ve yine bu grup "İbrahimi Dinler" denilen Hıristiyanlığı, Müslümanlığı, Museviliği; "İbrahimi Olmayan" bir potada eritip, küreselci sömürgeci para babalarının küresel sömürü çıkarları doğrultusunda kullanabileceği bir kalıba dökme tasarısının misyonerliğini yürütüyordu.

Dört ay önce Bob Dylan'ı sessiz sedasız uğurlayan "Türk" medyası; İstanbul'u üç dinin merkezi yapmak misyonuyla Türkiye'ye gelen U2 grubunu neredeyse bir hafta boyunca manşetlerinden indirmeyecekti.

Konser verirken, sahnede; kayıp Fehmi Tosun'un adını anarak tezahürata başlayan U2 grubuna, Tosun'un eşi ve yakınları "sarı-kırmızı-yeşil" egaller hediye etmişti.

"Türk" medyasının Türkiye, Kağızman, Kırgız kökenini açıklamış "Dünyanın ön önemli 100 kişisi"nden biri olan Bob Dylan'ın konserine karşı ilgisiz tutumuyla; özkardeşimiz olan kürtler arasında etnik siyasi ayrımcılığı körükleyen U2 grubunun konserine karşı tutumu, karşı-

1968 Dünya Gençlik Hareketinin öncülerinden Bob Dylan konserine giden halk ve yazar Ertuğrul Özkök, yönetmen Sinan Çetin

laştırmalı olarak irdelenirse, “Türk” medyasının Türk toplumuna hangi yabancı tasarıları benimsetmenin aracı olduğu apaçık görülecektir.

Eğer, Bob Dylan, 2004’te yayımlanan özyaşam öyküsünde dedelerinin ninelelerinin kökenlerini açıklarken Türkiye, Kağızman, Kırgız demek yerine “Anneannem Kürttür, biz Kürt Kökenliyiz” demiş olsaydı, “Türk” medyası, Dylan’ı “dünya çapında büyük Kürt ozanımız” diye ilk sayfadan sürmanşet haber yapar; “Türk” muhabirler kameralarıyla Dylan’ın çevresine doluşup başına zorla “poşi” dolayarak boynuna “sarı-kırmızı-yeşil fular” bağlayıp fotoğraflamak için yırtınırlar; hazır gelmişken İmralı’da Öcalan’la görüşmek isteyip istemediği ya da ona bir iletisi olup olmadığı sorup haber yapardı. “Türk” gazete ve televizyoncuları, “Türk” medya patronlarının buyruğuyla, “Kürt ayrımcılığı”nı mutlu edecek ve etnik ayrımcılara özgüven aşılayacak bir iki demeç alıp bir kaç gün manşetleri bu demeçlerle dalgalandırmadan Bob Dylan’ın peşini bırakmazlardı. “Türk” medyasında, küreselci U2’ye gösterilen ola-

U2 grubunun “İbrahimi Dinler”i Küreselci potada birleştirme misyonunu simgeleyen posterleri

08/09/2010 7:43

U2, 1997’de çıkardığı albümü 'Pop'un kartonetine 'Türkiye’de 'kaybedilen' Fehmi Tosun’u hatırlayın' yazmıştı. Fehmi Tosun’un eşi Hanım Tosun da önceki gece konserdeydi. Tosun, kuliste grup üyeleriyle buluştu.

U2’YA SARI KIRMIZI YEŞİL EGAL HEDİYE ETTİM

ğanüstü ilginin kırıntısının dahi, köklerini Türkiye, Kağızman, Kırgız olarak açıklayan Bob Dylan’a gösterilmemiş olmasının nedeni, “Türk” medyasının profesyonelce yürüttüğü Batı’nın “Türksüz Dünya Düşleri”ni gerçekleştirme misyonudur.

Batı, 1917’de tasarladığı

“Leninsiz, Sovyetsiz Dünya Düşleri”ni 1990’da gerçekleştirir gerçekleştirmez; hiç ara vermezsiniz, derhal “Atatürksüz, Türksüz Dünya Düşleri” tasarısını gerçekleştirmeye koyulmuştur. Bu tasarı; Türkleri bizzat “Türk” “aydın”ları aracılığıyla “Türk” sözünden, “Türk” olan her şeyden ve Türklüğünden utandırma, iğrendirme, uzaklaştırma, koparma tasarısıdır.

Bu tasarının ilk “Türk” uygulayıcıları, 1990’ların ilk yıllarında, “Türkler genetik olarak göçebedirler, bardırlar” diye yaygaraya başlamış; ve hemen ardından, “Türkler aptaldır, Türklerin beyni domuz eti yemedikleri için gelişmemiştir”, “Atatürk kendi imzasını kendisi atmaktan aciz, imzanın kişilik demek olduğunu bilmeyen, kendi imzasını bir Ermeni kaligrafa sipariş eden biriydi” yaygarası koparmışlardır. Atatürk’e ve Türklüğe yönelik aşağılamaları başlatan bu “sol” maskeli “öncü” çıkışlardan sonra, ardılları da öncülerin açtığı bu kapıdan geçerek, Türk toplumunda yurtkardeşliği ve özgüven duygusunu yıkıp etnik ayrışmayı gerçekleştirmeyi

“Türk” medyasında, küreselci U2’ye gösterilen olağanüstü ilginin kırıntısının dahi, köklerini Türkiye, Kağızman, Kırgız olarak açıklayan Bob Dylan’a gösterilmemiş olmasının nedeni, “Türk” medyasının profesyonelce yürüttüğü Batı’nın “Türksüz Dünya Düşleri”ni gerçekleştirme misyonudur.

amaçlayan bu tasarıda profesyonelce görev almışlardır.

1990’lardan bu yana son yirmi yıldır Türkiye’de Atatürk’ü ve Türklüğü aşağılayıp, yüz kızartıcı yalanları sanki gerçekmiş gibi duyuran “Türk” medyası, geldiğimiz aşamada, artık “Türk” sözcüğünü elinden geldiğince hiç kullanmamak; şayet bu olamıyorsa “Türk” sözcüğünün önüne ya da ardına mutlaka olumsuz bir takım niteliler ekleyerek kullanmak noktasındadır.

Kağızman, Kırgız, Türkiye kökenlerini açıklayan Bob Dylan’ın Türk medyası tarafından bunlardan hiç söz edilmeksizin ve kendisiyle bir söyleşi dahi yapılmaksızın bir kaç satır haberle uğurlanması; buna karşılık etnik ayrılıkçılara sempati dağıtarakdinleri küreselci kalıba dökme misyonerliği yapan U2 grubunun “Türk” medyası tarafından el üstünde tutulması; 1990’da düşmesine basılan “Türksüz Dünya Düşleri”nin gerçekleştirilmesi doğrultusunda yirmi yılda ne kadar yol

aldığını ve “Türk” medyasının üstlendiği “Türksüzleştirme” görevini hangi ölçüde başardığını göstermesi bakımından anlamlıdır.

Batı'nın “Türksüz Dünya Düşleri” tasarısının medya ayağında etkinlik gösteren “sol” maskeli “aydın”lara ve “aydın” maskeli “küresel diktatörlük misyonerleri”ne karşı polemik yazılarım, 1993-1995 yılları arasında “Kitap Gazetesi”nde yayımlanmıştı.

Şimdi bu yazılarımı güncelleyip genişleterek “Kalemin Namusu: Türksüz Dünya Düşleri” adıyla kitaplaştırmaya çalışıyorum.

Türk toplumunun özgüveninin hangi “aydın”larca, hangi amaçlarla, nasıl yıkılmaya çalışıldığını; Türkiye’nin nereden, nereye, nasıl ve niçin savrulduğunu doğru biçimde kavramazsak; ülkemiz ve toplumumuz için tasarlanan kötü sondan kurtulmamız olanaksızdır. •

cengizozakinci@butundunya.com.tr

[i] <http://video.mynet.com/loverocknroll/bob-dylan-blowin-in-the-wind-5-11-2009/402288/>

[ii] http://www.dailymotion.com/video/x70zzk_ritchie-valens-la-bamba_music

[iii] <http://vimeo.com/10023147>

[iv] “Originally, [my grandmother had] come from Turkey, sailed from Trabzon, a port town, across the Black Sea-the sea that the ancient Greeks called the Euxine-the one that Lord Byron wrote about in Don Juan. Her family was from Kagizman, a town in Turkey near the Armenian border, and the family name had been Kirghiz. My grandfather's parents had also come from that same area, where they had been mostly shoemakers and leather-workers. My grandmother's ancestors had been from Constantinople. As a teenager, I used to sing the Ritchie Valens song "In a Turkish Town" with the lines in it about the "mystery Turks and the stars above," and it seemed to suit me more than "La Bamba," the song of Ritchie's that everybody else sang and I never knew why.”

[v] Taraf gazetesi, 8.6.2010: “Bob Dylan Yahudi bir müzisyen. Anladım ki kimi dinleyiciler, ondan gündemdeki olayla (Mavi Marmara) ilgili birkaç söz etmesini beklemişler.” - Zaman gazetesi: “Uzun lafın kusu, efsane sanatçı, 1 saat 40 dakika kaldığı sahneden arkadaşlarını tanıtıp, havalı bir el selamı gönderip gitti. Ama herkesin aklında şu soru kaldı: Sadece müzisyenliğiyle değil, şairliğiyle de ün salmış bir sanatçı, yardım gemisi İsrail'in sal-dırısına maruz kalmış, vatandaşları öldürülmüş bir ülkede konser verir de bir geçmiş olsun dilemez mi?”

"ÜZÜLME"...der MEVLANA

ve devam eder;

"Bir yandan korkun, bir yandan ümidin varsa iki kanatlı olursun, Tek kanatla uçulmaz zaten.

Sopayla kilime vuranın gayesi kilimi dövmek değil, Kilimin tozunu almaktır.

Tanrı sana sıkıntı vermekle tozunu, kirini alır.

Niye kederlenirsin?

Taş taşlıktan geçmedikçe parmaklara yüzük olamaz.

Yüzük olmak dileyen taş, ezilmeyi yontulmayı göze almalıdır."

Müzikteki Yarış

Yazan: FAZIL SAY

Bu sabah çok sevdiğim bir dostumun Almanya'daki olağanüstü başarısını öğrendim. Piyanist Elif Şahin, dünyanın en büyük yarışmalarından biri olan Hugo Wolf yarışmasında, soprano partneri ile birlikte dünya birincisi oldu.

Elif Şahin

Bu yıl özellikle Türkiye, klasik müzikte bir atağa kalkmış gibi. 13 yaşındaki harika kemancı Berfin Aksu, Romanya'da Enescu yarışması'nda birinci oldu. Birkaç ay sonra da Çek Cumhuriyeti'nde yine birinci oldu.

Bu ismi unutmayın: Berfin Aksu.

Borusan Orkestrası Salzburg Festivali'nin açılış kutlaması konserini çaldı. Bu bir ilk.

Berfin Aksu

York şehrinde, dile kolay "10.000 profesyonel piyanist" yaşamaktaydı.

Nefes kesici mücadeleyi düşünün. 10.000 piyanist! Aynı şehirde...

Onların arasından sıyrılıp ilk yüze girmenin ne kadar zor olduğunu, ya da dahası, çok çok çok özel bir yerlere, "ilk ona girme"nin zorluklarını düşünün...

Ne kadar iyi olmak la-

Benim adıma Dortmund, Paris, Baden Baden, Hamburg, Meran gibi mühim merkezlerde festivaller düzenlendi. Beni bir icracı olarak iyi bilen mekanlarda, birkaç gece boyunca bestelerimi ve memleketimin kültürünü, halk sanatçılarımızı, köklü müziğimizi tanıtmaya şansım oldu.

Mayıs ayında, Borusan Yaylı Sazlar Dörtlüsü New York'ta bir yarışmada, 90 grup arasından dünya birincisi oldu.

Ve son olarak, Hugo Wolf yarışmasında birinci olan dostum Elif Şahin.

zım.

Kusursuz olmak lazım. Ne kadar içsel olmak lazım.

Her tür haksızlıkta yılmamak için ne kadar güçlü olmak lazım.

Bu yarışmalarda kimi zaman haksızlıklar da yapılmakta. Öğrencisini kayıran jüri üyeleri olmuyor değil... Zordur yarışmalar.

2-3 saatlik bir repertuar hazırlar tüm yarışmacılar. Kaset-CD ile olan yüzlerce başvurudan seçilen 120 kadar yarışmacı ilk elemeye katılır.

Sonra ikinci eleme, sonra son 15

Klasik müzikçilerin başarı basamaklarından tırmanışında en önemli faktör yarışmalardır. Düşünün, bugün dünyada milyonlarca piyanist yaşamakta.

Hangisi iyi? Hangisi daha iyi? Milyonlarca kemancı. Sopranolar. Tenorlar...7 yıl yaşadığım New

Borusan
Yaylı Sazlar
Dörtlüsü

kişinin kaldığı yarı final. Sonra son 6 kişinin kaldığı final gibi...

Benim katıldığım yarışmada, 1995 yılında finalde bir kural vardı. 15 jüri üyesinin hepsinin "Evet" demesi lazımdı. 14'ü "evet" 1'i "hayır" bile dese o yarışmayı kazanmak mümkün değildi.

Artık Türkiye ve Türkler için de değişti durumlar. Türk sanatçıları da bu yarışın içindedir. Benden 12 yıl sonra çellist Efe Baltacıgil, 2007 yılında Young Concert Artists yarışmasını kazanan ikinci Türk sanatçı oldu.

Bu sanatçıları Türk halkı tanıyor mu? Medya ilgi gösteriyor mu? Sizler konserlerine gidiyor musunuz? Hiç gazetelerde gördünüz mü?

Yani Sezen Aksu'nun yurtdışına alışverişe gittiğini bile detaylıca okuyoruz.

Sorun yok.

Peki sizler, Berfin'in, Ege Baltacıgil'in ya da Borusan Dörtlüsü'nün başarılarını basınımda okudunuz mu?

Ankara'da, tüm dünya müzikologlarının ilgisini çeken, enteresan bir "makamsal armoni sistemi" yaratmış olan Kemal İlerici için herhangi bir sokak var mı?

Daha farklı sorular da yöneltebilirim: İzmir'de bir Ulvi Cemal Erkin Sokağı var mıdır mesela?

Kemal İlerici ismini bilen var mı? Türkiye'de 4-5 orkestra'nın ve 2-3 koronun kuruculuğunu yapmış, (burada

Kemal İlerici

1500 kişiye iş imkanı sağlamış diye eklemek isterim) bir Hikmet Şimşek anılıyor mu?

Hikmet Şimşek, çağdaş Türk bestecilerinin Avrupa'da tanıtılması için hayatı boyunca çok uğraştı.

Pazar akşamı Almanya'da birinci olan Elif, yaklaşık 12 yıldır Almanya'da yaşıyor. Özellikle son 8 yıl Lied (alm. şarkı) üzerine çok yoğunlaştı.

Alman lied kültürü çok ileridir. Mozart'la, Beethoven'la (klasik dönem) başlar besteciler şarkı bestelemeye. Özellikle 600 lied bestelemiş olan Schubert ile ilk doruğa ulaşılır. Bu besteciler, Goethe, Schiller, Heine, Hölderlin, Eichendorf gibi dönemin en büyük şairlerini bestelerlerdi.

250 lied bestelemiş olan Schumann sonra Brahms ve Hugo Wolf gibi lied bestecileri var.

Mahler... Fransa'da Debussy, Ravel, Faure...

Ve günümüz bestecilerin bestelediği çağdaş şarkılar...

Ne güzel bir kültür.

Bizde de olması lazım. Bestecilerin, Metin Altıok, Turgut Uyar, Cemal Süreya, Ece Ayhan, Can Yücel, Nazım Hikmet, Orhan Veli, Pir Sultan, Yunus Emre ve daha nice büyük şairimizi bestelemesi lazım.

Mümkün merteye çok "şir-müzik birleşmesi" yaratılması bir kültür için iyidir. Dil için iyidir. Müzik ve ses için iyidir. Kalite için iyidir.

(Hakkı Bulut, "Müzikte niye kalite aransın ki?" demişti televizyonda.

Donakalmıştım.

Herhalde kendisi NewYork'daki 10.000 piyanistden biri olsaydı bu soruyu sormazdı diyelim!)

Sokaklara popçu isimleri verildi. Bir itirazım yok.

Hatta sokağın ismini siyasi neden-

lerle değiştirmeye kalkışmalara itirazım bile var.

Ama, sorun bir, kültür insanlarına ne kadar önem verdik?

Hep AŞKIM AŞKIM, YARİM YARİM diye süregelen şarkı sözlerinden sıkılmadık mı?

Bize biraz gerçek kültürümüze yoğunlaşmak düşmez mi? •

KADERİMİZ

Kemancı Menuhin konser turnesi sırasında küçük bir kente gitmişti.

Konserden bir kaç saat önce berbere traş olmaya indi.

Berber sordu:

-Yabancı mısınız siz?

-Evet.. İlk kez geliyorum kentinize.

-Tam zamanında gelmişsiniz. Çünkü bu

akşam Yehudi Menuhin burada bir resital verecek. Siz de gidersiniz değil mi?

-Giderim herhalde.

-Bilet aldınız mı?

-Hayır daha almadım.

-Yazık biletlerin hepsi satıldı. Ayakta kalacaksınız zannedirim.

-Farketmez. O konserlerde ben zaten hep ayakta dururum...

YETMEZ

Johannes Brahms, bindiği arabadan inerken sürücüye bahşiş verdi:

-Alın da sağlığımıza bir bardak şarap için.

Sürücü bir bahşişe, bir de besteciye baktı:

-Sağlık durumunuzu beğenmedim

efendim. Bir bardakla halledilmez!

Türkiye'nin altındaki iki bomba

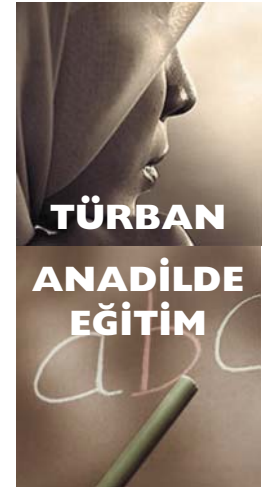
Yazan: RIFAT SERDAROĞLU

Güzel ülkemizin birliğini beraberliğini kalkınmasını büyümesini zenginleşmesini istemeyen ve Atatürk'ün kurduğu Lâik Cumhuriyetten nefret eden ve yıkılması için elinden geleni yapan iç ve dış nifak yuvaları, Türkiye'nin altına iki adet bomba yerleştirdiler.

Masum görünüşlü bu iki bombayı Türk Milletine yutturmak için sığındıkları tez, "Kişi hak ve özgürlükleri-kişisel haklar-kişisel özgürlükler" idi. Bunlar, "Ana dilde eğitim ve öğretim" ve "Türban" olayıdır.

Bölücü ve Kürtçüler, "neden korkuyorsunuz, biz bölünmek istemiyoruz, bu talebimiz sadece kişi hak ve özgürlükleri kapsamındadır. Biz bölünmek istemiyoruz, bizim istediğimiz Demokratik Özerkliktir" derler.

Şeriat ve İslam Cumhuriyetini isteyenler ise türban için; "neden korkuyorsunuz, bu talebimiz sadece kişi hak ve özgürlükleri kapsamındadır. Biz bu 79 yıllık zulüm döneminde devamlı ezildik, inancımız gereği yaşamak istiyoruz" derler. (AKP, hep 79 yıl der. Cumhuriyetin kurulduğu tarihten, AKP'nin

iktidar olduğu 2002 arası tam 79 yıldır. Bu döneme zulüm dönemi derler. 9 yıla giren kendi dönemleri “İslami Dönem” olarak kabul edilir.)

Bu iki kesim, tarih boyunca “Birlikte” hareket etmişlerdir. Cumhuriyet kurulduğundan bu yana ülkemizin maruz kaldığı silahlı kalkışmaların tamamında bu iki kesim vardır. Bu yüzden kimse kendini aldatmasın. Kürtçü-Bölücü kesimin gitmek istediği yer; Bölünme ve Bağımsız Kürdistan’dır. Sıkmabaş-Türban’ın gitmek istediği yer, Kara çarşaf ve İran tipi bir İslam Cumhuriyettir. Bu rejimde kadınların başını açması kesinlikle yasak-

Her birinin ayrı ayrı yaptırım gücü vardır. Kişi bunlara uymak zorundadır. Dünyanın her yerinde doktorların, yargıçların ve askerlerin özel kıyafetleri vardır. Görev sırasında bu özel kıyafetleri giymek zorundadırlar. Hiç kimse mecburi askerlik görevini sivil elbiseleriyle yapamaz ve bunu bireysel özgürlüğüne yapılan bir baskı aracı olarak düşünemez. Bu evrensel gerçeğe uygun olarak, ülkemizde tüm kamu kurum ve kuruluşlarındaki görevliler ile öğrencilerin kılık ve kıyafetlerinin usul ve esasları kanunlarda yer alan genel nitelikli hükümlerle, yönetmelik ve genelgelerle yasal yönden düzenlenmiştir.

EĞER TÜRKİYE CUMHURİYETİ DEVLETİ BU İKİ KESİME MAĞLUP OLURSA BİLELİM Kİ, TÜRKİYE’NİN BİR KISMI KÜRT DEVLETİ, DİĞER KISMI İSE TÜRKİYE İSLAM CUMHURİYETİ OLACAKTIR

tır. Eğer Türkiye Cumhuriyeti Devleti bu iki şirret kesime mağlup olursa bilelim ki, Türkiye’nin bir kısmı Kürt Devleti diğer kısmı ise Türkiye İslam Cumhuriyeti olacaktır!...

Bugün gençlere Türban konusundaki gerçekleri anlatmak istiyorum, diğer konuyu ise başka bir yazıda ele alalım;

Kılık kıyafet, kişi eğer bir dağ başında münzevi hayatı yaşıyor ise doğrudan kişiyi ilgilendiren bir konudur. Ancak, toplum içinde yaşayan insanların uymaya zorunlu oldukları bazı kuralları vardır. Bu kuralların bazılarını moda, bazılarını örf ve adet, bazılarını da kanun ve yönetmelikler belirler.

Resmi kurumlarda ve öğretim kurumlarında bay ve bayanların başlarının açık olacağına dair iki adet Anayasa Mahkemesi kararı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararı, Danıştay, Yargıtay’ın kararları ve çok sayıda genelge mevcuttur.

Türkiye Cumhuriyetinin kılık kıyafetle ilgili kuralları sadece Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını bağlamaz. 2596 S.K 1. Ve 3. Maddeleri incelendiğinde, Yabancılarında ruhani kıyafetleri veya siyaset, askerlik ve milis teşekkülleri ile ilişkili kıyafet ve alametleri Türkiye’de taşıyamayacakları görülecektir.

Benim burada değinmek istediğim esas konu, İslamiyet teki tesettür ku-

ralının doğru yorumlanıp yorumlanmadığı hususudur.

Hepinizin bildiği gibi Kur-an ı Kerim’de tesettürle ilgili iki sure vardır; Biri doğrudan Peygamber Efendimizin ailesini ilgilendiren “Ahzap Suresi”, diğeri de “Nur Suresidir”.

Nur Suresinin 31. Ayetinde başörtüsü diye tercüme edilen kelime “Humur” ve onun tekili “Hımar” başörtüsüne verilen özel bir isim değildir. Arapçada başörtüsünün adı “Mikna” veya “Nasıyf”tır. Hımar ise genel anlamda örtü demektir.

Kur-an’ı Kerim’de tesettürle ilgili surelerde başın ve yüzün örtülmesine yönelik bir ifade yoktur.

Abdullah Yusuf Ali tarafından İngilizceye tercüme edilen ve Kuveyt’te basılan orijinal İngilizce metinde de; “Draw their veils over their bossoms” ifadesi yer almaktadır. Bu da örtülerini göğüslerine örtünler anlamına gelmektedir. Bu düşüncemizi destekleyen diğer bir husus da İslamiyet öncesi dönemdeki Arap yaşamıdır. Arap Yarımadasının iklim koşulları bellidir. İslamiyet öncesinde yöre halkı kadın, erkek belden yukarısı çıplak dolaşma

adetine idiler. Bu adetin İslamiyet sonrası da devam ettiğini cariyelerle ilgili kurallardan öğreniyoruz.

Hanefi, Şafi, Maliki ve Hanbeli mezheplerine göre, cariyeye kadınların avret yerleri yani örtünmeleri gereken yerleri diz ve göbek arası kısımlardır. Başka bir deyişle, Müslüman cariyeye kadınlar belden yukarı açık olarak namaz kılabilmekte, sofraya oturabilmekte ve sokağa çıkabilmektedirler. Din, Müslüman bir cariyeye kadının bu şekilde dolaşmasına cevaz vermektedir. İklim nedeniyle İslamiyet’e kadar tüm kadınların bu şekilde dolaşması toplumun alışık olduğu bir giyim tarzı idi.

Bu tarihi gerçeği ve o günkü Arap toplumunun yaşantısını göz önüne aldığımızda Nur Suresi; “kadınların vücutlarını makul ölçüde örtmeleri, yani bu günkü gibi medeni bir şekilde giyinerek örtünmeleri olarak yorumlanır.”

Ancak bu şekilde düşünmeyenler türban konusunda 16-17 Hadis olduğunu ileri sürmektedirler. Hz. Peygamberin sözleri

olarak ileri sürülen hadisler konusunda en önemli husus; Hz. Peygamberin hayatta iken hiçbir hadis yazdırılmaması, yazanlara engel olması ve yaktırmasıdır.

Dört Halife zamanında da hiçbir hadis kaleme alınmamıştır. Bunda amaç, dinimizin tek kaynağının Kur-an ı Kerim olarak kalması ve dinimizin sahte din adamları tarafından çarpıtılmasını önlemektir.

Hadis Furyası, Hz. Peygamberin

vefatından 200 yıl sonra başladı. Hicri 215 yılında Buhari 700 bin hadis topladığını yazmaktadır! Bir insanın bütün ömrü boyunca bu kadar konuşması maddeten mümkün değildir.

Çok kişi tarafından rivayet edilen hadislerin(Mütevâtır Hadisler) sayısı 17 ile 60 arasında değişmektedir ve hiçbirinde örtünme ile tek satır yoktur.

Bugün piyasada dolaşan binlerce uydurma hadis vardır. Bunları incelediğinizde, esas amacın her Müslüman'ı Araplaştırma politikasının bir eseri olduğunu açıkça göreceksiniz. Müslüman olmak, Arap kültürüyle özdeşleşmek değildir. Hiçbir Türk genci din adına Türklüğünü unutmak tuzağına

HİÇBİR TÜRK GENÇİ DİN ADINA TÜRLÜĞÜNÜ UNUTMAK TUZAĞINA DÜŞMEMELİDİR. DAHA ÖNEMLİSİ BU ARAPLAŞMA SEVDASIYLA DEVLETE KARŞI ÇIKILIP BÜYÜK GÜNAH İŞLENMESİDİR.

düşmemelidir. Hepsinden önemlisi bu Araplaşma sevdasıyla Devlete karşı çıkılıp en büyük günahın işlenmesidir. Zira Kur'an ı Kerim'in Nisa Suresinin 59. Ayeti, "Allah'a itaat edin. Peygambere ve içinizden çıkan Devlet'e itaat edin" demektedir. Gördüğümüz gibi Kur'an ı Kerim'de Allah'tan ve Peygamber'den sonra Devlete itaat ediniz diye bir ayet vardır, ama Hocalara, Mezhep İmamlarına, Şihlara, Cemaat ve Tarikatların başındaki cambazlara itaat edin diye bir ayet yoktur.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti çağın gereklerine uygun Lâik, Demokrat, ve Sosyal bir Hukuk Devletidir. Bu devletin düzeni, yasaları ve yargı

kararları uydurma hadislerle değiştiremez...

Bu yolu bir defa açarsanız, yarın kadınlarla erkeklerin kapalı yerlerde bir arada bulunamayacakları, beraberce seyahat edemeyecekleri, kız ve erkek öğrencilerin ayrı eğitim görmeleri, televizyonun ve bilgisayar kullanımının yasak olduğu yönünde binlerce hadisi burnunuza dayarlar.

Afganistan'da, Suudi Arabistan'da, İran'da bunlara benzer akıl dışı uygulamaları görebilirsiniz.

Yazının başında söylediğim gibi, "Kişi hak ve Özgürlükleri- Eğitim Hakkı" gibi evrensel değerlere sığınarak, ülkemizi çağdaş dünyadan koparmak,

parçalamak isteyenlere karşı çok dikkatli olmak zorundayız. Hem demokrasi içinde kalacağız hem de demokrasinin nimetlerinden yararlanıp, ülkemize İslam Cumhuriyeti gibi çağdaş rejimi getirmek isteyenlerle mücadele edeceğiz. İktidarda bu kafada olanlar olsa da mücadelemiz devam edecektir.

İşimiz çok mu zor? Zor olabilir ama imkansız değil!... •

Cumhuriyeti yaşatmak en kutsal görevimizdir.

Mustafa Kemal ATATÜRK

İlk Dersimiz Türkçe

Bu ay köşemizi dilimizde yer etmiş yabancı sözcüklerin karşılıklarına ayırdık. Bilginizi sınavın.

- 1 **Bandrol (Fr.)**
a-Otsu bir bitki
b-Pakavra
c-Şerit, etiket
d-Gösteri şarkısı
- 2 **Zikzak (Fr.)**
a-Kırık çizgi
b-Gebreotu
c-Pey akçası
d-Zorla alınan para
- 3 **Voltaj (Fr.)**
a-Elektrikte gerilim
b-Elektrik yığma sınırı
c-Rublenin yüzde biri
d-Anapara
- 4 **Üterus (Fr.)**
a-Sömürge
b-Dölyatağı
c-Alüminyum fosfat
d-Bir gezegen
- 5 **Agrandisör (Fr.)**
a-Bir sicim türü
b-İkiçenekli bitki takımı
c-Kürek kayışı çubuğu
d-Negatiften görüntü büyüten
- 6 **Uskumru (Fr.)**
a-Gemi dümeni
b-Lahana yemeği
c-Bir balık türü
d-Asker paltosu
- 7 **Banket (Fr.)**
a-Doğal bakır sülfürü
b-Karayolunun çakıl döşeli yanı
c-Gevrek kil
d-Kargaşa
- 8 **Tüyo (Fr.)**
a-Rakı sürahisi
b-Kişilik bozukluğu
c-Şekerleme
d-Gizlice verilen ipucu
- 9 **Centilmen (İng.)**
a-Serseri
b-Kopuk
c-Kabadayı
d-Çok efendi
- 10 **Çetele (Yun.)**
a-Zincir düzeni
b-Dinsel tören
c-Oyularak, çizilerek açılan kertik
d-Çin dövüşü
- 11 **Daktilotekni (Fr.)**
a-At arabası
b-Parmak izi belirleme yöntemi
c-Yazı takımı
d-Mürekkepli şerit
- 12 **Dalavere (İta.)**
a-Hile, düzen
b-Nakarât
c-Kesilmiş yazı
d-Bir element
- 13 **Şambriyel (Fr.)**
a-İç lâstik
b-Parlak kâğıt
c-Esnek örgü
d-Kalın tahta
- 14 **Saka (Yun.)**
a-Direnci az olan
b-Bir kuş türü
c-Gırtlak yangısı
d-Kurtçuk
- 15 **İskala (İta.)**
a-Şans oyunu
b-Ayakkabı boyanan yer
c-Eş türden sesler kümesi
d-Bir bitki türü

(Fr.) Fransızca, (İta.) İtalyanca, (Yun.) Yunanca, (İng.) İngilizce

Yanıtlar:
149.
sayfada

BÜYÜK YAPITLARIMIZ

Konur Ertop

Romancının Gözüyle 1970'lerin Türkiye'si:

Gün ortasında, Ankara'nın orta yerinde...

1960 sonrasında toplumsal ve siyasal yaşantımızda görülen gelişmeler edebiyatımızı da besledi. **Sevgi Soysal** bu ortamda baskılara karşı çıkan, toplumcu düşünce doğrultusunda savaşımlar veren bir yazardı.

Başlangıçta öncelikle kadın sorununu üzerinde durarak özgürlük, cinsellik gibi konulara cesaretle yaklaşımıyla dikkat çekmişti. Toplumsal-siyasal sorunların gündemde çok geniş biçimde yer aldığı 12 Mart öncesinde, Sevgi Soysal da başka meslektaşları gibi yapıtlarında bu sorunları konu edindi. Yazdıkları yüzünden hüküm giydi. “Yıldırım Bölge Kadınlar Koğuşu” kitabı, onun darbe döneminde cezaevindeki gözlemlerini yansıtır. “Yenişehir’de Bir Öğle Vakti” romanını cezaevinde kaleme almıştı, “Şafak” romanının kaynağı da sürgün gönderildiği Adana’daki yaşamdır.

“Yenişehir’de Bir Öğle Vakti” romanında, 1970’ler Ankara’sından kişilikler, yaşantılar sergilenir. Romancı bizi anlatılan yerde, belirtilen zamanda olup bitenlerin birkaç gün öncesinden birkaç on yıl öncesine doğru da götürür. Gerektikçe Başkent’in farklı semtlerini, oralandaki yaşamları konu edinmiştir.

Yapıt, 1970’lerde bir öğle vakti, Ankara’nın Yenişehir semtinde onbeş kadar roman kişinin yer aldığı görüntüler üzerine kurulmuştur.

Bir apartmanın bahçesinde sallanıp duran yaşlı bir kavak ağacı neredeyse yıkılacaktır. İtfaiye aracı gelmiş, ağacı tehlikesizce devirmeye çalışmaktadır. Çevrede birikmiş meraklı kalabalığın arasına birer ikişer karışan roman kişilerinin yaşamlarını konu edinen, kişiliklerini tanıtan, birbirleriyle uzak-yakın ilişkilerini açıklayan öykücükler birbirini izler.

Ancak asıl kahraman, romana adını vermiş Yenişehir, daha geniş bir çerçevede olarak da Başkent’in kendisidir.

Yazar bu çevrenin 1970’lerdeki yaşam biçimine, alışkanlıklara, doğup batan modalara tanıklık eder. Kentin değişen yüzü türlü ayrıntılarıyla gösterilir: Kızılay semtinin “en civcivli” uğrak yeri, “Piknik” adını taşıyan doyumevidir. Çevredeki mağazalardan mal almak, belli bir saygınlık ölçütüne dönüşmüştür. Kızılay gelişirken kentin eski merkezi Ulus, gündemden düş-

Asıl kahraman, romana adını vermiş Yenişehir, daha geniş bir çerçeve olarak da Başkent’in kendisidir.

müştür. Özentili giyim kuşam modalarıyla kişilikler, gelir düzeyini gösterecek belirtiler ortadan silinmiştir: “Artık Samanpazarı’nda bile, düşük kalite de olsa böyle orijinal şeyler giymeğe meraklı delikanlılar türemiştir” Marka düşkünlüğü yüzünden, her sınıfta insan, Kızılay’daki mağazalardan mal almaya can atar.

Ayaküstü atıştırarak karnını doymanın o dönemdeki masum ilk adımlarını sandviç ve tost düşkünlüğü oluşturmuştur: “Sandviç yemek kendi başına bir değişiklik, yenilikti çoklarıncıca.”, “Ansızın, bütün kente yayıldı

Yenileşen yaşama biçimi yeni alışkanlıklar yaratırken cin fikirli köşeyi dönmek için olanaklardan yararlanmayı başarmıştır.

sandviççiler. Kızılay'daki, Yenişehir'deki, başka işe yaramayacak bütün dükkân boşlukları, apartman dehlizleri, kömürlük artıkları sandviççi oldu.”

Yenileşen yaşama biçimi yeni alışkanlıklar yaratırken cin fikirli köşeyi dönmek için olanaklardan yararlanmayı başarmıştır.

Örneğin çocukluğunda Amerikalılara paskalya yumurtası satmaya koyulan Güngör, böyle adım adım işi ilerletmeyi becerenlerdendir:

“Daha Kavaklıdere semti şimdiki gibi gelişmemişken ve ilk Amerikalılar Ankara'ya sökün etmemişken, daha kimseler bunların ne kadar kalacaklarını, ne getireceklerini bile bilmezken, bu yenilikten kendince bir çıkar sağlamayı bilmiş ve işte o zamanlar Kocatepe'de oturan Amerikalılara paskalya yumurtası boyayıp satmayı akıl etmişti.”

Güngör, Amerikalılardan sağladı-

ğı eşyayı -halkın yabancı hayranlığından yararlanarak- pazarlamaya başlar: “Meşrutiyet'in köşesine ilk Amerikan pazarlarından birini açtı. (...) Sonunda, Çankaya tepesindeki, sadece Avrupa malı eşya satan dükkânı açtı. ”Ekonomi dar boğazdayken yurtdışındaki pazarlardan alışveriş neredeyse olanaksızdır. “Permi” denilen mal getirme yetkisi kolayca elden ele geç-

mekteydi: “Bazı tüccarlardan satın aldığı “çeyiz permisiyle” Avrupa'dan getirttiği ev eşyalarını satıyordu. (...) Bazı ticaret adamları, bazı milletvekilleri kızlarını evlendirecekleri gerekçeyle maliyeden çeyiz permisi alıyorlardı. Bu permiyi de Güngör onlardan devralıyordu.”

Köşeyi dönmekte romanın bütün kahramanları Güngör kadar şanslı olmamıştır. Örneğin “Tezkan” mağazasında tezgâhtar Ahmet, gecekonuda oturmaktadır ama giyimkuşamıyla saygınlık kazanmaya çalışır: “Tezkan mağazasından aldığı ayılığın büyük bir kısmını boşuna mı 'Amado' mağazasına yatırıyordu.” (...) Ahmet için Ulus'an alınmış bir malın hiç bir değeri yoktur. Aldığı her şey için 'Kızılay'dan alındı' cümlesini eklemek isterdi daha çocukken.”

Ahmet, öğle tatillerinde Spor-Toto'da çalışan sevgilisi Şükran'la Büyük Mağaza'nın bodrumunda kaç-

mak aşk saatleri yaşamaya çalışır. Şükran'ın, arkadaşı öğretmen Günseli'den dinledikleri, “Öteki Türkiye”nin gerçeklerini gözler önüne serer.

Günseli görev yaptığı köyde ona hep uzak durduklarını, kendisini yabancı saydıklarını anlatır. Köydeki insan ilişkileri soğuk, yabansısıdır:

“Bir düğünler olurdu, diye anlatmıştı Günseli, cenaze gibi. Kimsenin ağzını bıçak açmamış. Ne çalgı, ne şarkı, ölü taşır gibi taşırılmış gelini damadın evine. Köyün birinde, taşkınlık edeni, fazlaca gülüvereni cezalandırılmış hemen.”

Köydeki Döndü kızın serüveni Doğuda ortaçağ karanlığının sürüp gittiğini gösterir: “Ağabeyi Döndü'yü samanlıkta yakalamış. Hem de kayınıyla. (...) Kızı köy meydanında, köycek taşladılar. Öyle heyet kararıyla.” Yenişehir'de yıkılmak üzere olan kavağın karşısında bir araya gelmiş kişiler arasında okumuş-yazmış, seçkin kimseler, varlıklı insanlar yok değildir. Romancı onların kofluklarını, eksik yanlarını göstermekten geri kalmaz.

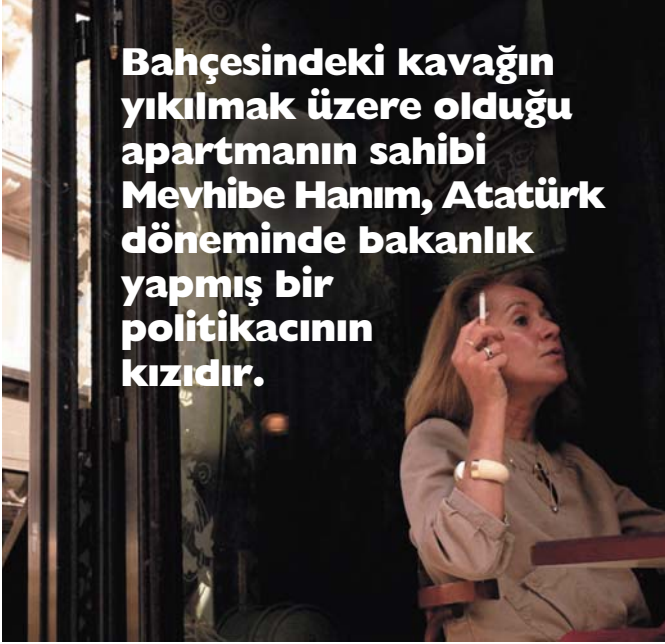
Örneğin emekli öğretmen Hatice Uzgören kendisine saygı gösterilmesini bekler. Çevresindekilerin davranışlarını ağır bir dille eleştirir: “İşte hep bu, yolda adama çarpıp özü bile dilemeden geçip gideverenler, bu dolmuşta sigara içenler, büyüklerin karşısında bacak bacak üstüne atanlar, ulu-orta yerde elele yürüyüp fuhuş yapanlar, gâvür oğlanları gibi saç uzatıp hama gibi bıyık bırakanlar, yüksek sesle kahkaha atanlar, her yanlarını gösteren dar pantolon giyenler, sonra boyun

damarlarını şişire şişire, iyi, doğru, adam gibi ne varsa hepsinin aleyhine ileri geri konuşanlar, işte hep bu kendileri başıbozuk oldukları için her bi şeyin başını sonunu bozmağa kalkan, sözde gençlerdi bütün sıkıntılarının başı ve sonu. (...) Sokağa çıkılmaz oldu artık. Her yerde haksızlık. Her yerde edepsizlik. (...) ‘Ankara caddelerinde pırtıl insan görünmezdi bir zamanlar’ dedi kendi kendine, düzen vardı eskiden, otorite vardı, asayiş vardı.”

Ancak alışveriş yaptığı mağazada onun da eleştirdiği insanlardan farkı olmadığı görülür: “Ansızın uzattı elini. Sayısını bilmediği, ama bir düzineye yakın olduğunu tahmin ettiği çay kaşıklarını avuçlayıp mantosunun cebine atıverdi. Çabuk adımlarla uzaklaştı oradan”

Selanik eşrafından mirasyedi Necip Bey yarım yamalak Fransız eğitimi almıştır. Toplumsal gelişmeleri kafasındaki hazır kalıplara göre yargılar: “Liberal bir adamdı Necip Bey, öyle sayardı kendisini, her sabah İsviçre gazetesi okumayı ihmal etmezdi. Komünizmin ne olduğunu bildiğini iddia ederdi. Bu, modası geçmiş bir amele diniydi, bir zamanlar Avrupa'da fırtınalar koparmış ama, Avrupalılar gereken tedbirleri almışlar, açgözlü ameleyi doyurarak haset beyinlerini dogmatizmin karanlığından kurtarmışlardı. Şimdi da bazı şımarık gençler yeniden bu modayı keşfetmişlerdi, ama önemi yoktu bunun, sonunda babalarının paraları kendilerine kalınca, ya da çalışmaya başladıklarında bu gençlik çılgınlığından kurtulacaklardı

Bahçesindeki kavağın yıkılmak üzere olduğu apartmanın sahibi Mevhibe Hanım, Atatürk döneminde bakanlık yapmış bir politikacının kızıdır.

mutlaka.” Bahçesindeki kavağın yıkılmak üzere olduğu apartmanın sahibi Mevhibe Hanım, Atatürk döneminde bakanlık yapmış bir politikacının kızıdır. “Cumhuriyet kızı” olmakla övünür. Cumhuriyetin değerlerine sahip çıktığı kabul edilen partinin kadın kollarında çalışır, bu kollara bağlı bir yardım derneğinin yöneticisidir. Ancak halka yaklaşımında ne kadar çağdışı kaldığı görülür: “Halk dediğin çocuk gibidir, derdi. Sana güvenecekler, senin onları kolladığını bilecekler. Ama onları disiplin altında tutmaz, pençeni gevşetirsen de ne yapacaklarını şaşırırlar.”

Mevhibe Hanım, ceza hukuku profesörü Salih Bey’le evlidir. Samanpazarı’nda yoksul bir çevreden yetişmiş

Salih Bey, “geniş boyutlu, bağlantı ve çelişkileri kavrayıcı, toparlayıcı düşünmeyi” öğrenememiştir: “Kitap okumak, tiyatroya gitmek gibi alışkanlıkları da yoktu. (...) Bir vekil kızıyla evlenmişti, karısına babasından kalan mirasın da yardımıyla mali durumu da, en azından sosyal mevki kadar sağlamdı.” Bu ailenin kızı üniversite öğrencisi Olcay, “sıkıntılı, sevgisiz” bir çocukluk yaşamıştır. Olcay’ın ağabeyi Fransa’daki öğrenimini yarım bırakıp geri dön-

müştür. Halktan kopuk bir aydındır. Doğanın arkadaşı, Olcay’ın sevgilisi Ali ise, gecekonduda oturan bir işçi çocuğudur. Sevgi Soysal olumlu tip olarak yalnızca onu gösterir. Çürümüş kavak, romanın son sayfasında kapıcı Mevlut’un üzerine devrilerle ölmesine neden olur. Böylece upuzun bir dönem, sözde kapanmıştır...

Sevgi Soysal’ın “Yenişehir’de Bir Öğle Vakti” romanı, kırk yıl önceki Türkiye’nin bir görünümünü vermektedir. O dönemden bugüne yaşanan toplumsal yozlaşmanın kökleri bu anlatılanlardadır. Bugün olup bitenlere duyarsız kalmayanlar, Soysal’ın gördüğü gibi günümüzü doğru bir biçimde görüp değerlendirenler, geleceği kurmakta onlar başarılı olacaktır. •

konurertop@butundunya.com.tr

1-Roma İmparatorluğu'nun başkenti hangi tarihte İstanbul'a taşınmıştır?
a-MS 529 b-MS 43
c-MS 180 d-MS 330

2-Fransa ve İspanya'da bölgesel dil kabul edilen hangisidir?
a-Esperanto b-Baskça
c-Bretonca d-Ibranice

3-Bir ulusun kuruluşunu ya da bağımsızlığını anlatan öykü türüne ne denir?
a-Destan b-Hiciv
c-Fantezi d-Bilim kurgu

4-Modern makroekonominin temellerini kim atmıştır?
a-Friedman b-Lucas
c-Keynes d-Marx

5-“Blow Up” ve “Yolcu” filmlerinin yönetmeni kimdir?
a-Ingmar Bergman
b-Michalengelo Antonioni
c-Bernardo Bertolucci
d-Frank Capra

6-Seul'de 1988 yılında kaçınıcı Olimpiyatlar yapılmıştır?
a-21. b-22.
c-23. d-24.

7-Galya Seferleri'nde başarı kazanan Romalı asker kimdir?
a-Octavianus Augustus
b-Julius Caesar
c-Büyük Constantinus
d-Marcus Antonius

8-ABD Anayasası'nda tam pratik ifadesini bulan kavram nedir?
a-Güçlerin ayrılması
b-Meşruluk
c-Otorite
d-Özelleştirme

9-Johann Sebastian Bach'ın doğum yeri neresidir?
a-Almanya/Eiseach
b-Macaristan/Mare
c-Almanya/Hamburg
d-Bratislava/Rohraw

10-Çiftçilere devlet kredisi veren ilk hükümdar kimdir?
a-Yavuz Sultan Selim
b-Şah İsmail
c-Marcus Coccelius
d-Ramses

11-“Spagetti Western” türü filmlerle ün kazanan erkek oyuncu kimdir?
a-Henry Fonda
b-Clint Eastwood
c-Errol Flynn
d-Clark Gable

12-Birinci Dünya Savaşı hangi yıllarda olmuştur?
a-1913-1917
b-1914-1918
c-1915-1919
d-1916-1920

13-Yunan filozofu Heraklitus'un ünlü eseri hangisidir?
a-Tanrı Şehri
b-Etik
c-Metod üzerine Söyleşi
d-Tabiat Üzerine

14-Beynin anlama sürecini hangi bilim inceler?
a-Fizyolojik psikoloji
b-Gelişim psikolojisi
c-Klinik psikoloji
d-Mesleki psikoloji

15-Doğada herşeyin canlı olduğuna inanan din hangisidir?
a-Kızılderili dini
b-Budizm
c-Hinduizm
d-Hristiyanlık

16-Tohumları sert kabuk içerisinde bulunan yemişlerin genel adı nedir?
a-Yağ bitkileri
b-Baklagiller
c-Kabuklu yemişler
d-Yem bitkileri

17-Gerçekleri sübjektif ve görelî kabul eden felsefi görüş hangisidir?
a-Pozitivizm
b-Fenomenoloji
c-Etnometodoloji
ç-İşlevselcilik

18-İlkokullara zorunlu katılım ilk kez 18.yüzyılda hangi ülkede olmuştur?
a-Fransa b-Hollanda
c-Prusya d-İzlanda

Hazırlayan: BİRSEN ERKUTUN

KÖŞEDEN BUCAKTAN

Mehmet Muhsinoğlu

HALKI KANDIRMAK İÇİN “BÜYÜK YALAN” TEKNIĞİ

Joseph Goebbels

Radyo ve gazeteler üzerinde totaliter bir baskı kuran Hitler'in propaganda bakanı Dr. Paul Joseph Goebbels, Nazilerin halkı kandırmak için başvurduğu “Büyük Yalan” tekniğini, çok başarılı biçimde uyguluyordu. Bu teknik, “Eğer bir yalan yeteri kadar cüretkârsa ve yeterince tekrarlanırsa, kitleler kolayca inanır” temel ilkesine dayanıyordu.

Naziler kürsülere, balkonlara çıkıp, -Hitler gibi- histerik biçimde bağırarak konuşmanın, eğitimsiz halk kitlelerini etkilediğini biliyorlardı.

Goebbels 18 Ağustos 1933'te, bir radyo sergisinin açılışında yaptığı ko-

nuşmada, Alman radyosunun yayınlarında “olması gereken yön” konusunda düşüncelerini açıklıyordu. Goebbels'in verdiği müjdeye göre, ortalama gelir düzeyindeki her vatandaş, yakında ucuz bir “Volksempfänger-halk

radyosu” sahibi olabilecekti.

Hitler ve adamları böylece tek taraflı, yalana dayalı “beyin yıkama” hedefine ulaşacaklardı!

Bu arada Goebbels, “Bir Hatip Olarak Führer” başlıklı yazısında şu görüşü savunuyordu:

“Esas olarak iki tür hatip vardır. Biri akıl yürütür, diğeri yürekte konuşur. Onlar böylece iki farklı tür halka ulaşırlar. Bir grup neden ve gerekçelerle anlarken, diğerkleri yürekleriyle kavrar. Neden ve gerekçelere yönelik hatipler, genellikle parlamentolarda bulunurlar. Yürekleriyle konuşan hatipler ise, doğrudan halka seslenirler.”

Dr. Paul Joseph Goebbels, 1933-1945 döneminde Nazi rejiminin propaganda bakanı olarak görev yaptı. Alman diktatörü Adolf Hitler'in yakın yardımcısı ve sadık hayranıydı. Ateşli bir hatip ve Yahudi aleyhtarı olarak tanınıyordu. Yahudilerin ve kurumlarının saldırıya uğradığı 19-38 “Kristallnacht Katliamı”nın planlayıcılarından biri olduğu biliniyor.

Tarihçiler bu saldırının, Yahudi soykırımıyla sonuçlanan sistematik uygulamanın başlangıcı olduğu görüşünü savunuyor.

29 Ekim 1897'de Prusya'da doğan Goebbels, 1921'de Heidelberg Üniversitesi'nde eğitimini felsefe doktoru olarak tamamladı. Doktora tezini “18'inci yüzyılda romantik drama” konu-

sunda yazmıştı.

Üniversiteden sonra gazeteci ve bir dönem bankada memur, borsa görevlisi olarak çalıştı. Roman ve oyun yazarlığını denedi, ancak “eserleri” yayınevleri tarafından geri çevrildi.

Fransızların 1923'de Ruhr bölgesini işgali sırasında Nazi Partisiyle ilişkili kuran Goebbels, 1924 yılında üye olduğu partinin Berlin bölge başkanlığına getirildi. Propaganda konusunda sahip olduğu yeteneği, bu görevi sırasında tam anlamıyla kanıtladı.

Yerel sosyalist ve komünistlere karşı giriştiği mücadelede, Nazilerden

“Esas olarak iki tür hatip vardır. Biri akıl yürütür, diğeri yürekte konuşur. Onlar böylece iki farklı tür halka ulaşırlar. Bir grup neden ve gerekçelerle anlarken, diğerkleri yürekleriyle kavrar.

Goebbels bir propaganda konuşması yaparken

“gerekli” belgeleri sağlamış ve “kahverengi gömlekliler”den oluşan paramiliter SA örgütünün desteğini kazanmıştı.

1928 yılına gelindiğinde, parti kademelerinde hızla yükseliyor ve en seçkin üyeler arasında yer alıyordu.

1933'te Hitler ve Nazi Partisiyle birlikte iktidara gelen Dr. Goebbels, propaganda bakanlığına atandığında, ilk “icraat” olarak Naziler’in karşı çıktığı tüm kitapları yaktırdı, daha sonra Yahudilere karşı saldırıları organize ederek 1933 boykotunu başlattı, tüm Almanya’da sinagogların yakılması ve yüzlerce Yahudi’nin öldürülmesi eylemlerine yeşil ışık yaktı.

Goebbels, kullandığı propaganda teknikleriyle Alman halkını, büyük bir saldırı savaşına psikolojik olarak hazırlamıştı.

Ülkede bulunan Polonyalı, Yahudi ve Fransız gibi etnik grupları ve azınlıkları boy hedefi olarak kullanmış, Almanya’nın bunlara karşı giriştiği mücadelenin “meşru savunma” olduğunu öne sürmüştü.

Goebbels, II. Dünya Savaşı sırasında diğer Nazi liderleri arasında kişisel gücünü giderek artırmış, 1943 sonunda savaşın gidişatı mihver devletleri aleyhine dönmeye başladığında bile, propagandaya hız vererek, Alman halkının “topyekün savaş ve seferberlik” fikrini benimsemesi için psikolojik baskı yöntemi uygulamıştı.

Goebbels’e göre “İki bin yıllık Batı tarihi tehlikede” idi ve Almanya’nın yok olmasıyla sonuçlanacak olan bu durumun suçluları ise, Yahudilerdi.

Goebbels ailesi ile birlikte

II. Dünya Savaşı içinde bulan Almanya, savaşın aleyhine sonuçlanmak üzere olduğu günlerde bile, “Goebbels propagandası”nın etkisiyle, savaşın “Almanya zaferi”yle noktalanacağını sanıyor, dünyanın alacağı yeni durum hakkında ‘kehanette’ bulunan” Goebbels’e inanmayı sürdürüyordu.

Kaçınılmaz sonuçla burun buruna geldiğinde ise, bir dönemin mağrur Goebbels’i, “23 Nisan konuşması”nda Berlin halkına bu kez yalvarıyordu:

“Sizleri kentiniz için dövüşmeye çağırıyorum. Eşleriniz, çocuklarınız, ebeveynleriniz uğruna, sahip olduğunuz herşeyle dövüşün. Silahlarınız herşeyi, sevdiklerimizi ve bizden sonra gelecek olan kuşakları savunacaktır. Onurlu ve cesur olun!”

30 Nisan’da Sovyet askerleri Hitler’in yeraltı sığınağına doğru ilerlerken, mağlup diktatör vasiyetini yazdırıyordu.

Sonuna kadar Hitler’in yanında kalan Goebbels, 1 Mayıs 1945’te 47 yaşında, Berlin’de 6 çocuğunu öldürdükten sonra, eşi Magda ile birlikte intihar ediyordu. •

mehmetmuhsinoglu@butundunya.com.tr

TIP DÜNYASINDAN KISA KISA

Prof. Dr. Yürük İyriboz

Bel ağrısı ve kuşak

Bel ağrısını önlemek için belin sarılması incinmeyi önlemez. Bel civarındaki kasları zayıflatıp bel ağrılarının sıklaşmasına neden olur.

TUZ

Günde bir tatlı kaşığından fazla (5 gr.) tuz yemek tansiyonu yükseltir; inme ve kalp hastalığı riskini çok artırır. Günlük tuz ihtiyacını yediğimiz meyve, sebze ve etlerde doğal olarak bulunan tuz pekala karşılar.

Tuz yemek bir alışkanlıktır.

Bir ay hiç tuz kullanılmazsa bu alışkanlık kaybolur.

Sigaradaki mikroplar

Sigaranın taşıdığı sayısız toksik maddenin yanısıra, zararlı bir çok mikrop taşıdığı da saptanmıştır. Bu madde ve mikroplar sigara dumanı ile çevrede bulunanlara da bulaşır.

Atıştırmak

İnsanlar genellikle 4 saatte bir acırlar. Öğle yemeğini daha erkene alıp 3-4 saat sonra bir şeyler atıştırmak akşam yemeğindeki açlık duygusunu bastırır ve daha az yemenizi sağlar

Diş eti iltihabı

Dis eti iltihabı tek başına kalp damarlarının kireçlenmesine ve tıkanmasına neden olup ve şeker hastalığına yol açabilir.

Burnu temizlemek için kuvvetle sümkürmek iltihabı sinüslere iter. Buruna tuzlu su çekmek solunum yollarını açar ve nefes almayı kolaylaştırır.

KAHVE

Günde bir iki fincan kahve bronşları açar, nefes almayı kolaylaştırır. İki buçuk fincan kahvedeki kafein, 5 bardak çay ve iki kola şişesindeki kafeine eşittir.

SAKLI TARİH

Sinan Meydan

Vahdettin 7 Dosyası

Atatürk'ün Samsun'a çıkışı ve Vahdettin

Kurtuluş Savaşı'nın büyük onurunu Atatürk'e layık görmeyen şaşkınlar, 1929 yılından beri tarihi "eğip bükerek", belgeleri çarpıtarak ve beyinleri yıkayarak "Kurtuluş Savaşı'nı Vahdettin'in başlattığını" iddia etmişlerdir.

Her şey aslında tescilli bir Atatürk düşmanı olan Mevlanzade Rifat'ın başının altından çıkmıştır. 1929 yılında kaleme aldığı Türkiye İnkılabı'nın İç Yüzü adlı kitabında, "VI. Mehmet Vahdettin Han, Anadolu'da Milli bir kuvvet hazırlamayı düşünmüş ve bu kuvveti meydana getirmek için

yakınında bulunanların telkini ile verilerinden Mustafa Kemal Paşa'yı geniş bir yetki ve özel bir talimatla galip devletlerin İstanbul'da bulunan temsilcilerinin bilgisi dışında gizlice Anadolu'ya göndermiştir." demiştir.[1]

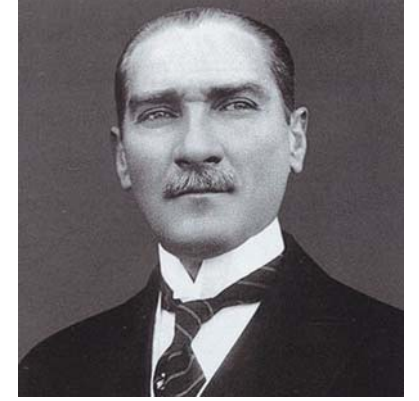
Turgut Özakman'ın haklı olarak "yalan, yanlış ve martaval yığını" o-

larak adlandırdığı bu kitabı kaynak olarak kullanan Necip Fazıl, Kadir Mısıroğlu, Nihal Atsız, Hasan Hüseyin Ceylan, Vehbi Vakkasoğlu gibi Vahdettinci yazarlar, Türk toplumunun gözünün içine baka baka yalan söylemişlerdir.

Tarihi yeniden yazan Vahdettinci yazarlar, "Kurtuluş Savaşı'nı Vahdettin başlattı" diyebilmek için Vahdettin'in sözüm ona gizli bir planı olduğunu ileri sürmüşlerdir. K. Mısıroğlu bu planı şöyle açıklamıştır: "İstanbul ve Ankara iki hasım (düşman) pozunda, karşı karşıya olacaktır. Bu oyun düşmana karşı Anadolu ile el ele, bir siyasi komplo, bir ince politika olarak başlatılmış, Padişah ve İstanbul Hükümeti, bu oyunu büyük bir ciddiyet ve teatral bir kudretle oynamışlardır." [2]

Mısıroğlu'nun bu iddiasına Turgut Özkman şu soruyla karşılık vermiştir: "Ama o fetvalar, o isyanlar, o Anzavur, o milliyetçileri tepelemek için İngilizlere türlü türlü önerilerde bulunmalar, bunlarla ilgili binlerce belge, tanık, Vahdettin'in kendi itirafları filan nedir? Eğer bu oyuna buna olsa olsa Kanlı Nigar oyunu denilebilir." [3]

Mevlanzade Rifat, K. Mısıroğlu, H. Hüseyin Ceylan, N. Fazıl Kısakürek gibi Vahdettinci yazarlara göre Padişah Vahdettin, Kurtuluş Savaşı'nı başlatması için "göstermelik" bir görevle ve geniş yetkilerle Musta-

Vahdettinci yazarlara göre Kurtuluş Savaşı'nı başlatması için Padişah Vahdettin "göstermelik bir görevle Mustafa Kemal Atatürk'ü Anadolu'ya göndermiştir.

fa Kemal Atatürk'ü Anadolu'ya göndermiştir. Bu Vahdettinci yazarların, hiçbir somut belgeye dayanmadan, üstelik de Padişah Vahdettin'in, Damat Ferit ve İngilizlerle birlikte Milli hareketi yok etmek için yapıp ettikleri ortadayken böyle bir tez ileri sürebilmeleri cidden "komik" bir durumdur. İşte bu komikliğin farkında olan bu Vahdettinci yazarlar, söz konusu "güdük" tezlerini kanıtlamak için birtakım tanıklıklara, anılara dayanmışlardır.

Bu tanıklar şunlardır: Mütareke dönemi polislerinden Radi Azmi Yeğen, Fevzi Çakmak'ın eşi Fıtnat Çakmak, Erzurum Kongresi Sivas Delegeşi Fazlullah Moran, Atatürk'ün silah arkadaşlarından Refet Bele, Abdülaziz'in torunlarından Şehzade Mahmut Şevket Efendi, Çankaya Köşkü garsonlarından Cemal Granda. Ayrıca Nihal Atsız ve Necip Fazıl'ın "öteden beriden duyduklarını" iddia ettikleri

bir takım dedikodular... Bu anıları tek tek analiz eden Turgut Özakman, bir kısmının uydurma, bir kısmının çarpıtma, bir kısmının da mantık hatalarıyla dolu yakıştırmalardan ibaret olduğunu bütün delilleriyle gözler önüne sermiştir.[4]

Şimdi bu “komik” ve “güdük” yalanı deşifre edelim.

“Vahdettin, Kurtuluş Savaşı’nı başlatmak için Mustafa Kemal’i Anadolu’ya gönderdi!” diyen Vahdettinci yazarları yine bizzat Vahdettin yalanla-

“Vahdettin, Kurtuluş Savaşı’nı başlatmak için Mustafa Kemal’i Anadolu’ya gönderdi!” diyen Vahdettinci yazarları yine bizzat Vahdettin yalanlamıştır.

mıştır. Şöyle ki, Vahdettin, 1923’te Mekke’de yayınladığı beyannameye Atatürk’ü, Kurtuluş Savaşı’nı başlatması için seçerek Anadolu’ya göndermediğini, “Mustafa Kemal’i Anadolu’ya gönderen kabineye uydum” diyerek itiraf etmiştir.[5]

Ayrıca Vahdettin’e çok yakın olan Başkatip Ali Fuat Bey de anılarında Vahdettin’in Kurtuluş Savaşı’nı planladığına yönelik en ufak bir bilgi kırtısına bile yer vermemiştir.[6]

Anılarında Vahdettin’le ilgili çok küçük ayrıntılara bile yer veren Ali

Fuat Bey’in böyle önemli bir noktayı kaçırmaması imkansızdır.

Son zamanlarda “resmi tarih eleştirisi” adı altında bazı tarihçiler ve yazarlar yeniden bu “güdük tezi” dillendirmeye başlamışlardır. Örneğin Murat Bardakçı, Vahdettin’i anlattığı “Şahbaba” adlı kitabında “Atatürk’ü, Vahdettin’in Anadolu’ya gönderdiğini” kanıtlamak için birçok belge yayınlamıştır. Bardakçı’nın “yeni bir şey keşfetmiş gibi” davranması çok anlamsızdır; çünkü Atatürk’ü, Vahdettin’in Anadolu’ya gönderdiği zaten bilinen bir gerçektir. Bu gerçeği 1926 yılında bizzat Atatürk, Falih Rıfkı Atay’a açıklamıştır.

Atatürk, Damat Ferit Hükümeti’nin, Padişah Vahdettin’in ve İngilizlerin bilgisi dahilinde hatta “İngiliz vizesiyle” Anadolu’ya geçmiştir. Evet! Atatürk’ü Padişah Vahdettin Anadolu’ya göndermiştir! Burada kilit soru şudur? Peki ama niye göndermiştir? Git Kurtuluş Savaşı’nı başlat, düşmanla savaş diye mi? Yoksa git, bölgedeki karışıklıkları önle, asayişin sağla diye mi?

Cevap bulunması gereken soru “Atatürk’ü kim gönderdi?” sorusu değil, “Atatürk niye gönderildi?” sorusudur

Vahdettin, Atatürk’ün Anadolu’ya gönderilmesindeki son halkadır. Her şey İngilizlerin isteğiyle başlamıştır. Atatürk, kabinedeki ve genelkurmaydaki nüfuzlu arkadaşlarını devreye sokarak atamasını yaptırmış, yetkilerini genişletmiş, Damat Ferit’i ikna ederek ve stratejik hamlelerle İngilizleri “uyu-

tarak”, Anadolu’ya geçmeyi başarmıştır. Vahdettin, sonradan bizzat itiraf ettiği gibi, hükümetin yaptığı atamayı sadece onaylamıştır; hepsi bu!

Şimdi bütün bu süreci adım adım izleyelim:

İngilizlerin isteği

Mondros Ateşkes Antlaşması’nın 7. Maddesi’ne göre, “Karışıklık çıkan yerler İtilaf devletleri tarafından işgal edilecektir”. Bu maddeye dayanarak Anadolu’da birçok yeri işgal eden İtilaf devletleri, “karışıklık çıkmaması” konusunda birçok kere ağır bir dille hükümeti uyarmıştır.

İngilizlerin emperyalist emelleri açısından Karadeniz bölgesi ve Kafkaslar çok önemlidir; çünkü Kafkaslardaki doğal kaynakları ve Hindistan ticaret yolunu kontrol etmenin biricik yolu bu bölgeyi kontrol etmektir. Kafkaslara ve Güney Asya’ya açılan bir koridor durumundaki Karadeniz bölgesi ve Karadeniz limanları İngilizleri çok fazla ilgilendirmektedir. Bu nedenle İngilizler, 26 Aralık 1919’da Batum’u işgal etmişler ve o bölgedeki 9. Ordu’nun terhisi ve silahların teslimi işlerinin yavaş gittiği gerekçesiyle bu ordunun komutanı Yakup Şevki Paşa’nın görevinden uzaklaştırılıp, yerine emirleri uygulayacak birinin getirilmesini istemişlerdir.[7] İstanbul hükümeti hiç zaman kaybetmeden İngilizlerin bu isteğini yerine getirmiştir. İngilizler, Ermenilerin yaşadığı doğudaki altı ille de özel olarak ilgilenmişlerdir; çünkü Mondros Ateşkes Ant-

laşması’nın 24. maddesine göre bir karışıklık durumunda oralar işgal edilebilecektir.

İngilizler, Mondros Ateşkes Antlaşması’ndan hemen sonra Kafkaslardan, Doğu illerinden ve Karadeniz’de özellikle Samsun’dan şikayet etmeye başlamışlardır. Mütareke döneminin en huzursuz ve karışık yerlerinden biri Samsun’dur. Bu karışıklığın temel nedeni bölgenin etnik yapısı ve Pontus Rum çetelerinin faaliyetleridir. Rum çetelerine karşı kurulan Türk çetelerinin çatışmaları, mütarekenin başından beri İngilizlerin dikkatini çekmiştir.[8]

İngiliz Calthorpe ve Amet 1918 Kasım sonlarında, “Samsun’da mütareke hükümlerinin henüz uygulanmamış olduğunu ve Hıristiyanları toptan öldürmek için Müslüman ahalinin silahlandırıldığını” iddia etmişlerdir. [9]

Ocak’ta Amerikan Tobacco Company, Londra’ya gönderdiği bir raporda “Bütün Müslümanların ve özellikle köylülerin silahlandırıldığını” bildirmiştir. Bunun üzerine Foreign Office, “Bu durumun gemi veya silah gönderilerek düzeltilmesi için gerekli tedbirin alınıp alınmayacağı” sormuştur. Bu soruya Webb, 13 Ocak’ta, “Normal şartlara dönüş için bütün bölgenin tamamıyla silahsızlandırılması gereklidir. Bu da ancak büyük bir askeri kuvvetle yapılabilir” şeklinde cevap vermiştir.[10] Bunun üzerine İngilizler, 9 Mart 1919’da Samsun’a 200 kişilik küçük bir askeri birlik çıkarmışlar, 50 kişilik bir müfrezeyi de Merzifon’a göndermişlerdir.[11] Ayrıca Teğmen Perring ve Yüzbaşı Hurst de

Teğmen Hamdi Bey.

incelemelerde bulunmak için bölgeye gönderilmiştir.[12]

İngilizlerin Samsun'a asker çıkarılmaları bölge halkının tepkisini çekmiş, 17/18 Mart 1919 gecesi Makineli Tüfek Bölüğü'ne bağlı Teğmen Hamdi Bey, askerleriyle birlikte dağa çıkmıştır.[13]

Teğmen Hamdi Bey'in mücadele etmek için dağa çıkması İngilizler açısından bardağı taşıran son damla olmuş, İngiliz yetkililer, hükümetin bir an önce bölgede asayişini sağlamasını, aksi halde meydana gelecek olayların sonucuna katlanması gerekeceğini belirtmiştir.

İngiliz Yüksek Komiseri Amiral Calthorpe, 21 Nisan 1919'da Osmanlı Harbiye Nazırlığı'na bir nota vermiştir. Notanın içeriği şöyledir:

1. Erzurum, Erzincan, Bayburt ve Sivas yörelerindeki ordunun terhis ve silahlarının toplanması işi çok yavaş gitmektedir.

2. Bu yörelerde, Kars'ta olduğu gibi baştan başa şuralar kurulmuştur.

3. Bu şuralar, ordunun denetimi altında asker toplanmaktadır. Bu gelişmeler o bölgede yaşayan halkı rahatsız

etmektedir.

4. Bu gelişmeler, Ermenistan hakkında verilecek karara karşı koymak için İttihatçı-Jön Türklerce örgütlenmektedir.[14]

Bu İngiliz notasının sonunda Amiral Calthorpe'e, "Gereken her türlü önlemin derhal alınmasını, ilgililere emir ve talimat verilmesini, yoksa işin ciddiyet kazanacağını" bildirmiştir. [15]

Amiral Calthorpe, Sadrazam Damat Ferit'e gönderdiği resmi yazıyla yetinmemiş, Padişah Vahdettin'le de görüşerek, "Karadeniz'deki karışıkların bastırılması konusunda" ona da kesin uyarılarda bulunmuştur. Calthorpe, Vahdettin'e, "Yüksek yetkiler sahip askeri bir kurulum, başlarında yetenekli bir generalle derhal görev yerine giderek, o bölgedeki 9. Ordu'yu disiplin altına almasını" söylemiştir.[16]

Aynı hafta içinde, 25 Nisan 1919 Cuma günü, İngiliz Komiser Vekili Amiral Webb de Sadrazam Damat Ferit'i ziyaret ederek aynı istekleri tekrarlamıştır. [17] Damat Ferit, İngiliz yetkililere, bu sorunun en kısa zamanda çözüleceğini bildirmiştir. [18]

O günlerde Osmanlı yönetiminin en çok dikkat ettiği nokta Paris Barış Konferansı'nda Osmanlı'nın aleyhine kullanılacak bir durumun oluşmasıdır. Bu bakımdan özellikle İngilizlerin memnun olması çok önemlidir. Bu amaçla İngilizlerin 21 Nisan tarihli notasına uygun olarak Karadeniz ve Doğu Anadolu bölgelerinde asayiş sağlayacak önlemler alınmalıdır. Zaman kaybetmeden güçlü bir komutan

bölgeye gönderilerek, asayiş sağlanmalı ve Paris Barış Konferansı öncesinde İngilizler memnun edilmelidir.

Sadrazam Damat Ferit ve Padişah Vahdettin işte bu düşünceler içinde Atatürk'ü 9. Ordu Müfettişi olarak Anadolu'ya göndermişlerdir.

Atatürk'e verilen görev ve yetkiler şunlardır:

- 1.** Bölgedeki asayişin düzeltilmesi, asayişsizlik sebeplerinin saptanması.
- 2.** Silah ve cephanenin biran önce toplatılıp koruma altına alınması.
- 3.** Şuralar varsa ve asker topluyorsa, bunun kesinlikle engellenmesi.
- 4.** Şuraların kapatılması.

Görüldüğü gibi Padişah Vahdettin, Vahdettinci yazarların iddia ettiği gibi "durup dururken bir görev icat edip Atatürk'ü Anadolu'ya göndermiş" değildir; Vahdettin doğrudan doğruya İngilizlerin "notası" ve "isteği" üzerine harekete geçmiştir. Görev ve yetkilerden de anlaşılacağı gibi Atatürk'ten istenen ve beklenen Anadolu'da bir direniş başlatmak değil, tam tersine başlamış olan direnişleri etkisiz hale getirmektir.

Atatürk'e geniş yetkiler verildiği doğrudur. Ancak Vahdettinci yazarların, Vahdettin'in, Atatürk'e bu geniş yetkileri, "gizlice bütün yurtda direniş örgütlemesi" amacıyla verdiği iddiaları yalandır. Çünkü bu yetkilerin geniş olmasının iki nedeni vardır.

Birincisi, 21 Nisan 1919 tarihli İngiliz notasında sadece Karadeniz bölgesinden değil doğu illerinden de söz edilmektedir. Yani yetkilerin geniş tutulmasının birinci nedeni, doğudan

İngiliz notasıdır. İkincisi de bu yetkileri Genelkurmay İkinci Başkanı Kazım İnanç Paşa'yla yaptığı görüşme sonunda bizzat Atatürk genişletmiştir. [19]

Atatürk'e mülki (idari) yetkiler verilmesinin nedeni ise, yine İngiliz notasında belirtilen "şuralara" son verilebilmesi içindir. Atatürk'ün, bu sivil örgütlere son verebilmesi için, askerler dışında sivillere de emir verebilmesi gerekir.

Ayrıca Atatürk'ün Batı'ya ya da İç bölgelere değil de Karadeniz'e, doğuya gönderilmesi, onu gönderenlerin tamamen İngiliz istekleri doğrultusunda hareket ettiklerini kanıtlamaktadır. [20]

Vahdettin doğrudan doğruya İngilizlerin "notası" ve "isteği" üzerine harekete geçmiştir. Görev ve yetkilerden de anlaşılacağı gibi Atatürk'ten istenen ve beklenen Anadolu'da bir direniş başlatmak değil, tam tersine başlamış olan direnişleri etkisiz hale getirmektir.

Peki ama Vahdettin neden bu görev için Atatürk'ü seçmiştir? Neden Atatürk gönderilmiştir?

Öncelikle Atatürk'ü seçen Vahdet-

tin değildir, kendisinin de bizzat itiraf ettiği gibi, Atatürk'ü hükümet bu göreve getirmiş, Vahdetin sadece bu atamayı onaylamıştır. Vahdetin bu atamayı neden onayladı? sorusuna cevap vermeden önce, Damat Ferit Hükümeti neden bu göreve Atatürk'ü seçti? sorusuna cevap verelim.

Bu konuda Atatürk'ün çabaları belirleyici olmuştur. İşgal İstanbul'unda bulunduğu 6 aylık sürede Atatürk'ün kafasının bir köşesinde hep Anadolu'ya geçerek "direniş" başlatma düşüncesi vardır. Bu amaçla İttihatçı yeraltı

Yahya Kaptan

örgütleriyle temas kurarak "Anadolu'ya gizli geçiş planı" üzerinde çalışmıştır. Mim Mim Grubu'ndan Topkapılı Cambaz Mehmet, Karakol Cemiyeti'nden Yenibahçeli Şükrü Bey ve Yahya Kaptan gibi kişilerle İstanbul'da gizli görüşmeler yaparak "Gebze Kocaeli yolunun" kontrol edilmesini istemiştir. Yaveri Cevat Abbas Güner, Atatürk'ün Gebze-Koaceli yolu üzer-

inden gizlice Anadolu'ya geçmeyi düşündüğünü, bu konuda her türlü hazırlığı yaptığını belirtmiştir.[21]

Bir taraftan Anadolu'ya "gizli geçiş planı" üzerinde çalışan Atatürk, diğer taraftan güvendiği arkadaşlarıyla Şişli'deki evde görüşmeler yaparak bir "kurtuluş planı" hazırlamıştır. İşte bu görüşmeler sırasında hükümetteki ve genelkurmaydaki nüfuzlu arkadaşlarını devreye sokarak müfettişlik görevini almayı başarmıştır. Şöyle ki, Atatürk yakın arkadaşlarından Ali Fuat Cebesoy'un babası İsmail Fazıl Paşa aracılığıyla Dahiliye Nazırı (İçişleri Bakanı) Mehmet Ali Bey'le tanışmış, ve birkaç kere Şişli'deki evde Mehmet Ali Bey'le görüşüp nabzını yoklamıştır. Daha sonra da Bahriye Nazırı (Denizcilik Bakanı) Avni Paşa'yla diyalog kurmuştur. Sonra da yaveri Cevat Abbas aracılığıyla Harbiye Nazırı Şakir Paşa'yla temas kurmuştur. Ayrıca daha önce değişik cephe-lerde birlikte mücadele ettiği Genelkurmay İkinci Başkanı Kazım İnanç Paşa'yla irtibata geçmiştir. İşte Atatürk, hükümetteki bu tanıdıklarını kullanarak Damat Ferit'e ulaştırır. İngilizlerin hükümete ultimatom verdiği günlerde Damat Ferit, "Acaba Anadolu'ya kimi göndersek?" diye düşünürken devreye giren Mehmet Ali Bey'in, Damat Ferit'e telkinleri sonrasında ve Avni Paşa, Şakir Paşa ve Kazım İnanç Paşa'nın onayıyla, görev Atatürk'e verilmiştir. Ancak Damat Ferit çok temkinlidir, önce Atatürk'le birkaç görüşme yapmış, hatta onu İngilizlere bile sormuş, hükümete ve padişaha

Kazım İnanç Paşa

bağlılığına kanaat getirince Atatürk'ü 9. Ordu Müfettişliği görevine getirmiştir.[22]

Bu sırada Atatürk, genelkurmaydaki güvendiği arkadaşları Kazım Paşa ve Fevzi Paşa'dan yardım istemiştir. Örneğin Fevzi Paşa, İngilizlere, bu karışıkları ancak Atatürk'ün önleyebileceği konusunda telkinlerde bulunmuştur.[23]

Atatürk'ün İstanbul'da kaldığı 6 ay boyunca izlediği "stratejik İngiliz politikası" da buna eklenince, Atatürk'ün Anadolu'ya gönderilmesine İngilizler de itiraz etmemiş, hatta ona vize bile vermişlerdir.

Atatürk bu arada genelkurmayda Fevzi Paşa ve Cevat Paşa'yla gizli bir "üçlü görüşme" yaparak, Anadolu direnişi konusunda onlarla anlaşmıştır.

29 Nisan 1919 Salı günü Atatürk'e 9. Ordu Müfettişliği görevi verilmiştir. Atatürk genelkurmayda çağrıldığında görevin detaylarını öğrenmek için Genelkurmay İkinci Başkanı Kazım İnanç Paşa'yla görüşerek yetkilerini

biraz daha genişletmeyi başarmıştır. Yetki belgesini cebine koyup Kazım İnanç Paşa'nın yanından çıkarkenki duygularını 1926 yılında Falih Rıfkı Atay'a, "Tarih bana öyle müsait şartlar hazırlamış ki, kendimi onların kucağında hissettiğim zaman ne kadar bahtiyarlık duydum, tarif edemem. Bakanlıktan çıkarken, heyecanımdan dudaklarımı ısırığımı hatırlıyorum. Kafes açılmış, önümde geniş bir alem, kanatlarını çırparak uçmaya hazırlanan bir kuş gibi idim" diyerek anlatmıştır.[24]

Harbiye Bakanlığı, Atatürk'ün Anadolu'ya atanması kararını 30 Nisan 1919'da Padişah Vahdetin'e arz etmiştir.[25] "Atatürk'ün 9. Ordu Müfettişliği'ne Tayini Hakkındaki İrade" aynı gün saraydan çıkmıştır.[26]

Atatürk'ün Samsun'a gönderilmesiyle ilgili kararname 4 Mayıs 1919 Pazar günü Meclisi Vükela (Bakanlar Kurulu)'da görüşülüp kabul edilmiştir.

Şimdi de "Vahdetin Atatürk'ün bu göreve getirilmesini neden kabul etti?" sorusuna cevap verelim. Bu durumun belli başlı nedenlerini şöyle sıralamak mümkündür:

1. İngilizlerin çok önemsedikleri bu zor görevi Atatürk'ün yerine getirebileceğini düşünmesi:

Vahdetin, askerlik geçmişindeki başarılarından dolayı Anadolu'da tanınan Atatürk'ün bu görevi kolayca yerine getireceğini düşünmüştür. Paris Barış Konferansı arifesinde işini şansa bırakmak istemeyen Vahdetin, İngilizlerin çok önem verdikleri bu görevi Atatürk'e vermeyi doğru bulmuştur.

2. Atatürk'ü tanıması ve ona güvenmesi:

Vahdettin, 1917 Almanya gezisinden beri Atatürk'ü tanımaktadır. Atatürk o tarihten itibaren hep bir şekilde Vahdettin'in yanında olmuştur. Bir ara Padişahın "Fahri yaverliğini" yapmıştır. "Bir fahri yaveri hazreti şehriyarinin efendisine karşı isyan edebilmesi her ikisi için de (Va-dettin ve Damat Ferit) tasavvur edilmeyecek bir şeydi". [27] Ayrıca, Atatürk, 13 Kasım 1918'de İstanbul'a geldikten sonra tam 8 kere Padişah Vahdettin'le görüşmüştür. Hatta bir ara Vahdettin'in kızı Sabiha Sultan'la evlenmesi gündeme gelmiştir. [28] Bu nedenle az çok padişahın güvenini kazanmıştır.

Atatürk, 1926 yılında Falih Rıfkı Atay'a, Anadolu'ya gönderilmesinin nedenlerinden birinin de İstanbul'dan uzaklaştırılmak olduğunu belirtmiştir

3. Atatürk'ün İttihatçı Olmaması: 21 Nisan tarihli İngiliz ultimatomunda, doğudaki Ermeni karşıtı olayların, Ermeni karşıtı İttihatçı Jön Türklerce örgütlendiği belirtilmiştir. Bu nedenle bu göreve getirilecek kişinin İttihatçı olmaması gereklidir. Ayrıca Padişah Vahdettin de İttihatçılara ve Enver Paşa'ya düşmandır. İşte bu noktada Atatürk'ün İttihatçı olmaması ve Enver Paşa'ya karşı olması, bu göreve getirilmesinde etkili olmuştur.

4. Alman karşıtlığı: Bir Alman

karşıtı olan Padişah Vahdettin, Atatürk'ün de Almanya'ya sıcak bakmadığını bilmektedir. Özellikle katıksız bir İngiliz yanlısı olan Damat Ferit açısından Atatürk'ün Alman karşıtlığı çok önemli bir durumdur. [29]

5. Atatürk'ün İstanbul'dan uzaklaştırılmak istenmesi: Atatürk, 1926 yılında Falih Rıfkı Atay'a, Anadolu'ya gönderilmesinin nedenlerinden birinin de İstanbul'dan uzaklaştırılmak olduğunu belirtmiştir: "Vahdettin kabinlerinde benim için iki zıt fikir vardı:

Biri beni lehlerine kazanmaya çalışanlar, diğeri hiçbir surette güvenilmemesi gerektiğini iddia edenler!

Aylarca münakaşalardan sonra hangi fikir hak kazanmış bilirmisiniz: Mustafa Kemal'e güvenilmez! İstanbul'da birtakım menfi telkinler, belki hazırlıklar yapıyor. Bu adamı İstanbul'dan uzaklaştırmak lazımdır. Mustafa Kemal'i Anadolu dağlarına atmalı ve orada çürütmeli! Nihayet bu karar üzerinde mutabık kalmışlar. Bunu işiten yakın arkadaşlarım, beni tebrik ettiler. Beni İstanbul'dan çıkarmakla ağır bir yükten kurtulacaklarını zannedenler, makul bir sebep aramakla meşgul idiler. Nihayet bu sebep, işgal kuvvetleri zabıtlarının raporları ile dolu bir dosya halinde ellerine geldi." [30]

Atatürk'ün işgal İstanbul'undaki altı aylık dönemdeki yoğun temasları ve gizli çalışmaları, hatta hükümete ve padişaha karşı "darbe" hazırlıkları, birtakım çevreleri rahatsız etmiş olabilir. Bu durumda İstanbul Hükümeti'nin ve İngilizlerin Atatürk'ü tutuklayacakları düşünülebilir. Ancak, kamuoyunca tanınıp çok sevilen Çanakkale

kahramanı bir subayı tutuklamanın hem İngilizlerin hem de İstanbul Hükümeti'nin başını ağrıtaacağı muhakkaktır. Bu durumda yapılabilecek en akıllıca iş onu İstanbul'dan uzaklaştırmaktır. [31]

Padişah Vahdettin ve Sadrazam Damat Ferit, Atatürk'ü Anadolu'ya göndererek bir taşla iki kuş vurmaya planlamışlardır. Şöyle ki; Padişah ve Sadrazam, hem İngilizlerin verdiği ultimatom doğrultusunda bir an önce Anadolu'daki karışıklıkları önlemek, (Burada Atatürk'ün askerlikteki şöhretinden yararlanmak istemişlerdir) hem de İstanbul'da "her işe burnunu sokan" bu paşadan kurtulmak istemişlerdir. [32]

6. Damat Ferit'in sözünden çıkarmaması: Vahdettin'in bu görevlendirmeyi kabul etmesinin gözden kaçan nedenlerinden biri de, Padişahın adeta Damat Ferit'in kuklası durumuna gelmiş olması, onun her dediğini kabul etmesidir. Dolayısıyla Damat Ferit, Atatürk'ü bu göreve atayınca Vahdettin buna itiraz etmeyi düşünmemiştir.

Atatürk Nutuk'ta bu "Samsun'a gidiş" konusuna şöyle açıklık getirmiştir: "Onlar bu yetkiyi bana bilerek ve anlayarak vermediler, ne pahasına olursa olsun benim İstanbul'dan uzaklaşmamı isteyenlerin buldukları gerekçe 'Samsun ve dolaylarındaki güvenlik olaylarını yerinde görüp tedbir almak üzere Samsun'a kadar gitmem idi. Ben bu görevin yerine getirilmesinin bir makam ve yetki sahibi olmaya bağlı bulunduğunu ileri sürdüm. Bunda hiçbir sakınca görmediler. O tarihte genelkurmayda bulunan ve benim mak-

sadımı bir dereceye kadar sezmiş olan kimselerle görüştim. Müfettişlik görevini buldular. Yetki konusu ile ilgili emri de ben kendim yazdırdım. Hatta Harbiye Nazırı olan Şakir Paşa, bu talimatı okuduktan sonra imzalamaya çekinmiş, anlaşılır, anlaşılmaz bir biçimde mührünü basmıştır."

Görüldüğü gibi önce İngilizler, bir notayla Hükümetten ve Padişah'tan Karadeniz'deki ve Doğu Anadolu'daki karışıklıkların bir an önce önlenmesi istemişler, Sonra Sadrazam Damat Ferit bu doğrultuda bir müfettiş ararken, Atatürk'ün kişisel girişimleri sonrasında iletişim kurduğu İçişleri Bakanı Mehmet Ali Bey gibi bazı hükümet üyeleri devreye girerek bu müfettişin Atatürk olabileceğini belirtip Damat Ferit'i ikna etmişler ve böylece bu görev Atatürk'e verilmiştir. Ve son olarak da bu görevlendirmeyi, yukarıdaki nedenlerden dolayı, Padişah Vahdettin de onaylamıştır.

Paşa, Paşa Devleti Kurtarabilirsin

"Vahdettin, Atatürk'ü Kurtuluş Savaşı'nı başlatmak için Anadolu'ya gönderdi" diyen Vahdettinci yazarların kendilerince en güçlü kanıtı, Atatürk'ün Vahdettin'le yaptığı son görüşmede, Vahdettin'in Atatürk'e, "Paşa Paşa devleti kurtarabilirsin!" demiş olmasıdır.

İstanbul'da kaldığı altı ay boyunca birçok kere Padişah Vahdettin'le görüşen Atatürk, Samsun'a hareket etmeden bir gün önce, 15 Mayıs 1919 ta-

rihinde Yıldız Sarayı'na giderek Padişah Vahdettin'le görüşmüştür.

Atatürk, bu görüşmenin detaylarını 1926 yılında Falih Rıfkı Atay'a anlatmıştır:

Şimdi Atatürk'e kulak verelim: "Yıldız Sarayı'nın ufak bir salonunda Vahdettin'le adeta diz dize denecek kadar yakın oturduk. Sağına dirseğini dayamış olduğu bir masa, üstünde bir kitap var. Salonun Boğaziçi'ne doğru açılan penceresinden gördüğümüz manzara şu: Birbirine paralel hatlar üzerinde düşman zırhlıları! Bordolarındaki toplar sanki Yıldız Sarayı'na doğrulmuş! Manzarayı görmek için başımız sağa sola çevirmek yeterliydi. Vahdettin, unutamayacağım şu sözlerle konuşmaya başladı:

'Paşa, Paşa! Şimdiye kadar devlete çok hizmet ettin. Bunların hepsi artık bu kitaba girmiştir. (Elini demin bahsettiğim kitabın üstüne bastı ve ilave etti.) tarihe geçmiştir.' (O zaman bunun bir tarih kitabı olduğunu anladım. Dikkatle ve sükunla dinliyordum). 'Bunları unutup' dedi. 'Asıl şimdi yapacağın hizmet hepsinden önemli olabilir; Paşa Paşa, devleti kurtarabilirsin!' [33]

İşte, Vahdettin'in, ağzından dökülen, "Paşa Paşa devleti kurtarabilirsin" cümlesini, "Vahdettin'in Atatürk'ü gizli bir planla Kurtuluş Savaşı'nı başlatması için Anadolu'ya gönderdiği" biçiminde yorumlayanlar vardır. Evet, aslında Vahdettin'i tanımasam ve Kurtuluş Savaşı sırasında Anadolu'daki Milli hareketi yok etmek için yaptıklarını, ayrıca İngilizlerle nasıl gizlice anlaşmışım bilmesem, ben de bu sözleri

"Vahdettin'in, Atatürk'ü, Kurtuluş Savaşı'nı başlatması için Anadolu'ya gönderdiği" biçiminde yorumlayabilirdim. Ancak bütün bu gerçekleri bilen biri olarak bu kadar iyi niyetli olamayacağım.

Vahdettin'in bu sözlerini, Vahdettin'i "Kurtuluş Savaşı kahramanı" ilan etmek için kullananlar, Atatürk'ün, Vahdettin'in bu sözleri hakkındaki yorumunu nedense görmezden gelmişlerdir.

Atatürk'ün, Vahdettin'in bu sözleri hakkındaki yorumunu ve görüşmenin sonraki aşamalarını yine Atatürk'ün anılarından takip edelim:

"Bu son sözlerden hayrete düştüm. Acaba Vahdettin benimle samimi mi konuşuyor? O Vahdettin ki, ecnebi hükümetlerin yüzüncü derece aletleri ile temas arayarak devletini ve saltanatını kurtarmaya çalışıyordu. Bütün yaptıklarından pişman mıydı? Aldatıldığını mı anlamıştı? Fakat böyle bir tahminle başka bahislere girişmeyi tehlikeli buldum. Kendisine basit cevaplar verdim:

'Hakkımdaki teveccüh ve itimada arz-ı teşekkür ederim. Elimden gelen hizmette kusur etmeyeceğime emniyet buyurunuz.'

Söylerken kafamdaki bulmacayı da halletmeye uğraşıyordum. Çok iyi anladığım, velihtliğinde, padişahlığında bütün his ve fikirlerini, eğilimlerini, sahtekarlıklarını tanıdığım adamdan nasıl yüksek ve asil bir hareket bekleyebilirdim?

Memleketi kurtarmak lazımdır. İstersem bunu yapabilirdim! Nasıl

hemen hüküm veririm:

Vahdettin demek istiyordu ki, hiçbir kuvvetimiz yoktur. Tek dayanak noktamız, İstanbul'a hakim olanların siyasetine uymaktır. Benim memuriyetim, onların şikayet ettikleri meseleleri halletmektir. Eğer onları memnun edebilirim, memleketi ve halkı bu siyasetin doğru olduğuna inandırabilirsem ve bu siyasete karşı gelen Türkleri tutuklarsam Vahdettin'in arzularını yerine getirmiş olacaktım.

'Merak buyurmayın efendimiz! Nokta-i nazar- şahanenizi anladım. İrade-i seniyez olursa hemen hareket edeceğim ve bana emir buyurdularınızı bir an unutmuyacağım!

'Muvaffak ol!' hitab-ı şahanesine mazhar olduktan sonra huzurundan çıktım.

Naci Paşa, Padişahın yaveri, fakat benim hocam, derhal benimle buluştu. Elinde ufak muhafaza içinde bir şey tutuyordu. 'Zat-ı Şahane'nin ufak bir hatırası' dedi. Kapağın üzerinde Vahdettin'in inisiyalleri işlenmiş bir saatti. 'Peki, teşekkür ederim' dedim, yaverim aldı.

Sonra sanki Yıldız Sarayı'ndan çıktığımızı ve hareket etmek üzere olduğumuzu gizlemek, saklamak ister gibi ihtiyatla, ayaklarımızın pırtısını işitirmekten korkarak saraydan uzaklaştık." [34]

Başından beri anlattığım gibi Vahdettin'in kurtuluş planı, "düşmana karşı silahlı direniş" değil, "düşmanın merhametine sığınmaktır." Vahdettin, özellikle Paris Barış Konferansı'nın arifesinde, İzmir'deki kanlı olaylardan

dolayı Batı kamuoyu da Türkiye'nin lehine dönmüşken, İngilizleri memnun ederek, onların bir dediğini iki etmeyecek şekilde işgallerin sona ereceğini ve devletin kurtulacağını düşünmektedir. Yani Vahdettin'e göre "devletin kurtuluşu" İngilizleri memnun etmekle mümkündür. O sırada İngilizleri memnun etmenin biricik yolu ise, İngilizlerin 21 Nisan tarihli notası doğrultusunda Anadolu'daki karışıklıkları önlemektir. Dolayısıyla Padişah Vahdettin'in, bu karışıklıkları önleyecek paşaya, Yıldız

"Devlet tehlikede ve İstanbul sallantıda idi. Şahsen müstakil bir siyasetim yoktu, ama kurtuluşumuz için babam Abdülmecit Han'dan miras aldığım İtilaf devletlerine yakınlık politikasını, İngilizlerin zıddına hareket etmek ve Fransızlarla İngilizleri gücendirmek şeklinde, uyuşmacı bir siyaseti seçmiştim.

Saray'ında "Paşa Paşa devleti kurtarabilirsin" derken kastettiği şey, İngilizlerin notası doğrultusunda Anadolu'daki karışıklıkların önlenmesi ve asayişin sağlanmasıdır. Ayrıca Vahdettin

tek “kurtuluş planının” İtilaf devletlerine güvenmek olduğunu anılarında açıkça itiraf etmiştir:

“Devlet tehlikede ve İstanbul salıtlantıda idi. Şahsen müstakil bir siyasetim yoktu, ama kurtuluşumuz için babam Abdülmecit Han’dan miras aldığım İtilaf devletlerine yakınlık politikasını, İngilizlerin zıddına hareket etmemek ve Fransızlarla İngilizleri gücendirmemek şeklinde, uyuşmacı bir siyaseti seçmiştim. Böylelikle anlaşma olmasa bile hiç olmazsa husumetlerini (düşmanlıklarını), şiddet ve nefretlerini azaltmaya çalışıyordum” [35]

Vahdettin ile Atatürk’ün “devletin kurtuluşundan” anladıkları çok farklı şeylerdir. Vahdettin’in “devletin kurtuluşu” yöntemi, İngilizleri memnun etmek ve onların desteğini almak biçimindeyken; Atatürk’ün “devletin kurtuluşu” yöntemi, bütün düşmanlara karşı mücadele ederek tam bağımsızlığı elde etmek biçimindedir. Ayrıca, Vahdettin, “devletin kurtuluşu” derken aynı zamanda kendi tahtı ve tacını kastederken, Atatürk, “devletin kurtuluşu” derken, ulusun egemenliğini kastetmektedir. [36]

“Müttefiklerin, bitip tükenmeyen isteklerini yerine getirmekten bıktığını söyleyen Padişahın özlemini çektiği kurtuluş, onların şikayetlerinin giderilerek Osmanlı taç ve tahtını koruyacak olabildiğince ılımlı bir barışa bir an önce kavuşmak olmalıdır. Mustafa Kemal ise başından beri bireysel ya da hanedana sınırlı bir kurtuluş değil, yurdu ve ulusu içeren bütünsel bir kurtuluş amaçlamaktadır.” [37]

Atatürk, Samsun’a çıkıp, kafasında ki “kurtuluş planı” doğrultusunda direniş hazırlıklarına başlayınca İngilizler, Sadrazam Damat Ferit ve Padişah Vahdettin’den “Atatürk’ü bir an önce İstanbul’a geri çağırılmalarını istemişler”, bu doğrultuda hemen harekete geçen Damat Ferit ve Padişah Vahdettin, birkaç defa Atatürk’ü İstanbul’a geri çağırılmışlar, ancak Atatürk bütün bu çağrılara olumsuz cevap vererek, gerekirse “sine-i millette bir ferdi mücahit olarak” mücadelesini sürdüreceğini bildirmiş ve istifa etmiştir. Bunun üzerine Padişah Vahdettin, 8 Temmuz 1919’da Atatürk’ün müfettişlik görevine son vermiştir. [38] •

sinanmeydan@butundunya.com.tr

Kaynakça: [1] Rfât, age, s.209. [2] Mıstroğlu, Osmanogullarının Dramı, s.80. [3] Özakman, age, s.234. [4] Bkz. Özakman, age, s.236-246. [5] Bu beyannamayı yayımlayanlardan biri olan K. Mıstroğlu bu beyannamedeki ifadeleri dikkate almamıştır. Kadir Mıstroğlu, Geçmiş ve Geleceği İle Hilafet, İstanbul, 1993, s.194, vd; Özakman, age, s.246. [6] Özakman, age, s.234. [7] Jaeschke, İngiliz Belgeleri, s.102. [8] Sabahattin Selek, Anadolu İhtilali, 11. bs. İstanbul, 2004, s.216. [9] Jaeschke, age, s.102. [10] age, s.103. [11] Akşin, İstanbul Hükümetleri ve Milli Mücadele, s.243; Selek, age, s.216. [12] Jaeschke, age, s.103. [13] Selek, age, s. 216. [14] Özakman, age, s.252. [15] Jaeschke, age, s.104. [16] Sir Andrew Ryan, The Last of the Dragomans, Londra, 1951, s.129-131’den aktaran Osman Özsoy, Kurtuluş Savaşı’nın Perde Arkası, İstanbul, 1999, s.133; Meydan, age, s.483. [17] Jaeschke, age, s. 107. [18] Akşin, age, s.247,248. [19] Bkz. Meydan, age, s.489-492. [20] Özakman, age, s.253,254. [21] Ayrıntılar için bkz. Meydan, age, s.344 vd. [22] Bu sürecin bütün ayrıntıları için bkz. Meydan, age, s. 463 vd. [23] Akan gazetesini, 20 Mayıs 1948. [24] Atay, Atatürk’ün Bana Anlattıkları, s.129. [25] Selek, age, s.219,221. [26] Jaeschke, age, s.109. [27] age, s.114. [28] Akşin, age, s.291-294. [29] age, s.287. [30] Atay, age, s.124. [31] Bayur, age, s.292. [32] Meydan, age, s.535. [33] Atay, age, s.139. [34] age, s. 139,140. [35] Murat Bardakçı, “Birinci Cumhuriyetçilere Dev Bir Hizmet”, Hürriyet, 12 Mayıs 1996. [36] Meydan, age, s.521. [37] Turan, Mustafa Kemal Atatürk, s.214. [38] Saim Yücer, “Mustafa Kemal Paşa’nın Samsun’a Çıkışı ve Geri Çağırılması Üzerine Bir İnceleme”, Askeri Tarih Bülteni, Ankara, 2001, S.51, s.141.

SPORUN
DÜNYASI
Metin Gören

Nereden nereye. Kapıldık gidiyoruz, teknolojinin rüzgarına. Dakikalar, saatler, günler, haftalar, aylar ve de yıllar. Bir varmış bir yokmuş misali. Şimdi “meşin küre”nin adı değişti. Futbol topu yapımında kullanılan maddelerin açılımı yeterince bilinmediği için spor yazarlarının katkıları ve gayretleri sonucunda artık ona “sihirli küre” diyoruz. Teknoloji rüzgarı yazım ve söylem dilimizi de

değiştirdi. Üç direktan oluşun kalelerin adı “çerçeve” oldu. Futbol ayakkabısına “krampon” diyorlar. Tabanındaki sivri uçlu maddeler ayakkabı tanımını yıktı, yeşil alanların zeminine adeta gömdü.

1963 yılında AİPS’e (Uluslararası Spor Yazarları Birliği) üye olmamızla birlikte başlayan evrim süreci, gazeteleri spor sayfası yoğunluğuna taşıdı. Özcesi, “spor yazarlığı kimliği” oluştu.

Sporu sevmeyen bir toplum, sporun bir dalı futbolu belleklerine çizdiği taraftar kimlikleriyle sevinç ve hüznün arayışı içinde, bu denli sayfaların vazgeçilmez müşterileri yaptı. Rüzgar modern yayıncılığa olanak sağlayınca, "anında görüntü; anında haber" teknolojisini devreye girdi. Bilgisayarlar bir virüs gibi düşünmek ve de uygulamak şeklindeki evrensel bir olguyu yok etti tüketti. Tüm bunlar günümüz Türkiye'sinin baş döndürücü bir hızla koşan teknolojiye ayak uydurması ise sözün bittiği yerde olmalıyız. Ancak, geçmiş zamanın dilimizden düşmeyen öyküleri, söze yeniden başlama olanağını sağlıyorsa devam etmeliyiz.

Kırk yıl önce gazeteler arasında büyük bir yarış vardı. Erken baskıya girebilme ve Anadolu'nun tüm kentle-

Rüzgar modern yayıncılığa olanak sağlayınca, "anında görüntü; anında haber" teknolojisini devreye girdi.

rine diğer gazetelerden önce gidebilme yarıştıydı bunun adı. Bu nedenle İstanbul merkez, Ankara A sınıfı büro niteliğinde olağanüstü çabanın içinde olurdu. En büyük sıkıntı futbol karşılaşmalarının geç saatlere dek sürmesiydi.

O günlerde futbolculara yıldız verilirken değerlendirmeleri Anadolu'da yaşayan futbol severleri bir hayli ilgilendirirdi. Tıpkı günümüzdeki gibi. Gazetelerin spor sayfalarını hazırlayan editörlerde, eski adıyla sekreterler bu sorumluluğu en sıcak bir şekilde hissederdiler. Patron talimatı yıldız tablolarının, maç bitmeden önce bir kaç ekşiğiyle baskıya hazır hale getirilmesi için görevli spor yazarlarından karşılaşmanın ilk onbeş dakikasından itibaren değerlendirme yapılması istenirdi. Karşılaşmanın yirminci dakikasında bitirilen yıldız verme işlemi kuşkusuz sağlıklı olmazdı. Bu sağlıksızlık spor yazarlarını zor durumda bırakırdı. Maça iyi başlayan ve üç yıldız yirmi dakika içinde sunduğu futbolla hak eden bir oyuncunun, geride kalan yetmiş

dakikada düşüşü kuşkusuz yıldızını da eksiltirdi. Böylesine bir kargaşa, spor yazarları tribünlerinden iğnç telefon konuşmaları yansıttı:

"Ali'den bir al, Mustafa'ya ver. Nuri'den iki al, Mehmet'i üçle. Muhlis'e üç vermiştim, ikisini sil."

Taşra baskılarının bir çok hattı, bu ilginç yıldızlama nedeniyle kaçardı.

Kırk yıl önce bir gazeteci için en büyük iletişim aygıtı telefon günümüzdeki gibi sağlıklı değildi. Geleneksel söylem "Acele basın ödemeli" yi genç nesil anımsayamaz. Tekniğin ilkelliği, ahizelerden hiç çıkmayan hat karışmaları gürültülü sesler armonisi içinde spor yazarlarının meslek yaşamındaki en büyük ızdırabı olurdu. Anlaşılamayan sesler, yıldız tablosu ile yorumları iletmeyi ömür törpüleyen bir sürece değin taşırdı. Bu kargaşa içinde komik konuşmalarda geçerdiler, merkez ile görevli spor yazarı arasında:

"Apti abi Apti. Abdi değil abi Apti."

Telefonun öte ucundan anlaşılmadığını belirtir konuşmalar duyulur...

"İsmi kodla kardeşim..."

"Kodluyorum; Adana. Adana'nın A'sı."

Spor yazarı ikinci harfte takılır. Uzun süren bir çaba sonucu gazetesizle konuşma olanağını zorlukla elde edebilen görevli, sinirsel katsayılarının tavan yaptığı bir sırada, kodlamanın ikinci harfi için kahkahalar attıran bir örnekleme sunar:

"Kıymalı pide'nin P'si!..."

Anadolu'dan merkeze ya da en büyük ana büroya telefonla verilen haberleri alırken böyle komik şeyler olurdu.

Muhabir, maçın yıldız tablosunu verdikten sonra golü atan oyuncunun kim olduğunu belirtmeden telefonu kapatmıştı. Yeniden arandı, golü hangi oyuncunun attığını bildirmesi istendi.

Muhabirin yanıtı ilginçti; "Abi kale önünde bir kargaşa vardı göremedim. Sen gol için karambol yaz!"

Sayfada Anadolu'nun ücra köşesinde oynanan bir karşılaşmanın sonucu eksikti. Sürekli aranmasına karşın görevli muhabir bulunamadı. Ajanslardan gelen haber biraz daha genişleterek verildi. Ertesi gün maçla ilgili bilgileri vermeyen muhabir arandı. Spor Müdürü öfke dolu bir sesle konuştu:

"Kardeşim dün maçı neden vermedin."

Yanıt, o yılların en büyük esprisi olarak belleklerimizde kazınmıştı: "Abi dün işiniz çok diye vermedim. Maçı bugüne sakladım. Vermeye hazırlanıyordum ki, siz aradınız."

Nereden nereye. Kapıldık gidiyoruz teknoloji rüzgarına... Ama zaman zaman canımız çekiyor, eskilere özgü gazetecilik yaşamına. Daktilonun tuşlarına dokunmak; ya da "Hanımefendi lütfen acele basın." diyebilmek gibi.

Ak saçları umursamadan, yüz hatlarına isyan etmeden, aynalarla dostluk kurabilme arzusu bu. Bir ismi kahkahalar attıracak denli kodlama isteği. Yıldız tablosunu verebilmek; Ali'den bir al Nuri'ye ver. Mehmet'in iki yıldızını sil." diyebilmek gibi bir istek bu. Garip olsa da özlem işte... •

metingoren@butundunya.com.tr

TÜRK DİLİ

Orhan Velidedeoğlu

Akil Adamlar

16 Eylül 2010 tarihli Cumhuriyet gazetesinin ön yüzünde, “Cumhuriyet” adının hemen altında -çok önemli bir haber olsa gerek (?)- kalın / iri harflerle bir başlık: **“Akil adamlar’ Diyarbakır’da”**

Haberin iç sayfadaki başlığı yine kalın ama biraz daha küçük harflerle verilmiş.

“Haber Türk” gazetesinin iç sayfasında verilen aynı haberin başlığı da kalın harflerle yazılmış: **“Akil adam’dan AB yolunda adalet sözü.”** Haber metninde de **“AB’nin akil adamları’ olarak anılan ‘Bağımsız Türkiye Komisyonu’ üyeleri...”** deniyor.

Bir parti lideri meydan okuyor: **“Âkil adamız, akli başında insanız. Sorun varsa buyursunlar, oturalım çözelim!..”** (Cumhuriyet, 8 Ekim 2010)

Haber Türk gazetesi bir yana, Özellikle Cumhuriyet gazetesinin birinci sayfasının tepesine, içinde “inkılab” sözü geçen böyle iri bir başlık atılsa, pek çok âkil adam, “yamyamlık dürtüleri” kabarıp gazeteye, ileri/geri sözcüklerle saldırırdı: “Efendim “inki-

lap”, “köpekleşme” demektir; “inkılab” yazmak ve böyle seslendirmek gerekirken bu ne cahilliktir!..” Ve daha neler neler...

1980’lerin başlarında, Milli Kütüphane’nin konferans salonunda Prof. Dr. İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu’nu, kızı Fadime Baltacıoğlu’nun da katılımıyla düzenlenen anma toplantısında bulunuyoruz. Baltacıoğlu’na ilişkin bilgi sunan bir genç doçentin sözünü bitirip kürsüden inmesinin ardından Köy Enstitüsü öğretmenlerinden yaşlı bir hanım kürsüye çıkıp “Konuşmacı, ‘inkılab’ sözcüğünü birkaç kez ‘inkılâp’ biçiminde telaffuz etti ki bu çok yanlıştır; ‘inkılâp’ın ‘köpekleşme’ demek olduğunu bilmiyor herhalde...” dediği anda salondan güçlü bir tepki sesi yükseldi: “Aaaa!..” Eleştiri hoş karşılanmamıştı.

Bu gibi eleştiriler daha önceleri de yapılırdı; günümüzde de yapılmaktadır. Oysa, geçen bunca zamana karşın Arapça sözlüklerde ‘köpekleşme’ karşılığı “inkılâp” sözcüğünün bulunduğu kanıtlayan bir kaynak gösterilemedi. Çünkü, Arapçada böyle bir sözcük yoktu; “var” diyen, kaynağıyla ortaya koymalıydı.

Edebiyatçı, şair, müzisyen Rüştü Şardağ (1915-1994) ‘rüzgâr’ tartışması için şöyle diyordu: “Osmanlı Türkleri birçok Arapça ve Farsça sözcüğü İstanbul söyleyişinin bileyi taşıdığı kıvanç ve şeker döküp inceltti. Farsça *rûz-gaar* sözcüğünü de *rûzgâr* laştırdı.”

Dil zevkimize ve gırtlak yapımıza uymayan Arapça “İnkılab” sözcüğünün de yine o zarif İstanbul söyleyişiyile inceltirilip Türkçeleştirilerek “inkılâp”a dönüştürüldüğü kesin..

Köpek sözcüğü Arapçada “kelb”dir (son harfi “b”). Bir ahlâki öğreti olan ve doğasal yaşayışı benimseyen Yunan kökenli (kyon=köpek> kinik-hos=köpeksi) “kinizm”, Arapçada da “köpek gibi, köpeksi” anlamında “kelbiyye” diye adlandırılır.

Türkçede “kelb”den gelip galatlaşmış olsa da hâlâ kullanımda olan tek sözcük Arapça Kelbeteyn (iki diş köpek)’den dönüşen “kerpeten” dir.

Burada tartışmaya neden olan da “inkılâp” sözcüğünün “kilâp” bölümüdür ki Arapçada “kilâp” da yoktur; “kilâb” vardır; “kelb”in çoğulu, “köpekler” demektir.

Zorlama bir Arapça hayranlığıyla “inkılâp”a “köpekleşme” denecekse, doğrusunun “köpekler-leşme” olması gerekmez mi?..

2001 yılında Ankara’da Namık Kemal Lisesinin konferans salonunu dolduran ve daha çok son sınıf öğrencilerinden oluşan bir gruba yaptığım “Türk Devrimi” konulu konuşmada bir ara inkılab/inkılâp konusuna da değinmiş ve ‘kelb’ sözcüğünü bilen var mı, diye sormuştum. Salonunu dolduran onca öğrenciden tek bir genç parmak kaldırmış, Nef’î’nin “Tahir efendi bana kelb demiş...” şiirinden anımsadığını söylemişti.

Bugünün genci de halkı da ‘kelb’i bilmiyor, bilen kullanmıyor ki, ‘inkılâp’ın köpekleşme olup olmadığını

Bugünün genci de halkı da ‘kelb’i bilmiyor, bilen kullanmıyor ki, ‘inkılâp’ın köpekleşme olup olmadığını düşünün.

düşünebilsin.

Arapça “inkılab” sözcüğü yine Arapça “kalb = bir durumu başka bir duruma çevirmek, döndürmek” eyleminden (fiilinden) türetilmiş bir addır ki “bir durumdan başka bir duruma dönüşüm” demektir.

Arapçada eylemlerin başına gelen “in”, o eylemi ada dönüştürüyor. Örneğin: Dönmek, yönelmek, sapmak anlamındaki “harf” eyleminden türetilen “inhıraf”, dönme, sapma anlamında ad. Hiçbir Arap onu “sapma-

laşma” diye kullanmıyor. Sözlük ve ansiklopedilerde bunun pek çok örneğini görmek olası.

İnkilâp (in-kilap) sözcüğündeki ‘kilap: köpekler’ ise “eylem/fiil” değil “ad”dır.

Ancak... Bugün bile bazı sözlüklerde, söyleyiş ve yazılışı Türkçenin büyük ses uyumuna uygun olarak incelenmiş “inkilâp” sözcüğünün, madde başında “inkilap” olarak (yalnızca sondaki ‘b’, ‘p’ye dönüştürülerek) verilmesi de düşündürücüdür. Sözcük, madde başı olarak önce Türkçede kullanımı, sonra Arapçası “inkilâp- inkilab” biçiminde verilebilirdi ki bunu uygulayan sözlük ve ansiklopediler de var.

Türk siyaset ve düşün adamı, devrimci Ali Suavi (1839-1878), ne diyordu: “Yabancı dillerden sözcük alınabilir, kural değil. Dile giren yabancı sözcük Türkçenin kurallarına uygun biçime dönüştürülerek kullanılır; yani Türkçeleştirilir.”

“Devrim” sözcüğünün tanımı da -ne yazık ki- bazı sözlük ve ansiklopedilerde, “Devrim: devirmek’ten devrim>devrim, ihtilal” biçiminde verilmektedir. Oysa “devrim” çevrilme, bükülme, dönüşme anlamlarında öz Türkçe bir sözcük olup “ihtilal” değil, inkilâp” karşılığıdır.

1982 ihtilalinden sonra “devrim”, “ihtilal” karşılığı sanılıp korkularak yasaklanmış, “Devrim Tarihi” kitaplarının adı bile değiştirilmişti.

Gerçekte ‘inkilab’a da “inkilap”a da karşım: Çok güzel bir Türkçe karşılığı ‘devrim’ varken, bırakın “inkilab” Arab’ın ,“devrim” bizim olsun!

Gerçekte ‘inkilab’a da “inkilap”a da karşım: Çok güzel bir Türkçe karşılığı ‘devrim’ varken, bırakın “inkilab” Arab’ın ,“devrim” bizim olsun!

Evet, “inkilap” yazınca ayaklananlar, ‘akıl’ yazınca niye suspus olurlar? “Haber Türk” yeni bir gazete. Haberci ve yazar kadrosu tam oturmadı belki. Türkçe yazılım yanlışlıkları çok; sanıyorum doğru yazmaya değil, hızlı yazmaya önem veriyorlar. Ancak: Cumhuriyet gazetesinde “akıllı adam” anlamındaki “âkil adam” yerine “yeyici” anlamındaki “âkil” sözcüğünün hem de manşetten verilmesini yadırgadım ve Cumhuriyet’e yakıştıramadım. Sözcüğü, yanlış yazma bir yana, “akıl adamlar” yerine, herkesin anlayacağı biçimde “akıllı adamlar” diye yazsalar düzey kaybına mı uğrarlardı?

Her iki sözcüğün yazılışı: “akıl” değil, “âkil” (akıllı); “akıl” değil “âkil”-dir.

Âkil (Ar. ekl ‘yemek’ten âkil) Yi-yen, yiyici. Eskiden hayvan biliminde beslenme biçimlerine göre hayvanlar üçe ayrılırdı: **Âkilü’l-lahm**: et yiyenler / etoburlar; **âkilü’n-nebat**: ot yiyenler / otoburlar; **âkilü’l-kül**: hem et, hem ot yiyenler / hepçiller.

Bir sözcük -haksız yere- yerden ye-

re vurulurken, yanlış kullanılan bir başka sözcüğün baş tacı edilmesi anlaşılır gibi değil. •

orhanvelidedeoglu@butundunya.com.tr

NOT: Dergimizin Eylül sayısında “Uygarlık” başlıklı yazımda, Türkiye’nin gecekondusu bulunmayan tek ilinin Çorum olduğundan, cadde ve sokaklarının temizliğinden söz etmiştim. Okuyucularımdan merak edip bu “uygar” belediye başkanının kim olduğunu soranlar oldu.

Ben de, yaşamını Çorum’da sürdüren Dr. Turgut Velidedeoglu’ndan sorup öğrendim:

• Dünyanın her tarafında öğretmenler insan topluluğunun en özverili ve saygıdeğer unsurlarıdır. (1923)

• Yeni kuşak, en büyük cumhuriyetçilik dersini bu günkü öğretmenler topluluğundan ve onların yetiştirecekleri öğretmenlerden alacaktır.(1924)

• Öğretmenler!... Cumhuriyet, fikren, ilmen, fennen, bedenen kuvvetli ve yüksek seciyeli muhafızlar ister. Yeni nesli

Dr. Turan Kılıççoğlu (1931-1994), 1973 seçimlerinde CHP’den Çorum Belediye Başkanlığına seçilir ve bu görevini aralıksız 1984’e kadar sürdürür. Bir dönem sonra, 1989’da ikinci kez Belediye Başkanlığına seçilen Kılıççoğlu, 1994’de kalbine yenik düşer...

Sonradan seçilen belediye başkanlarının da Kılıççoğlu’nun izinden ayrılmamaları ve Çorumluların kentlerine sahip çıkmaları sonucu bugün de aynı temizlik sürdürülür, gecekondulaşmaya izin verilmez.

Çorumlular, bu değerli Belediye Başkanı Dr. Turan Kılıççoğlu’nu unutmamakta ve minnetle anmaktadırlar.

bu nitelik ve kabiliyette yetiştirmek sizin elinizdedir. (1924) Öğretmenler Birliği Kongresi Üyelerine.

• Öğretmenler; Yeni nesli, Cumhuriyetin fedakâr öğretmen ve eğitimcilerini, sizler yetiştireceksiniz ve yeni nesil, sizin eseriniz olacaktır... (1924) Öğretmenler Birliği Kongresi Üyelerine.

• Öğretmenler! Erkek ve kız çocuklarımızın, aynı suretle bütün tahsil derecelerindeki talim ve terbiyelerinin pratik olması mühimdir. Memleket evlâdı, her öğrenim aşamasında ekonomik hayatta verimli, etkili ve başarılı olacak surette donatılmalıdır. (1924) Öğretmenler Birliği Kongresi Üyelerine.

• Cumhuriyet sizden "fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür" nesiller ister. 25.08.1924, Öğretmenler Birliği Kongresi Üyelerine.

• Milletleri kurtaranlar yalnız ve ancak öğretmenlerdir. Öğretmenden, eğiticiden mahrum bir millet henüz millet namını almak yeteneğini elde edememiştir. Ona basit bir kütle denir, millet denmez. (1925) İzmir Erkek Öğretmen Okulunda.

AKILLA BESLENMEK

Prof. Dr. Kenan Demirkol

Et yemeli mi yememeli mi

Başlıkta sözü edilen dana ve kuzu-koyun etidir yani kırmızı et. 20 yılı aşkın süredir hekimlerin önerisine kulak verirsek, kırmızı etten uzak durmalıyız. Fakat neden uzak durmalıyız? Kırmızı etin insan sağlığına zararı nedir?

Hemen söyleyeyim. Hiçbir zararı yoktur. Zararlı olan kırmızı etin etrafındaki yağdır. Yağ etten ayıklanırsa herhangi bir zarar kalmamaktadır. Örneğin çiğ köftelik kıyma yağdan tümüyle arındırılmış etten hazırlanır. Bu etin yağ içeriği sadece %2,5-4 dolayındadır. En yağsız peynirin (light beyaz peynir) yağ oranı %8 dolayındadır. Bu durumda hangisi daha zararlıdır? Elbette ki peynir. Hem yağ oranı iki kat fazla (bu light peynir için geçerli, tam yağlı beyaz peynirin yağ oranı ise %20 dolayındadır, yani yağsız etin en az 5 katı kadar) hem de yağ asitleri farklıdır.

Tüm yağlar (iç yağ, tereyağı, zeytinyağı, ayçiçek yağ v.d.) değişik yağ asitlerinden oluşur. Yağ asitleri yağların temel taşlarıdır. Nasıl proteinlerin yapı taşları amino asitlerse yağların da yapı taşları yağ asitleridir.

Çok sayıda farklı yağ asitleri vardır. Bunların hem kimyasal hem de biyolojik etkileri farklıdır. Tüm yağ asitleri 3 ana grup içinde incelenir: Doymuş yağ asitleri, Tekli doymamış yağ asitleri, Çoklu doymamış yağ asitleri. Çoklu doymamış yağ asitleri omega-3 ve omega-6 yağ asitleri diye ikiye ayrılır.

Bilindiği gibi insan sağlığı açısından en çok suçlanan doymuş yağ asitleridir. Bu suçlama kısmen haklıdır. Doğada 40'a yakın doymuş yağ asidi vardır fakat bunların sadece 3 tanesi kolesterolü oksitleyerek damar sertliğine yol açmaktadır. Bunlar laurik asit, miristik asit ve palmitik asittir. En belalı olan palmitik asit örneğin kahvelere konulan süt tozlarının birçoğunun ham maddesidir.

Hani bitkisel ve sağlıklıydı?

Hayvanlar mısır silajı, pancar küs-

pesi, tahıl gibi nişasta ve şeker içeriği yoğun yemlerle beslediğinde iç yağındaki hakim yağ asidi palmitik asittir, yani damar sertliğine neden olan yağ asididir. Halbuki hayvan %100 merrada beslendiğinde iç yağdaki hakim yağ asidi stearik asittir.

Stearik asit de doymuş yağ asitlerinden biridir, 37,5 derece ısıda eridiğinden yendikten sonra bağırsakta erimediği için emilememektedir.

Ateşimiz yüksekse ne olacak? O zaman eriyecek ve emilecek. Yine de korkmayın çünkü stearik asit bağırsaktan emildikten kısa süre sonra oleik aside dönüşür. Oleik asit zeytinyağının ham maddesi olan tekli doymamış yağ asitlerinden biridir.

Atalarımız iç yağ ya da kuyruk yağı yediğinde demek ki aslında zeytinyağı yiyorlarmış. 50 yıl önce Adana kebab yendiğinde hiçbir sorun oluşmazken şimdi kalp hastası olunuyor.

Gelelim yağsız çiğköftelik kıymaya ya da kuzu şişteki yağsız ete veya bonfileye, yani çevre yağı tümüyle alınmış saf kırmızı ete. Bunda da hücre içi yağ mevcut. Kırmızı etin hücre içi yağının da hakim yağ asidi damar sertliğine neden olmayan, insan sağlığına

Atalarımız iç yağ ya da kuyruk yağı yediğinde demek ki aslında zeytinyağı yiyorlarmış.

O halde et yemeli mi sorusunun yanıtı; evet, ama yağsız et.

hiçbir zararı olamayan stearik asittir.

O halde doktorların kırmızı et yemeyin uyarısı yanlış bir uyarı. Günümüzde hayvanlar ne yazık ki merada beslenmediği ve iç yağları sakıncalı olduğu için hayvansal yağ yenmemesi gerekiyor. Bu tereyağı için de geçerli fakat süt, peynir ve tereyağı konusunu başka bir sefer ele alacağız.

O halde et yemeli mi sorusunun yanıtı; evet, ama yağsız et.

Et önemli bir protein kaynağıdır fakat yumurta daha ucuz bir protein kaynağıdır. Ama ete başka hiçbir besinden alınmayacak kalitede başka bir madde var:

Demir.

Sebzelerde de demir vardır fakat biyolojik yararlılığı asla kırmızı etteki demir gibi değildir. Türkiye’de çocuk ve gençlik çağındakilerin yarısında demir eksikliğine bağlı kansızlık var-

dır. Demir sadece kansızlık açısından önemli değildir. Beynin entelektüel etkinliği için de demir son derece önemlidir.

Yıllar önce bir bilişim şirketi Türkiye’ye yatırım yapmaktan son anda vaz geçmiştir. Gerekçe olarak yeterli matematikçinin olmaması ileri sürülmüştür. Gençlerinde bu kadar demir eksikliği olan bir toplumdan yeterli matematikçi yetişemez.

Demek ki insan sağlığı açısından kırmızı et vaz geçilmez bir besin maddesidir.

Gönül rahatlığı ile et tüketebilir miyiz? Tüketmeli miyiz sorusuna yanıt evet de, yukarıdaki sorunun yanıtı evet mi?

Ne yazık ki hayır. Hayvan ne yerse odur.

1. Ülkemize 10 yılı aşkın süredir GDO’lu mısır ve soya fasulyesi girmektedir. Bu sürenin son bir yılı çıkan yeni yasa ve yönetmelikler nedeniyle resmî. Bu ürünler ağırlıklı olarak hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.

GDO’lu yemle beslenen bir hayvanın etini gönül rahatlığı ile yiyebilirsiniz denemez çünkü yapılan yeni çalışmalarda bitkideki yapay oluşturulmuş genlerin ete geçtiği saptanmıştır. Bu yapay genlerin insan sağlığı üzerine etkileri ise henüz çok az incelenmiştir. Ancak ilk bilimsel ip uçları ürütücü boyuttadır.

2. Ahırda tutulan hayvanlarda

infeksiyon hastalıkları yoğun bir şekilde görülür. Özellikle sütteki mikrop sayısı çok yüksek çıkmaktadır. Bunu önlemek için hayvanlara çok yüksek dozlarda antibiyotik verilmektedir. Bazen antibiyotik miktarı o kadar yüksektir ki süt maya bile tutmamakta yani peynir veya yoğurt yapılamamaktadır.

Meraları yok ederseniz sağlıklı olma hakkınızı da yok edersiniz.

En ucuz hayvan beslenmesi hayvanların merada beslenmesidir. Birkaç onyıdır (IMF, Dünya Bankası, AB baskılarıyla) sürdürülen hayvancılık politikaları ülkemizde hayvancılığı yok olma noktasına getirdi. Et ve Balık Kurumu eritildi, Süt Endüstri Kurumu özelleştirme yoluyla kapatıldı, Yemsen yok edildi. 1980 yılında ülkemizde

Bazen antibiyotik miktarı o kadar yüksektir ki süt maya tutmamakta peynir veya yoğurt yapılamamaktadır.

yaşayan herbir nüfusa 2 büyük ya da küçük baş hayvan düşerken günümüzde sadece yarım hayvan düşmektedir. 30 yılda hayvan varlığı %75 erimiş oldu (elbette nüfus da arttı ama hayvan varlığını nüfusa orantılı olarak artırmak olasıydı).

Merada besleyemediğiniz hayvanı ahırda tutup sanayi yemlerle beslemek zorunda kalırsınız. Sebest dolaşmayan hayvanda hastalıkların daha fazla olması sonucu zorunlu olan teda-

vi masrafları, sanayi yeme ödenen paralar girdi maliyetinin çok yükseltilmiş, süt satışları ile hayvanın maliyetini karşılamak olanaksız hale gelmiştir. Çiftçiler süttan kazanamayınca hayvanını besleyemez hale düşmüş, hayvanları kesmek zorunda kalmıştır.

Meraların yok edilmesi başta sağlıklı hayvansal ürünlerin yok olması sonra da hayvan varlığının tümüyle yok olmasıdır.

Çare et ithal etmek midir?

Yapılabilecek en büyük hata budur. Ancak hükümet insanlarımızın ucuz et elde edebilmesi için ithalat yoluna gitmemiştir. AB baskıları nedeniyle ithalata izin vermiştir. Avrupa Birliği’ne girme sürecinde şu sıra müzakere edilen dosya Tarım Dosyasıdır. Dünyanın en büyük süt üreticisi dolaşısıyla kırmızı et üreticisi AB’dir. AB yıllardır elinde fazlaca bulunan et ve süt ürünlerine yeni pazar aramakta ve bu çerçevede gözünü 75 milyonluk Türkiye’ye dikmiştir. Tansu Çiller döneminde imzalanmış Gümrük Birliği’nin koşullarından biri Türkiye’nin her yıl AB’den 19 bin ton kırmızı et, 3 bin ton besi hayvanı almasıdır. Avrupa’da ortaya çıkan deli dana hastalığı nedeniyle et ithalatını yasaklayan Türkiye şimdi müzakere masasına oturunca eski yükümlülükleri hatırlatıldı. AB’den et ithal etmezsen biz masadan kalkarız dendi.

Avrupa’lı çiftçileri kalkındırmayı kendine vazife sayan hükümet Anadolu çiftçisini ne zaman görecektir?

Çiftçisi olmayan bir toplum varlığını sürdürmez. •

kenandemirkol@butundunya.com.tr

Geçen ay Türkiye'yi ziyaret eden kanser doktoru dostumuz şöyle dedi: "Olacak mıyız değil, ne zaman olacağız!"

Kanserden hem de bugün vazgeçebiliriz

Yazan: GÜL KAYNAK

Kanser, ne yaşa bakıyor, ne statüye... Peki yaşam tarzımıza ve seçimlerimize de bakmıyor diyebilir miyiz? Neyi doğru ve o doğrunun ne kadarını doğru yapıyoruz? Gerçekten ne kadar doğal yaşıyoruz?

En basitinden her gün egzoz dumanı soluyor, elektronik kirliliğe maruz kalıyor, büyük metal kutularda işe gidip geliyor ve kanatlarımız olmasa da devamlı uçmuyor muyuz?

Hadi, yukarıdakileri değiştirmek çok zor, modern hayatımızı bırakıp dağ başında yaşamayı seçmiyoruz. Peki; seçebileceğimiz bir çok şeyin ne kadarını doğru seçiyoruz?

Çok zorlanmadan değiştirebileceğimiz şeyleri...

Örneğin, siz plastik şişeden su içmiyor musunuz; şişe ısınca ve/veya soğuyunca içine karışan plastikte birlikte... Gerçekten plastik tadı hiç ağzı-

nıza gelmedi mi?

Plastik yer miydiniz... Ama içiyorsunuz, çocuklarınıza da içiriyorsunuz. Hücre bozukluğu nasıl başlıyor zannediyoruz?

Pişirince 6 gün sonra yemeyeceğiniz şeyi, üzerinde 6 ay raf ömrü yazan paketten çıkarıp yemediniz mi hiç?

Nasıl o kadar ay sonra ilk günkü lezzetle, renkle, kokuyla, kıtırlıkla kalabilir o çips? Raf ömrü uzunsa, sizin ömrünüzü kısaltır diye hiç düşünmediniz mi?

Çocuğunuzun yediği yiyeceklerdeki çeşit çeşit renklerin boya olduğunu fark etmiyor musunuz? Üreticilere bu ne güven bu, üzerinde "öldürür" yazan şeylerin satılabildiği bir dünyada yaşamıyor muyuz?

Söz oraya gelmişken hâlâ sigara içiyor musunuz? Tamam kendi başınıza bırakamıyorsunuz, peki çok etkili yöntemler var, muhakkak duymuşsunuzdur, hiç denediniz mi? Üzerinde "seni öldürür" yazmışlar, daha neyi bekliyorsunuz, bunu kanıtlamayı mı?

Hayvansal protein ve şeker tüketiminizin aşırıya kaçtığına farkında değil misiniz, en son ne zaman doğadan gelen gerçek yiyecekler yediniz bütün bir gün boyunca? Paketsiz, pişmeden, dalından koparıldığı gibi... Raf ömrü yüksek kârlı bir mala dönüşmeden...

Bağırsaklarınız, mideniz gerçekten size bazı sinyalleri veriyor mu? "Sindiremiyorum yediğim şeyleri işte, şişip duruyorum" diye. Bu kadar mı farkında değiliz vücudumuzun verdiği sinyallerden?

Dil altındaki bölgeye konan her

şeyin yutmaktan daha hızlı kana karıştığını hiç duymadınız mı?

O zaman nasıl floridli, boyalı, kimyasallı diş macununu kullanmaya devam ediyorsunuz ailecek, her gün ömrünüzü boyunca?

Günlük aldığınız ilacın toksik bir madde olduğunu gerçekten bilmiyor musunuz? O ilacı almadan önce, onu kullanmanıza sebep olan probleminizi başka bir yolla çözmeyi denediniz mi? Hayat tarzı değişikliği, daha sağlıklı beslenmek, düzenli egzersiz yapmak,

Gül Kaynak

Boğaziçi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden mezun olan Gül Kaynak, aynı üniversitenin Turizm-Otel İşletmeciliği Bölümü'nden de diploma aldı. Dreamlands Spa Boutiques Türkiye'nin kuruluşunda Genel Müdür

olarak Türkiye'deki şubelerini açtı ve bu merkezleri yönetti; özel Detoks programları düzenledi. 2005 yılından buyana The LifeCo Well-Being Sağlıklı Yaşam Şirketi'nin bünyesinde olan Gül Kaynak, firmanın İstanbul ve Bodrum'daki tesislerinin Koordinatörü ve Detoks Uzmanı. Tayland, Almanya ve Amerika'daki çeşitli Detoks merkezlerinde incelemelerde bulunan Gül Kaynak insanlara daha sağlıklı ve mutlu bir ömür sürmeleri için, beden ve yaşamlarından en üst düzeyde verim alabilecekleri yaşam biçimini göstermeye kendini adanmış sağlıklı yaşam koçu ve Detoks uzmanıdır.

kilo vermek, detoks yapmak vs gibi.

Kolayınıza geldiği için aldığımız ilacın yan etkileri ve bedenimizde yarattığı birikim ne olacak? Daha kaç sene alacaksınız o ilacı? Yoksa ömür boyu mu? Kök sebebe inip çözmek yerine semptomları kapatmanın bedeli ödemeye hazır mıyız?

En son ne zaman ayakkabılarınızı çıkarıp toprağa bastınız? Misafir kanser doktoru ne dedi geçen ayki seminerde “Her gün 45 dakika çıplak ayak toprağa, çimene basmalı kanser hastaları”. İlla hasta olmayı mı beklemeliyiz, şimdiden yapsak?

Öğle molasını illa kapalı mekânda mı geçirmeliyiz, arada bir piknik yapmayı denesek...Veya bir telefon görüşmemizi yalınayak dışarıda bir yerde yapsak...

Yiyecek ve içeceklerimizde plastik kapları kullanmaktan uzak dursak?

Yiyecek ve içeceklerimizde plastik kullanmaktan uzak dursak?

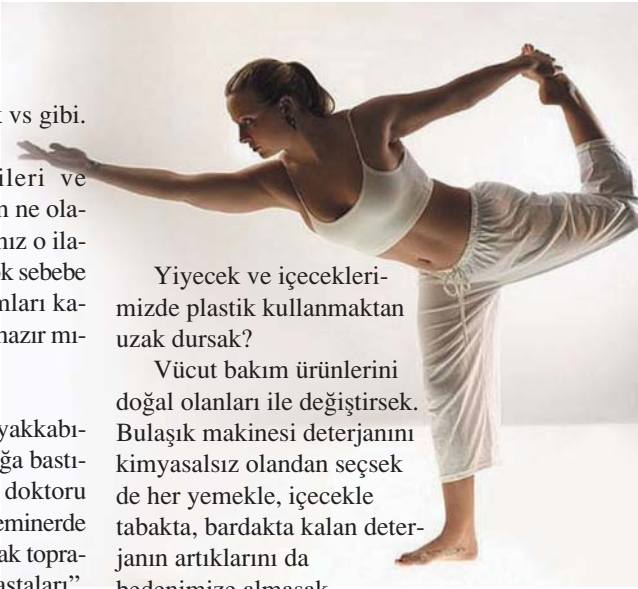
Vücut bakım ürünlerini doğal olanları ile değiştirek. Bulaşık makinesi deterjanını kimyasalsız olandan seçsek de her yemekle, içeceklerle tabakta, bardakta kalan deterjanın artıklarını da bedenimize almasak.

Cep telefonlarının, kablosuz internet dalgalarının vs zararları için koruyucular kullansak.

Güneşten aldığı iyileştirici enerjiyi vücudumuza verecek olan doğal rengindeki organik sebzelerden bolca yesek, doğanın pişirdiği hâlleri ile, ateş içindeki sağlıklı ve gerekli mineral, vitamin ve enzimlerini öldürmeden... “Soğanla, biberi ateşte öldür...” tarifi gıdalara ne yaptığımızı göstermek adına yeterince açık değil mi sizce de?

Kibir için, başkalarına güzel görünmek için, kapalı, havasız salonlarda haftada bir-iki vücut geliştirmeyi sağlıklı spor zannetmek yerine, gerçekten sağlıklı olmak için oksijeni bol yerlerde, bir parkta mesela, en azından yürüsek. Yoga ve meditasyonu haftada 2 kere bir saat de olsa hayatımıza soksak da farkını fark etsek.

Rahatlamamanın yollarını bulma ve uygulama konu-

Rahatlamamanın yollarını bulma ve uygulama konusunda biraz daha ısrarcı olsak.

sunda biraz daha ısrarcı olsak.

Midemizin asit salgılamasından, %100 stres kaynaklı sırt ağrılarına, gece dış gıcırdatmaya uzanan bedenimizi hasta eden işlerimize biraz daha “bu da geçer” felsefesi ile bakabilmeyi başarsak... Daha çok gülssek, daha çok boş versek, daha çok affetsek, daha çok sevsek...

3 yaşında bir çocuğun kanser olmak için çok da bir şey yapacak vakti olmadığını fark edip, anne ve baba olmaya karar verdiksek, böyle bir karar öncesi daha sağlıklı olmamız gerektiğini, çünkü dünyaya getirdiğimiz varlığın bizim bedenimizden hayat bulduğunu anlasak. Vücudumuzun sadece dışını değil içini de periyodik olarak temizlesek, arınsak.

30 yaşının kolesterol ve şeker düzenleyici kullanmak için çok erken olduğunu görsek.

40 yaşının kansere teslim olmak için fazlasıyla genç bir yaş olduğunu

ve bunu değiştirmek için kontrolü ele alabileceğimizi öğrenmeye bugün başlasak...

5 sene sonra doktorumuzun sevdiğimiz bir insana veya bize “Kanser” tanısı koymaması için hemen şimdi bir şeyler yapmaya başlasak ve...

Kanser olmaktan bugün vazgeçsek olmaz mı?

DÜNYAMDAN DÜNYAYA

Sevcan Akıncı

Semiha Öğretmen

O benim ilkokul öğretmenimdi. Her 24 kasımda olduğu gibi bu kez de zaman bulup ziyaretine gidebilmiştim. Bunca yıl onu unutmadan arada telefonla hatırlarını sormamın ve her öğretmenler gününde ziyaretlerimi aksatmayışımın nedenini bir tek sözcükle açıklayabilirdim: Sevgi

O

nda doğuştan varmış gibi görünen, öğretmenlikten başka bir mesleği yakıştıramadığımız sevgi dolu yapısı belki de annesinden devraldığı bir özellikti. Sınıfımızdaki her öğrenci onu "okuldaki annesi" gibi görürdü. Yardıma gerek duyduğumuz anda aklımıza gelen ilk isim Semiha Öğretmen olur, kızıp kaşlarını çatarak konuşmaya başladığında bile yanımızda olacağını, sorunumuzu çözeceğini bildirirdik.

Annesi de onun gibi bu mesleğe ömrünü vermiş, sınıfında bulunan her çocuğa kendi yavrusuymuş gibi zaman ayırmaya çalışmış ve mesleğini miras olarak kızına devredip bu dünyadan ayrılmıştı.

Aradan onca yıl geçtikten sonra bile benliğimde hiç eskimeyip canlı kalan ve sonradan bir çeşit dostluğa dönüşerek devam eden, bu kasım günü yine yanında olmamı sağlayan şeyin tanımı yine sevgiden başka ne olabilirdi ki ...

Evi biraz serinceydi. Üşüyen ayaklarını bataniyeyle sarmış, yan tarafına aldığı bir kaç albümdeki, fotoğraflara bakıyor, bir yandan da benim mutfakta demleyip getirdiğim çaylarımızı yudumluyorduk. İnce parmaklarını albüm sayfalarındaki siyah-beyaz fotoğrafların üzerinde minik yavrularının saçlarını okşarcasına dolaştırıyordu.

İşaret parmağıyla gösterdiği yüzler

hakkında tek tek konuşurken ince, titrek sesinde engel olamadığı bir hüznü hissediliyordu.

"Bu öğrencimin adı Mehmet, son aldığım duymalara göre Almanya'da uçak fabrikasında çalışıyormuş. Nihâl de öğretmen olmuş... Bu sizden sonraki dönemden; Selahattin. Teknik Üniversite'yi bitirdi. Elektronik mühendisi oldu...."

Fotoğrafların arasında sınıfta dolaşır gibi dolaşıyor, her biri hakkında bildiklerini anlatıyordu.

Bir ara sessiz kaldık. O gün yanında sadece ben olduğum gerçeğinin ayırıcılığına varmış ve sanki aklımdaki soruyu algılamış gibi gözlerini albümden kaldırmadan yanıt verdi:

"Hayat bu, yollarımız ayrıldı. Hepsi iyi çocuklardı, çalışkandı öğrencilerim. Gelmelerini, onları görmeyi çok isterdim; ama dedim ya, dünya telaşesi, gelemez çocuklarım..."

Başını kaldırıp gülümseyerek yüzüme baktı.

"Biliyor musun bir kişinin gelip hatırlarını sorması yeterli. Sen burada tüm öğrencilerimin adına buradasın. Onları temsil ediyorsun. Düşündüğün gibi değil; hiçbiri 'ikmale kalmadı.' Sadece mazeretliler."

Ne söyleyeceğimi bilemeden bardakları alıp mutfaka yöneldim. Çaylarımızı yeniden doldururken süreyi biraz uzatıp boğazımda düğümlenen duygu-

Benim üzerimden herkese sevgisini tek tek dağıtmış, tüm öğrencilerini benim varlığında yeniden bağrına basmıştı

larımın yatışmasını bekledim. Sesimin normal tonda çıkacağından emin olduktan sonra mutfaktan seslenerek öylesine bir kaç soru yönelttim öğretmenime...

Çay tepsisiyle tekrar yanına döndüğümde konu değişmişti. O benle konuşmaya dalmış geçmiş günleri anlatırken zihnimde yükselen iç sesimin onun konuşmasını bastırıldığını duyumsadım.

Bu nasıl bir yürekti?.. İstese pekala "Eskiden öğretmenlik mesleğine bakış çok farklıydı..." diye konuşmaya başlayabilir, artık mesleğe saygının kalmadığını, insanların vefa duygusunu yitirdiklerini söyleyip sızlanabilir; yakınmış olmakta haksız da sayılıyor olmazdı... Bunu hiç olmazsa bugün yapması, yaşamı boyunca hiç yakınmamış olmasının bir karşılığı olabilirdi.

Yine Semiha Öğretmen'liğinden vazgeçmemiş, sızlanmamış; çok kişinin yapabileceği yolu seçip diğerlerini suçlama kolaylığına kapılmamıştı.

Bugün benden başka ziyaretine hiç kimse gelmemişti. Buna karşın be-

nim üzerimden herkese sevgisini tek tek dağıtmış, tüm öğrencilerini benim varlığında yeniden bağrına basmıştı.

Yaşamı sevgiyle onurlandırmanın yollarından birini yıllar sonra yine ilkokul öğretmenimden öğreniyordum. Semiha Öğretmen'in öğretmenliği hiç bitmeyecekti...

İnanıyorum ki içimizden birileri zaman ayırıp bu günde öğretmenlerinden birini ziyaret ettiler. Veya onlara hatırladıklarını, nasıl olduklarını soran bir mektup yazdılar.

Bunu "ikmale kalmamış" ve, "mazetli" olan tüm arkadaşları adına yaptılar. •

sevcanakinci@butundunya.com.tr

2	3	4	8		9			5
			3	4				8
				2				7
1							7	6
	7	9				5	2	
8	4							9
9				3				
3				1	8			
4			5		2	7	6	3

Sudoku Yapamayanlar İçin

6								8
		7	2	4		1		
	8				6		7	
		9		2			3	
	7		9	8	5		2	
	2			3		7		
	1		7				9	
		8		5	2	3		
7								6

Sudokusuz Yapamayanlar İçin

YAŞAMDAN YANSIMALAR

Nuray Bartoschek

Aman
Otelciler
Duymasın

Turizmde “ÇekYat” Yöntemi Yayılıyor

Arkadaşlarıma “Yarın akşam hiç tanımadığım bir Polonyalı çifti bizim evde konuk edeceğiz, ertesi gün de Alman bir çift gelecek.” dediğimde şaka yapıyorum sandılar.

Şaka yapmadığımı anlayınca merakla “Nasıl yani?” diye sordular. “Hiç tanımadığın insanlara nasıl güvenip evini açarsın?”

Onlara dilim döndüğünce “Couch-Surfing (CS)” oluşumundan söz etmeye çalıştıysam da endişelerini yok edemedim.

Şimdi sizler de merak ediyor olmalısınız nedir bu CouchSurfing oluşumu diye. Yan sütunlarımızda ayrıntılı olarak tanıtacağımız CouchSurfing bugün 230 ülkeden yaklaşık 1.5 milyon insanın kullandığı, kâr amacı gütmeyen bir konukseverlik ağı... Couch-Surfing sözcüğünü dilimizde “Çekyat Sörfü” belki de en iyi “Çekyat Gezisi” diye tanımlayabiliriz.

Çantası her an yollara düşmeye hazır bir gezgin olarak yıllardır duyduğum, gördüğüm tüm gezi sitelerine

üye olurum. Diğer gezginlerin öykülerini okurken, en ekonomik olarak nereye nasıl gidilir, gezilecek, görülecek ilginç yerleri araştırırken sanki ertesi gün yola çıkacakmışım gibi heyecanlanırım. CouchSurfing oluşumu ile ilk kez Ömürden Sezgin, Onur İnal ve Engin Kaban’ın kurduğu, üyeleri arasında yazar-gezin Buket Uzuner’in de bulunduğu, sırt çantalılar e-posta grubunda tanıştım. Bu arada sırt çantalılar deyince aklınıza saç sakalı birbirine karışmış, işi gücü olmayan insanlar gelmesin. Üyelerinin büyük çoğunluğu okullarını bitirmiş, diplomasını almış, gezmeyi bir yaşam biçimine dönüştürmüş insanlardan oluşuyor. CouchSurfing ile ilgili yazışmaları okudukça heyecanlandım, heyecanlandıkça araştırdım, araştırdıkça öğrendim ve sadece Türkiye’de otuz-

→ COUCH SURFING NEDİR?

Couchsurfing, bugün 230 ülkeden yaklaşık bir buçuk milyon insanın kullandığı, ücretsiz bir konukseverlik ağı. Birbirinden farklı yaşam biçimlerine, kültürlere sahip belki de hiçbir zaman bir araya gelip paylaşımında bulunmayacak insanları bir çatı altında toplayan bir oluşum.

Sitenin öncelikli amacı farklı kültürlerden insanları bir araya getirmek, paylaşımında bulunmalarını, kaynaşmalarını sağlayarak çekyat gezileriyle dünyayı daha barışçı, yaşanılır bir gezegen kılmak. Başkalarının evine konuk olarak gidebildiğiniz gibi, siz de evinize konuk alabiliyor ya da yatılı konuk almak istemezseniz yalnızca bir kahve içimi farklı ülkelerden insanlarla tanışabiliyorsunuz. Üyelerin ayrıntılı bilgileri sayfalarında yer alıyor ve istediğinizi onaylıyor, istemediğinize kibarca istenilen tarihlerde uygun çekyatınız olmadığını bildirebiliyorsunuz. Sizler de bu geniş aileye katılmak isterseniz www.couchsurfing.org adresinden CS ile daha ayrıntılı bilgi alabilirsiniz.

beş binin üzerinde üyesi olduğunu ve dünya sıralamasında onüçüncü sırada olduğumuzu okuyunca şaşkınlığım bir kat daha arttı.

Gruptaki yazışmalardan Barcelona'da gezide olduğunu okuduğum Özlem Güzelharcan'a bir ileti göndererek bana bu konudaki deneyimlerini anlatmasını rica ettim. Özlem, yirmi yedi yaşında, Edirne'de İngilizce öğretme-

tı şöyle: "Hiç olumsuz deneyimim olmadı. Ama çekyat gezileriyle yıllardır birbirinden güzel insanlar tanıdım. Bisikletiyle Çin'den yola çıkan insanlarla karşılaştım, işinden ayrılıp kendini dünyayı gezmeye adanmış kadınlar ve adamların ilginç yol öykülerini dinledim. Yepyeni yemekler yapmayı, hiç bilmediğim dillerde şarkı söylemeyi öğrendim. Dünyanın en içten, en yaşam dolu, en barışçı insanlarını tanı-

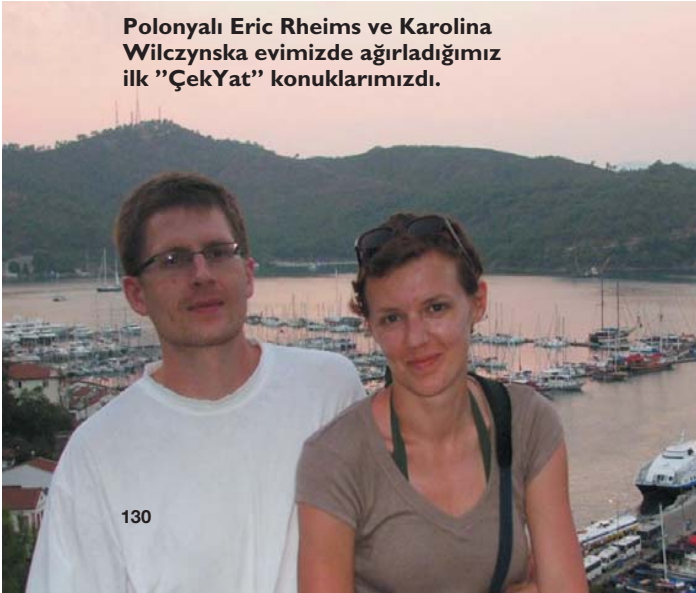
İkisi de öylesine doğal, sıcakkanlı, ince düşünceliydiler ki, birlikte geçirdiğimiz dört günde ailemizin bireyleri oldular.

ni. 2006 yılından buyana CS ailesinde. Şu ana dek evinde farklı ülkelerden yirmiden fazla kişiyi konuk etmiş ve yurtdışında gittiği her ülkede de çekyat gezilerine devam etmiş. Hollanda'dan otostopla gelen ilk konuğunu çalıştığı okula götürüp öğrencileri ile tanıştırmış.

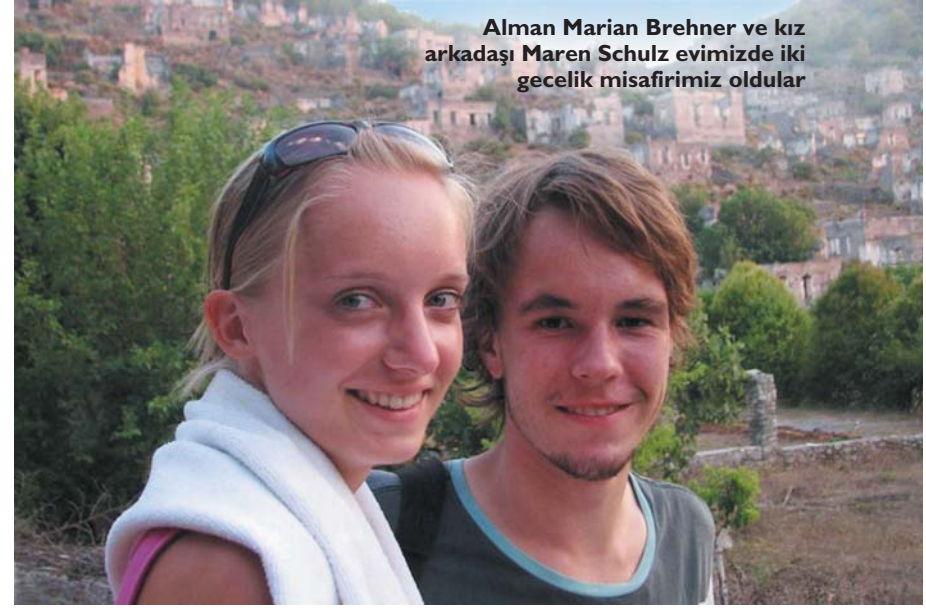
"Hiç olumsuz deneyimin oldu mu?" soruma Özlem öğretmenin yanı sıra "Birbirleri ile geçinemediği söylenen halkların insanların hep birlikte yürekte güldüklerine, ağladıklarına, insanların birbirlerine din ve ırk ayrımı yapmadan koşulsuz yardım ettiklerine ve bundan mutluluk duymalarına tanık oldum."

Tüm bu bilgilerden sonra kızım Lara ile konuşarak siteye üye oldum ve konuk ağırlamak için evimizde yeterli çek-yatımız olduğunu belirttik. Üye oluşumuzun ertesi günü on dokuz yaşındaki Alman Marian Brehmer ve kız arkadaşı Maren

Polonyalı Eric Rheims ve Karolina Wilczynska evimizde ağırladığımız ilk "ÇekYat" konuklarımızdı.

Alman Marian Brehmer ve kız arkadaşı Maren Schulz evimizde iki gecelik misafirlerimiz oldular

Schulz'tan evimizde iki gece kalıp kalamayacaklarını soran mesaj alınca heyecanlandık. Onlara onay verdiğimiz akşamı bu kez Polonyalı, otuz yaşındaki Eric Rheims ve 29 yaşındaki kız arkadaşı Karolina Wilczynska'dan evimizde konuk olarak kalıp bizi ve yaşadığımız yöreyi yakından tanımak istediklerini bildiren bir ileti aldık. Salonda çekyatta kalabileceklerini ama dersim olduğu için erken kalkmaları gerektiğini bildirdim.

İlk konuklarımız Eric ve Karolina ile otogarda buluşmaya giderken oldukça heyecanlıydık. Eric avukat, Karoline ise bir yayınevinde pazarlama müdürü. İkisi de öylesine doğal, sıcakkanlı, ince düşünceliler ki, birlikte geçirdiğimiz dört günde ailemizin bireyleri olduk için. Karolina kısır yapmak için yeşillikleri doğarken, Eric

eline tomavidayı alıp kırık, bozuk kapılarımı, dolaplarımı onardı. Ben yemek yaptım, Karolina bulaşıkları yıkadı. Balkonda yemeğimizi yerken bize ilk CS deneyimlerini anlattılar.

Eric "Hindistan'da bilmediğimiz bir ilde kaybolmuştu." dedi. "Otel bulmamıza yardımcı olan bir adamla tanıştık. Otel bulmanın ötesinde bize yaşadığı ili tanıttı, müzeleri gezdirdi ve kendisine para vermeyi önerdiğimizde CS'den söz etti ve bunun kendisini inciteceğini, kendisinin konduğu olduğumuzu söyledi. Biz de, ancak aynı biçimde konukseverliğimizi göstererek hem ülkemizi daha iyi tanıtabileceğimizi, hem de daha iyi bir dünya için destek olabileceğimizi düşündük. Geçen yıl, yanında yedi yaşında kız olan, Rusça'dan başka dil bilme-

yen bir Rus bayanı iki gün konuk ettik evimizde. El işaretleri ve telefonla Rusça destek aldığımız arkadaşlarımızın yardımıyla iletişim kurduk. Konuk olarak ilk deneyimimizi ise İstanbul'da veteriner olan Fatma ile yaşadık. Polonya'da yarım saat süren kahvaltı, Fatma'nın bizi götürdüğü Boğaz'da tam üç saat keyifle sürdü.

Sonrasında Bursa, Kuşadası ve derken Fethiye'de sizi tanıyarak kendimizi gerçekten bir aile ortamında bulduk.”

Eric ve Karolina'yla balkonumuzda gece üçlere dek tadına doyumaz sohbetler ettik. Karolina “Birkaç gün için yaşantınızı paylaşarak, Türkiye ve Türk kültürü ile ilgili gezi kitaplarında yazılanlardan çok daha fazlasını öğrendik. Çekyat gezileri farklı kültürlerin birbirlerini tanımaları, anlamaları, insanlar ve uluslar arasında dostluklar

kurulmasını sağlıyor.” derken, Eric devam etti söze “Seyahat insanın kişiliğinin gelişmesine, daha açık fikirli ve başkalarına karşı daha hoşgörülü olmasına yardımcı oluyor. Bizim görüşümüze göre politik sorunların çoğu başkalarına karşı hoşgörüsüzlüğün ve yanlış anlaşılmaların sonucu, keşke politikacıları da çekyat gezilerine gönderebilsek! İnsanlarla karşılıklı konuşmak, tartışmak onları ve sorunlarını anlayabilmenin en iyi yolu. Böylece önyargılarımızdan da kurtuluyoruz. Beş yıldızlı otellerde kalarak o ülkenin tarihini ve kültürünü öğrenemezsiniz, daha önemlisi insanlarını tanıyamazsınız, böyle yerlerde çoğu kez kaldığınız yerin kapılarının dışına bile çıkmazsınız. “

Evimde hiç tanımadığım insanları konuk edeceğimi söylediğimde bana “Sen deli misin, nasıl güvenebilirsin?” diyen arkadaşlarım, Eric ve Karolina ile tanıştıktan sonra onları kendi evlerine de davet ettiler ve çekyat gezileri ile ilgili düşüncelerini değiştirdiler. Eric ve Karolina'yı tanımadan önce gezi rotamda olmayan Polonya, şimdi bir anda liste başına yükseldi. Onlardan ayrılmak gerçekten çok zor oldu.

Giderken “Bir gün çocuğumuz olursa onunda çekyat gezisini Polonya'ya yapmasını umuyoruz. Polonya'da bir eviniz olduğunu unutmayın” dediler. Bu dostluk bizim için üç günlük değil, ömürlük olacak biliyorum.

Eric ve Karolina'nın geldiğinin ertesi günü aramıza katılan Marian

ve kız arkadaşı Maren'de bizi oldukça şaşırttı. Henüz on dokuz yaşında olan Marian'ın pek çok ülke dolaştığını, tam on bir kez Hindistan'a gittiğini, dinlerle ilgili yaptığı araştırma için Suriye'de camide sekiz gece yattığını, şimdi de Hindistan'a gitmek için Almanya'dan otostopla yola çıkışlarının öykülerini ilgiyle dinledik. Birlikte fotoğraf, gazetecilik, geziler üzerine sohbetler yaptık. Son akşam “Bugün biz size yemek yapalım” diyerek bir-

dışında bizde çekyat gezilerine başlayacağız. Evimizde konuk olmak için sırada bekleyen İranlı, Kanadalı, İtalyan, Çinli, İngiliz, Amerikalı yeni dostlarla sevgi ve barış filizleri yeşersin diye çekyatımızdan kök salacağız dünyanın her yerine.

Sanırım en güzeli deneyimli çekyat gezgini özlem Güzelharcan öğretmenin sözleriyle noktalamak:

“Bırakın sizin de içinizdeki gezgin ruh ortaya çıksın, şöyle derin bir nefes

...keşke politikacıları da çekyat gezilerine gönderebilsek! İnsanlarla konuşmak, tartışmak onları ve sorunlarını anlayabilmenin en iyi yolu.

likte mutfağa girdiler. Maren makarna pişirirken, Marian salatayı hazırladı. İkisi de annelerinden gizlice mutfağa girip ilk yemeklerini yapmaya çalışan sevimli çocuklar gibiydiler. Maren yola çıkmadan önce bize küçük bir piyano konseri verdi ve bana birkaç alıştırma gösterdi.

Onlar “Almanya'da bir eviniz olduğunu unutmayın” diyerek yollara düşerken biz de “Seneye yine bekleriz, sağlıklıca gidin, sağlıklıca gelin” dedik. En kısa zamanda yurt içi ve yurt dışın, üzerinde kısacık bir süreliğine

bulunduğu yerküreyi ve onun gizemli insanlarını tanısın. Bırakın çekyatınız eskisin, yıpransın. Siz yenilenin.”

Kimbilir, belki sizler de çekyat gezileriyle yeni ufuklara doğru yol alıp, deneyimlerimizi bizlerle paylaşsınız. Ya da gönüllü turizm elçileri olarak, salonunuzda boş duran bir çekyatla farklı kültürlere konuksevliğimizi gösterebilir, edineceğiniz deneyimlerle, kuracağınız dostluklarla yaşamınızı zenginleştirebilirsiniz.

Yollarımız hiç tükenmesin...

nuraybartoschek@butundunya.com.tr

Bir gazeteci, ülkenin en zengin işadamıyla röportaj yapılmaktaydı: “Efendim, bize bu serveti nasıl yaptığınızı anlatır mısınız?”

“Zevkle... 1920'lerin başlarındaydık.

1. Dünya Savaşı'nın etkileri yeni yeni siliniyordu, benimse cebimde birkaç kuruştan başka bir şey yoktu.

Cebimdeki 5 kuruşla bir elma aldım. Onu parlatıp, 10 kuruşla sattım. Ertesi sabah, 10 kuruşumla 2 elma aldım ve onları da sattım.

Böyle çalışarak, bir ay sonunda, 10 Liradan fazla para kazanmış oldum. Ertesi ayın başında, amcam öldü ve bana 500 milyar Lira miras bıraktı...”

Maren, yola çıkmadan önce bize küçük bir piyano konseri verdi.

UFAK TEFEK BİLGİLER

Derleyen: GÜLÇİN ORKUT

● 5500 YILLIK AYAKKABI

▲ Arkeologlar tarafından Ermenistan'da bir mağarada bulunan bu deri ayakkabının 5500 yıllık olduğu söyleniyor. Bitkisel işlemlerle tabaklanmış inek derisinden yapılan çapraz bağcıklı ayakkabı, bilinen en eski kapalı model.

Bir kilo limonda bir kilo çilekten daha fazla şeker vardır.

Rol değil geçek:

Amerikalı komedyen Dick Shawn bir gösterisinde "İşim için asla yerlere kapanmam" derken yere kapaklandı? Aralıksız süren alışılarından sonra yerden kalkmayınca, yanına gelen görevliler Shawn'ın öldüğünü farketti.

Tarantulalar iki buçuk yıl yiyeceksiz yaşayabilirler.

Gözleri açık tutarak hapşırmağı imkansızdır.

● KOYUNLAR TANIYOR VE HATIRLIYOR

Primatlar gibi koyunlar da araştırmalarda farklı yüzleri tanıyor ve iki yıl sonra hâlâ hatırlıyorlar. (yaklaşık 50 koyun ve 10 insan) Tanıdık yüzleri sakınleştiriyor, ayrıca mutlu ve kızgın yüz ifadelerini de ayırt edebiliyorlar (tercihleri, mutlu ifade).

Ünlü basketbol oyuncusu Michel Jordan bir spor ayakkabı markasının reklam yüzüydü; ve yıllık kazancı Malezya'daki üretici fabrikanın tüm çalışanlarının kazancından fazlaydı

● ALTININ İLGİNÇ ÖZELLİĞİ

Kibrit kutusu büyüklüğündeki bir altın külçe yufka gibi açılarak bir tenis kortu büyüklüğü kadar plaka elde edilebilir.

● ÇOK HÜCRELİ YAŞAMIN BAŞLANGICI

Nature dergisinde yayınlanan bir araştırmada bahsedilen fosiller, çok hücreli yaşamın başlangıcını 1.5 milyar yıl daha önceye çekiyor. Şimdiye değin, geleneksel bilgilerimiz bize, yaklaşık 600 milyon yıl evvel gerçekleşen büyük bir biyolojik çeşitlilik dalgası olan Kambriyen patlamasına kadar gezegenimize tek hücreli yaşamın hakim olduğunu söylüyordu.

KARACİĞER

İnsan uzun süre bir böbrek, bir akciğerle veya midesiz, dalaksız yaşayabilir, ama karaciğersiz bir dakika bile yaşayamaz.

KELEBEKLER ayaklarıyla tat alır.

1 saat süreyle kulaklıkla bir şey dinlemenin kulaktaki bakteri sayısını %700 arttırdığını biliyor muydunuz?

Sait Faik

Kasım doğumlu Yazarımız

23 Kasım 1906'da Adapazarı'nda doğdu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde bir süre eğitim gördü. Ekonomi öğrenimi için İsviçre Lozan'a gitti. 3 yıl Fransa'da Grenoble'da yaşadı. Eğitimini yarım bırakarak 1933'te İstanbul'a döndü. Geçimini babasından kalan mirasla sürdürdü. Yaşamını Şişli'de apartman ve Burgaz Ada'daki köşklelerinde annesiyle geçirdi. 11 Mayıs 1954'de öldü. ► **Sait Faik** ilk öyküleriyle gözlemci bir yazar olarak belirdi. Ona göre her şey insanı sevmekle başlar. "Edebi eserler insanı iyi güzel bir dünyaya götürmüyorsa ne işe yarar" diyor Sait Faik toplumsal düzenin çirkinlikleri, sahtelikler, adaletsizlikler karşısında direnen insanın yalnızlığını keşfeder. Sürekli kullandığı ana tema yaşama sevinci oldu. Sıradan insanlar, işsizler, hamallar, balıkçılar, sokak kadınları, kimsesiz çocuklar, emekçiler ve küçük burjuvalar onun insanlarıdır. O bu insanlarda evrensel insanı yakalamıştır. Çağdaş edebiyata katkılarının dolayısıyla Amerika'daki Uluslararası Mark Twain Derneği'nin onur üyeliğine seçilmiştir.

YAZAR DEDE VE TORUNLARI

Muzaffer İzgü

Annemin yaşgünü hediyesi

Benim annem çok yoruluyor. Akşam işten geliyor, hemen mutfağa giriyor, yemeğimizi yapıyor. Sabahleyin biz kalkınca bir bakıyoruz, kahvaltımızı hazırlamış, masanın üzerinde duruyor.

Uyanınca, kardeşim Can'ı uyandırıyorum, yüzlerimizi yıkıyoruz, sonra kahvaltımızı yapıyoruz. Ben hemen önlüğümü giyiyor, kardeşimi teyzeme bırakıyor, okulumun yolunu tutuyorum.

Öğleyin okuldan gelince Can'ı teyzemin evinden alıyorum, kendi evimize geliyoruz. Bu kez bir bakıyoruz ki öğle yemeğimizi teyzem masaya koymuş. Teyzemlerin evi çok yakın, hemen iki ev ötede. Bizim evimiz de iki oda, teyzemlerin evi de iki oda. Onların çocukları yok. Bilmem ki niye yok? Bize, "Siz, bizim de çocuğumuzsunuz..." diyor. Ama Can, "Ben annemin çocuğuyum" diyor. Elbette teyzeme söylemiyor, bana söylüyor.

Gelecek yıl Can da okula gidecek. Oh ne güzel, kardeşimin elinden tutarım, ben ikinci sınıfta, o birinci sınıfta okuruz. Hem ben ona ders de çalıştırırım. Rakamları biliyorum, okuma yazmayı biliyorum.

Teyzem çalışmıyor, arada öğleden sonraları bize geliyor, masallar anlatıyor, mısır patlatıyor, tatlı yapıyor. O da bilmiyor. "Bilmem Filiz" diyor. Benim babam yok. Okulda bir arkadaşım, "Belki annen, baban boşanmışlardır. Benim halam boşandı" diyor.

Bir arkadaşım da, "Belki de ölmüştür" diyor. Olsun. Annem var ya.

Annem bir işyerinde çalışıyormuş. Oradaki çalışanlara çay kahve pişiriyormuş, işyerini siliyor, süpürüyormüş. Akşama dek hep ayaktaymış... Ne zaman şöyle otursam, uzansam, annemi düşünüyorum. "Çok mu yoruldu acaba anneciğim?" diyorum. Anneciğim hergün bana küçücük bir harç-

lık veriyor. Ama ben onu harcamıyorum, biriktiriyorum. Bazen Can'a şeker alıyorum. O zaman öyle çok seviyor ki. Şekeri sapından tutuyor, bir yalıyor, bir bana teşekkür ediyor.

Evde ne işler mi yapıyorum? Bir kez ben de, kardeşim de evi hiç dağıtmıyoruz. Sonra iki odamızı da süpürgeyle süpürüyorum. Süpürürken de şarkılar söylüyorum. Can soruyor, "Bu şarkıyı yeni mi öğrendiniz abla?"

"Evet, öğretmenim öğretti..."

Bardakları, tabakları yıkıyorum. Bıçak mı? Yoo, hayır, ona elimi sürmüyorum. Elmamızı yıkayıp yiyoruz, ayvamızın yıkayıp yiyoruz, hatır hatır ısırarak.

"Haydi bakalım Can, hangimiz ağzımızı daha çok açacağız?..."

Ohooo, Can'ın ağzı bir açılıyor, bir açılıyor. Ekmek kutusunun kapağı gibi. O zaman öyle çok gülüyoruz ki. Ama annem çok az gülüyor. Biliyorum, yoruluyor, yorgun insan hiç gülemez ki. Ama yine de bazen gözlerinin içi gülüyor. Ne zaman mı? Bir ba-

çağına beni, bir bacağına da kardeşimi oturtup, saçlarımızı okşadığı zaman. Anneme kimse hediye de almıyor. Teyzem de almıyor. Artık okuyorum ya, rakamları biliyorum ya, annemin kimliğine baktım, oradaki rakamları yazdım. Sonra öğretmenime gösterdim.

Öğretmenim, “Evet annen, Mayıs ayının ikisinde doğmuş...” dedi.

“Yani annemim yaş günü o gün değil mi, öğretmenim?”

“Evet Filiz... Yoksa annene yaş günü hediyesi mi almak istiyorsun?”

“Evet öğretmenim...”

Var daha, 2 Mayıs'a onbeş gün var. Kime söylesem, kime söylesem? Acaba Can'a söylesem anneme söyler mi? Desem, “Hani Can, annem o denli işinin içinde unutmuyor, bize pasta alıyor, üzerine de mum dikeyiyor, yaş günümüzü kutluyoruz ya, işte bu yıl biz annemin yaş gününü kutlayacağız. Anneme sürpriz yapacağız. Ona çok güzel bir de hediye alacağız...”

Gözleri pırıl pırıl beni dinler, Can kardeşim. Ya sonra? Bakarsın ki bir sabah erken uyanmış, annesi onu öperken, “Anneciğim, biz senin yaş gününü kutlayacağız” deyivermiş. Cık, olmaz. Zaten ben gidip anneme hediye alamam ki. Teyzeme söylesem? Elbette ya...

“Can bak, sen bu kağıtlara resim yapadur, ben teyzeme dek gidip geleceğim...”

Biliyorum, Can hiç yaramazlık yapmaz. Koştum teyzemin yanına.

Teyzem sordu:

“Ne oldu, Filiz? Ödevini mi yapmadın?”

“Hayır teyzeciğim, senden başka birşey isteyeceğim...”

Teyzem ellerimi tuttu, gözlerimin içine baktı.

“Anneme yaş günü yapmak isitiyorum teyzeciğim... Anneme hiç kimse hediye almıyor...”

Teyzemin gözleri yaşardı. Biriktirdiğim parayı teyzeme uzattım.

“Ben annemin yaş gününü öğrendim, 2 Mayıs. Kimliğine baktım. Öğretmenime sordum.”

Teyzem, “Bilmem ki, biz köyde doğduk, acaba günü gününe işlemimiz yapıldı mı?”

“Ama öğretmenim 2 Mayıs dedi.”

“Yani, bu yıl 2 Mayıs'ta, dur bakalım, onbeş gün sonra annene yaş günü yapacaksın, öyle mi?”

“Evet. Yalnız anneme sürpriz yapmak istiyorum. Can'a da söylemedim. Can söyleyiverir anneme.”

“Anlıyorum Filiz... Yani şimdi ben bu parayla mum alacağım, pasta alacağım ve annene hediye alacağım.”

Başımı salladım,

“Ama lütfen onu hediye paketi yapınlar. Üzerine de (İyi ki doğdun) yazısı yapıştırınlar.”

“Olur Filiz... Çok duygulusun. Gel seni bir öpeyim...”

Koşarak evimize geldim. Öyle mutluydum ki. Kardeşimi kucakladım. I-ıh, kaldıramadım. İki yanağından öptüm. Sonra divana oturduk, ne şarkılar söyledik, ne şarkılar...

Artık hergün okulda takvime bakıyorum. Annemin yaş gününe 12 gün

kaldı. Annemin yaş gününe 8 gün kaldı. Annemin yaş gününe 4 gün kaldı. Yarın annemim yaş günü! Okulda arkadaşlarıma anlattım, öğretmeni-me anlattım. Çok heyecanlıydım, yerimde duramıyordum. Pastayı, mumları, hediyeyi görünce annemin nasıl mutlu olacağını düşünüyordum. Belki de annem o an kahkahalar atacaktı. Biz de onun kahkahalarına katılacaktık. Can, ben, annem, kahkaha denizinde yüzecektik... Koştum teyzemin yanına...

“Yarın teyzeciğim, yarın.”

“Biliyorum Filiz... Annenin hediyesini aldım bile...”

Bağırdım: “Aaaa bakabilir miyim?”

“Ama hediye paketi açılmaz ki... Hadi senin için de sürpriz olsun. Annenin seveceğini çok iyi biliyorum. Sevinçten uçarak eve geldim. Pe ki bu gece nasıl bitecek, yarın okul nasıl bitecek, akşam nasıl olacak?”

Oldu...

Mumları görünce Can, gözlerini iri iri açtı.

“Teyzeciğim onlar da ne?” diye sordu.

“Filiz annene yaş günü yapacak...”

“Aaaa pasta da var mı?”

“Elbette, birazdan onu da getireceğim.”

Can sevinçten oynamaya başladı. “Akşama pasta var, pastaa... Nah böyle bir dilim yiyeceğim. Sonra annemi öpeceğim, onu

kutlayacağım.”

Pasta hazır, üzereinde mumlar dikili, Can sokak kapısının önünde, teyzemle ben limonata bardaklarını hazırlıyoruz. Biliyorum annem çok heyecanlanacak, ama ben ondan daha çok heyecanlıyım... Can bağırarak sokak kapısından girdi. Öyle bir bağırıyor ki...

“Anem geliyoooooor, annem geliyoooooor...”

Haydi, çabuk çabuk, kapının bir

yanında ben, bir yanında Can duruyorum. Kapının tık tık etmesini bekliyoruz. Elim kapının kolunda... Kapı tık der demez...

“İyi ki doğdun anneeee, iyi ki doğdun anneeee, iyi ki doğdun anneeee!...”

Annem kapıdan girdi, gözlerini iri iri açtı. Masada bir pasta, üzerinde yanan mumlar, ben gülüyorum, Can gülüyor, teyzem gülüyor... Teyzem, “Koş koş Elif, haydi mumları söndür...”

Annem ne yapacağını bilmiyor, şaşkın şaşkın bir bana, bir Can'a, bir

de teyzeme bakıyor. Sonra çantasını fırlatıp atıyor.

Püüüüf, püüüüf, püüüüfff... Alkışlar... Bıçağı uzatıyorum anneme. Daha çok alkışlar... Annem kocaman bir parça kesiyor, Can'a uzatıyor, bir parça bana, bir parça teyzeme, bir parça kendisine. Bu arada hediye paketini uzatıyorum anneme... Ay, ben annemden daha çok heyecanlıyım... Acaba teyzem anneme hediye olarak ne aldı? Hediye paketi küçücük. Küpe mi, yoksa bir kolye mi, yoksa ruj mu? Annem hedi-

ye paketinin kapağını açıyor... O da ben de:

"Aaaa, aaaa" diye bağıyoruz... Teyzem anneme ipod almış...

"O ne, o ne?" diye Can soruyor. "İpod Can, ipod..." Ah Can ah, "O nasıl top?" diyor.

Canım anneciğim çok mutlu. Hepimizi bir bir öpüyor. İpod'un kulaklığını takıyor.

"Şimdi ben işyerinde çok yorulduğumda bir çay içimi bunu kulağıma takar, dinlerim, bütün yorgunluğum çıkar" diyor. •

muzafferizgu@butundunya.com.tr

BULUTLAR

Öğretmen derste bulutların yeryüzündeki suların buharlaşmasından oluştuğunu uzun uzun anlattıktan sonra öğrencilerden birini kaldırarak sordu:

"Söyle bakalım oğlum, kara bulutlar neden olur?"

Çocuk düşündü, yutkundü, bir şey diyemedi.

Arkadaşı olan küçük kız heyecanla kalkarak

"Ben biliyorum öğretmenim" dedi

"Kirli sulardan olur!.."

SİZ BABAMI BİLMİYORSUNUZ

Öğretmen, matematik sözlüsünde Oğuz'u tahtaya kaldırıp sordu "Oğuz, babandan yüzde 10 faizle 200 lira borç para alsam, yıl sonunda kendisine kaç para vermem gerekir?"

Oğuz hemen yanıtladı "1000 lira."

Öğretmen "Nasıl olur oğlum" dedi

"Sen hiç hesap bilmiyor musun?"

Oğuz "Bilmesine biliyorum öğretmenim ama... Siz benim babamın nasıl bir iş adamı olduğunu bilmiyorsunuz!"

HER YAŞTAKI
ÇOCUKLAR İÇİN

Ali Murat Erkokmaz

Yıllar yıllar önce, Kadıköy Maarif Koleji'nde okurken, ve de lise 2'ye geçmişken, yaptığımız her türlü haylazlığa bir de film çekme marifeti eklemeye kalkmıştık.

O zamanlar bırakın insanların cep telefonları ile video çekmelerini, neredeyse her evde telefon bile yoktu. Sinemaların çoğu Siyah-Beyaz denilen ama her türlü grinin de yer aldığı yapıtlarla doluydu. >>

Renkli filmlerin afişinde kocaman bir "Renkli" yazısı yer alırdı. Kopyaları burada gerçekleştirilmiş filmlerin çoğunun da renkli mi yoksa renksiz mi olduğu tartışılacak durumda olurdu.

Ama Engin'in babasının küçük bir 8 mm film kamerası vardı ve bu çok olağanüstü bir şeydi. Biz de bu kamerayı yürütüp film çekmeye karar vermiştik. Ne filmi? Tabii ki korku filmi.

Korku filmleri, şimdi de olduğu gibi çok modaydı o zamanlar da. Nendense insanlar korkmaya bayılırlardı ve bu nedenle sinemalara tonla para ödeyip korkarlardı. Bir Frankenstein vardı ki çocukların rüyalarına girerdi. Şimdiki Elm Sokağı, Testere gibi iğrenç yapıtların yanında ilkokul müsameresi gibi kalmasına rağmen o günlerin iyi korku filmlerindendi.

Konu oldukça basitti. Hepimiz yatılı okuyorduk. Hazırlık sınıflarına yeni gelen ufaklıkları ruh çağıracağız diye boş bir sınıfa toplayacaktık. Ortalığı iyice karartıp, bir mum yakıp mistik bir havaya soktuktan sonra abuk sabuk ayın zıvaları mırıldanacak, bızdıkları saz teli gibi gerecektik. Ortam istediğimiz kıvama gelince de daha önceden kapının üst tarafına yerleştirdiğimiz onlarca kap kaçak ve tencereyi büyük bir gürültüyle masanın üstüne devirip ufaklıkların akıllarını kaçırmalarını filme alacaktık.

Altıyol'da bir pasaj içindeki bir fotoğrafçıdan Kodak marka 8 mm.lik renkli filmi aldık ve hazırlıklara başladık. Ama gelin görün ki Engin'in babasının makinesini ele geçiremeyince

bizim Oscar da suya düşüverdi.

İyi ki de düşmüş. Şimdi düşünüyorum da çocukların yaşayacakları travma, onları yaşlılıklarına kadar idare ederdi eminim.

Peki de nedir bu korku dalgası? Neden korkar canlılar?

Geçenlerde çok önemli bir randevuya yetişmeye çalışıyorum ve E5 karayolunda köprüye doğru yol alıyorum. Alıyorum dediğime bakmayın, trafik kitlenmiş, Sultanahmet meydanına gitmem gerekiyor, randevu saatime sadece birkaç dakika kalmış, bırakın köprüyü, daha ben Altunizade kavşağına bile gelememişim. Buluşacağım adam çok ünlü bir yabancı ve sırf bu toplantı için özel uçağıyla sabahın köründe İstanbul'a geliyor, toplantıdan sonra uçup gitmesi gerek.

Ve tam o sırada, otobanın tam ortasında, arabaların tekerlekleri arasında kaçmaya çalışan dört minik pati ve bir minik kuyruk görmez miyim?

Yanımda Deniz gözlerini kapamış, hem kendi hem benim sinirimi yatıştırmaya çalışıyor. Veryansın ediyoruz şehir yaşamına. Ve tam o sırada, otobanın tam ortasında, arabaların tekerlekleri arasında kaçmaya çalışan dört minik pati ve bir minik kuyruk görmez miyim?

"Kedi yavrusu" diye bağırma ile Deniz kendini arabadan dışarı atıverdi. Zaten yavaş akan trafiği komple dur-

durup arabaların altlarına yatarak kediyi bulmaya çalıştı. Ben de kontağı kapatıp yanına geldim. Kedicik korkudan dışarı fırlamış gözlerle arkamızdaki arabanın sol ön tekerleğinin üzerindeki amortisör yayının içine girmez mi? Girer.

Spiralin altı kapalı, üstü kapalı, ortası helezon yay, nasıl girdi anlamadım. Kollarımı sokup çıkartmaya çalışıyorum ama hayvan korkudan delirmiş gibi ellerimi sürekli ısırıp parçalamaya çalışıyor. Onu oradan çıkartabilmek için ezdim, büzdüm, zorladım, zorladım Canı yanan hayvan artık dişlerini tamamen geçirmiş paso ısıyordu ellerimi. Ben de "ahh!, off!" diye diye onbeş dakikalık bir mücadele sonunda onu o daracak yerden çıkartmayı başardım; koşup bizim arabanın bagajına attım. Koltuğa oturdum, arabayı çalıştırdım ve kazağıma pantolonuma, saatime kısacası her yanıma bulaşmış kedi dışkısını gördüm.

Gülsem mi ağlasam mı bilemeyeceğim bir durumda toplantıya 2 saat

kadar geç ve kedi dışkısına sıvanmış bir vaziyette gittim.

O gün sınırdığımı düşündüm. Bir iş mi önemliydi benim için yoksa küçük bir kedinin hayatını kurtarmak mı? Tabii ki küçük kedi ağır bastı.

Önce veterinerine sonra eve geldi ve bizim Çitçit Kafe'nin yeni, onuncu kedi üyesi olarak hayatına burada devam etmeye başladı. Ama hâlâ korkunun travmasını yaşamakta. Bu nedenle kendine yardım edenle

henüz arası hoş değil. Bugün yine ellerimi paramparça etti.

Abartmıyorum, iki elim de kan revan içinde kaldı. Yüzlerce ısırık ve tırnak yarası var ellerimde.

Pekala, neden korkuyor bu hayvan benden hâlâ? Ona yemek, su, sevgi ve sıcak bir yuva veriyorum; oysa o hâlâ korkmuş durumda tıslıyor.

Yanıt basit. Otoyol kenarında doğup büyümeye çalışırken aldık onu; hiç bilmediği bir ortama getirdik. Bilemediği sesler, kokular, yaklaşımlar ve çevre içinde feleğini şaşırması durumunda. İşte olan bu. Canlılar bilemedikleri zaman korkarlar. Bilmeyince sorunlarla başedemeyeceklerini düşünüp paniğe kapılırlar.

Hayaletlerden korkan insanları düşünün. Hiç bilmedikleri birşeyden korkmaları biraz saçma değil mi? Acaba birkaç defa görseler alışırlar mı?

Doğal olarak korkuyu sadece bilinmeze bağlamak doğru olmaz. Karşılaşılması hoş olmayan birçok şey de korkuyu tetiklemez mi? Örneğin

aşı olmak, dayak yemek gibi. Üstelik insanın tüm fiziksel dengesi ister istemez bozulur.

Örneğin, yüksek bir binanın çatısının kenarında ayakta durmaya kalksanız alışık değilseniz dengenizi kuramazsınız. Oysa yerde duran incecik çitanın üzerinde gayet güzel dengede kalabilirsiniz. Gelin aynı şeyi yerden 30 metre yukarda duran geniş bir tahtanın üstünde deneyin. Pattadanak düşersiniz. İçinizi bir korku kaplar ki o da sizin dengelerinizi allak bullak eder. Dik duramazsınız. İşte böyle bir şeydir korku.

Sınav korkusu da birçok insan için benzer bir şeydir. Ne kadar çalışsanız çalışın küçük bir korku içinizi kaplar. Ya yapamazsınız? Bu korku, zaman zaman bildiklerinizi unutmanıza bile sebep olabilir.

Korkusuz insanlar vardır. Elde ya- lın kılıç düşman üstüne yürürler. Onları hiç anlamam doğrusu. Nasıl olur da insan korkmaz? Karşında sana doğru, seni ve arkadaşlarını öldürmeye gelen binlerce düşman var. Bağıra çağırıyorlar. Sen en ön sıradasın, büyük bir ihtimalle papazı bulacaksın.

O yaşa, o güne gelene kadar gördüğün, duyduğun, yediğin, içtiğin, aşkların, sıkıntıların, hepsi, karşıdaki abuk adamın elindeki keskin demirin senin suratını, boynunu, kulaklarını ve omzunun yarısını kesmesiyle yok olacak. Boşa yaşamış olacaksın onca zaman. Gel de korkma bu duruma.

Bence akıllı insan korkar ve korkunun dürtüsüyle ölmek için tedbirler alır. Alır ki yaşasın ve gerekirse daha savaşılsın. Mevlam böyle istedi diye kendini koyverirsen ne kellen kalır ne gövden.

Korkmaktan korkmak da ayrı bir anlaşılabilir durum. Korkmak bizi birtakım kötü durumlara karşı hazırlamak için gelişmiş duygu ise bundan korkmanın ne anlamı olabilir ki?

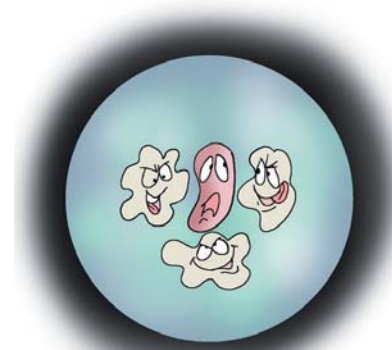
Tüm canlılar korkarlar.

Kedilerin gözbebekleri büyür, sırtları kambur olup ağızlarından gacur gacur miyavlamalar çıkar. Köpekler kuyruklarını bacaklarının arasına sıkıştırıp diş gösterir, hırlarlar. Atlar kullarlarını geriye yatırıp yay gibi olurlar.

Sineklerin ve pirelerin bile korktuklarına eminim. Bir sineğe yaklaştığınızda sizden kaçması sizi sevdiği için olamaz.

Yıllar önce bir belgesel seyretmişim ve hatta yazılarımdan birinde buna yer vermişim. Mikroskop altında çekilmiş bir video idi. Hani şu tek hücreli canlılar var ya, onların arasında geçen bir olaydı. Üç adet amip, bir terliksi hücreye tuzak kuruyorlardı. Terliksinin etrafını çevirip birden saldırıp yiyip bitiriyorlardı.

Tek hücreli canlılar. Ne ağızları

vardı ne kolları. Garibimi ortalarında sıkıştırıp kendi hücrelerine dahil ediyorlardı. İşin en ilginç yanı da onlar tuzağı oluştururken terliksi korkuyor ve kaçmaya çalışıyordu. Hareketlerinden içinde bulunduğu panik görünüyordu. Amipler ise, üç kişi olmanın verdiği güven ve cesaretle kahramanca saldırarak terliksi imha ediyorlardı.

Nasıl oluyordu da tek hücreli bir canlının bile korku duygusu olabiliyordu? Acaba bu canlıların diğer duyguları da var mı? Neden olmasın? Korkuları varsa, sevmeleri de olamaz mı yani?

Doğa, tüm canlılara bu korku duygusunu boşuna vermemiş. Bir nevi korunma mekanizması. Böyle bir şey nasıl reddedilir ki?

“Ben hiçbirşeyden korkmam”

diyen insan yalan söylemez mi sizce? Hiç mi korunmaya gereksinimi olmaz? Yoksa çok mu aptaldır?

Polisten de korkar insanlar. Hatta hiç bir suçları olmasa bile, yanlış anlamaya, polisin yanlış kullanılabilecek yetkisine kurban gitmekten korkarlar. Devlet korkusu da aynı nedendir. Elinde yetki olan birtakım insanlar seni parmaklarının ucunda istedikleri gibi oynatabilirler.

“Ben hiçbirşeyden korkmam” diyen insan yalan söylemez mi sizce? Hiç mi korunmaya gereksinimi olmaz? Yoksa çok mu aptaldır?

Tabii bütün korkuların en korkulası olanı Tanrı korkusudur. Herşeyi içinde barındırır; mutlak güç, tartışılması yasak ve öbür dünya’da hesap. Gel de korkma. Bu nedenle herşeyden korkar haldeyiz. Fakat çok ilginçtir ki son zamanlarda doğal tehlikelerden daha çok diğer insanlardan geleceklenden daha çok korkar olduk. Sağ soldan, sol sağdan korkmakta. Herkes politikacılardan korkmakta. Politikacılar bir üstlerinden korkmakta.

Korkmak faydalı bir duygudur. Nerede ne kadar korkulacağını kimse bilemez ama kesin olan birşey var ki çoğu zaman korkunun ecele faydası var.

Eee, n’apalım, her atasözü her zaman doğru olamayabiliyor. •

alimuraterkorkmaz@butundunya.com

MEMLEKET ÖZLEMİ

İlyas Halil

Hava gel dedi. Geldi.
Havva gül. Kokladım.
Hayat göl. İslandık.

Deniz, gök, yer yumurta sarısı.. Abu
Dhabi. 1992 yılı. Mart başı. Çöl kor
olmuş yakıyordu.

*

Dostum İranli Amin “Haftaya İsfan’da
Şirazli Hafız festivali var” dedi.
“Rubailer gazeller Farsça ve iki
Avrupa dilinde ut eşliğinde okunacak;
gitmek ister misin?..”
Şirazli Hafız’ın şiirlerine lise
yıllarımda tutulmuştum. Edebiyat
hocamız Haydar bey, “Hafız’ın
şiirlerinde kişi aşkın enini boyunu
bulur” demişti.

Mart ayının limon kokuları gibi
sevgili her daldadır. Her nefeste. Kişi
burnu ile sevginin derinliğini,
ağırlığını duyar. Sabah nefesidir
güzelliği. Kanında, kulağında rüyada
derin bir iz bırakır.

Ve öyle oldu.

Aysel iseli kız ile Hafız’ın şiirlerine
açılan ilk pencereyim.
Aysel ile ilk aydın karanlığı tattım.
İlk ateşimdi komşu Aysel.
Üşüyünce ısınacak ocağım oldu Aysel.
Susayınca serin kaynak.
Dağ başında. Ellerim yüzüm ıslak
Su Aysel Hala izi anımda.

*

Arife günü Abu Dhabi’den Tahran’a,
oradan Nısfı- cihana uçtuk. Gecenin
bahar serinliğinde İsfahan’a vardık.
Uçakta , yağmur altında elma ağacı
sevinci içimde. Her elmada yağmur
suyunu hissediyordum. Dalımda.

*

Otelin lobisinde. Festivalin yapılacağı
parkı sorduk. Otele yakın olduğunu
söylediler.

Festival benim için geçmişe atılmış
zaman füzesi. Parkta bir haftalığına.
Gençlik yıllarıma döndüm.. İçimde
özlemi kalmış Aysel’e, mahallemize,
anılarıma döndüm. Yüzü sivilceli
yıllarıma ağır aheste baştan yaşadım.

Parkta Amin Hafız’dan dört dizelik
bir şiir okudu. “Sevginin insan
yüreğine getirdiği çelişkiyi görmeni
isterim” dedi.

Aradığım yalan sen. Bulduğum
gerçek sen. Mecalsizliğim sen. Mecal
sen. Sana adadım canımı, can sen iken
Suç sen. Af senden.

Bir hafta boyu. Hafız nisyan ülkesinde
kalmış günlerime ışık tuttu.

*

Yıllar boyu vurduğum her kadın
parktaydı. Büyüleyici kara gözlü
Sevil. Ellerimde yanık izi bırakan iri
memeli Necla. Adı hala dilimin
ucunda yürüyüşünü unutamadım
Suna. Parktaydı.

*

Parkta yirmi yaşımın şaşkınlığını
buldum.

*

“Amin” dedim. “İsfahan’da
olduğumuzdan emin misin? Eski
mahallemin kızlarını görüyorum.
Farsça konuşuyorlar. Bitiremediğim
bir rüya sanki.”

*

“Şimdi Hafız’ın dilini anladın” dedi.
“Farsça bilseydin aşkı daha kolay
çözerdin. Aşkı bilseydin (İsfahan’ın)
Nevruz dili ile konuşurdun.

İsfahan’da genç kız kır çiçeği
koklayınca ana olacağını, gülünce

güle benzeyeceğini, Hafız’ın
gazelinden öğrenir. Mangala
sürülmüş cezvenin kokusundan
kahve olduğunu bilirsin. Genç kız
kadın olduğunu bildiği gibi.

“Hafız ülkesi” dedi. “Burası”.
Hafız, toprakta yağmurdan sonra
baş veren yeşil ot

Hafız Laleden yanağa solan lal,
Hafız gülden arıya gel diyen rayiha .

*

İnanmazsan güzelliğine Suna’nın
Aysel’in. Ayakların basacak yol
bulmaz yar’e varacak. Burada Hafız
rüzgar.

Değdiği dalda yasemin sevgili kokar.
Hafız’ın nefesi. Kar bulduğu yerde
ak gül biter.

Amin “Sana Hafız’ın dilini anlatayım”
dedi. Dilimiz çocuk kulağında ninni.
Uykuyu öğrendim. Dilimize dağ
anlamını getirmek için dağların
kayasını yük ettik. Ovalara taşdıık.
Dağı gördük dağı öğrendik.
Dağlardan fırtınaları çağırdık.

Aşkımızı anlattık. Mevsimlerden
Nevruz’u, Güz’ü bulduk. Garam
dedik. Körün gözüne yasemin.
Kadınsın dedik. Sevdik. Sevgiyi
öğrendik.

*

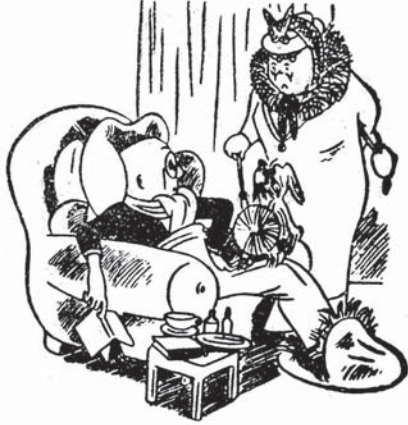
Seviyorum deyince Acem kız bildi.
İran ovalarının yelidir saçlarını
okşayan.

Delikanlı, “Canum sen,
Cananum sen” deyince bir
Suna, bir Sevil bildi
delikanlının hangi köyden
geldiğini.

ilyashalil@butundunya.com.tr

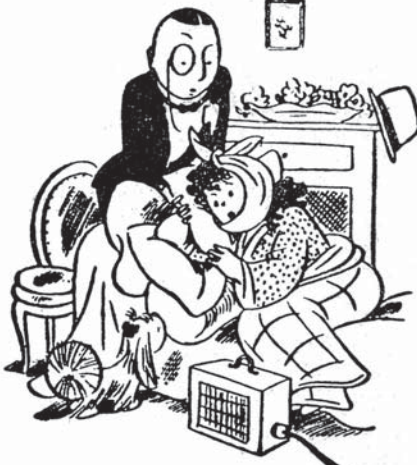
Mankafa Poldi

- Nerede kaldınız?...
- Affedersiniz Poldi, merdivenden düştim de...
- Merdivenden düşmek te üç saat sürmez ki.

- İki kilo kaybetmişim.
- Hiç görünmüyor, Poldi..
- Kaybedilen şey görünmez ki.

- Düşim beş saatlik tren yolculuğu müddetince ağrıdı.
- O halde niçin yarım saatlik uçakla gelmedin.

- Onun gazete okuduğuna inanıyor musun?

KASIM AYI ÇÖZÜMLER SAYFASI

"Sudokunun Yanıtları"

2	3	4	8	7	9	6	1	5
7	1	6	3	4	5	2	9	8
5	9	8	6	2	1	3	4	7
1	2	3	9	5	4	8	7	6
6	7	9	1	8	3	5	2	4
8	4	5	2	6	7	1	3	9
9	5	2	7	3	6	4	8	1
3	6	7	4	1	8	9	5	2
4	8	1	5	9	2	7	6	3

Sudoku yapamayanlar için

6	5	1	3	7	9	2	4	8
3	9	7	2	4	8	1	6	5
2	8	4	5	1	6	9	7	3
8	4	9	6	2	7	5	3	1
1	7	3	9	8	5	6	2	4
5	2	6	1	3	4	7	8	9
4	1	5	7	6	3	8	9	2
9	6	8	4	5	2	3	1	7
7	3	2	8	9	1	4	5	6

Sudokusuz yapamayanlar için

"Bilginizi Denetleyin"

- 1-(d) MS 330
- 2-(b) Baskça
- 3-(a) Destan
- 4-(c) Keynes
- 5-(b) Michalengelo Antonioni
- 6-(d) 24
- 7-(d) Marcus Antonius
- 8-(a) Güçlerin Ayrılması
- 9-(a) Almanya/Eiseach
- 10-(c) Marcus Coccellius
- 11-(b) Clint Eastwood
- 12-(b) 1914-1918
- 13-(d) Tabiat Üzerine
- 14-(a) Fizyolojik psikoloji
- 15-(a) Kızılderili Dini
- 16-(c) Kabuklu Yemişler
- 17-(b) Fenomenoloji
- 18-(c) Prusya

Satranç Çözümleri

PROBLEM: 1.Ac8 Tehdit: 2.Ab6+#
1...a)1...Şd5 2.Vxf7# b)1...Axc8 2.Vxf7#
c)1...Ad5 2.Ve2#

OYUN SONU: 1...e5+! 2.dxe5 Vd2+# (2.Şxe5 Vxg3+ 0-1)

Kareler ve Rakamlar

$$\begin{array}{r} 420 + 313 = 733 \\ 431 - 207 = 224 \\ + \quad - \quad + \\ 851 + 106 = 957 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 395 - 334 = 729 \\ 270 - 135 = 135 \\ - \quad - \quad - \\ 665 - 199 = 864 \end{array}$$

İlk dersimiz Türkçe

1-(c) 2-(a) 3-(a) 4-(b) 5-(d) 6-(c)- 7-(b) 8-(d)
9-(d) 10-(c) 11-(b) 12-(a) 13-(a) 14-(b) 15-(c)

Mantık Bilmecesi

Adı	Vasıta	Şehir	Restaurant
Aykut	Otomobil	Antalya	Gezi
Dilek	Tren	İnebolu	İrmak
Hatice	Bisiklet	Aksaray	Şahin
Faruk	Motosiklet	Konya	Dişar
Güngör	Otobüs	Ayvalık	Eloğlu

1	N	E	Y	Z	E	N	T	E	V	F	İ	K	V	E
2	U	L	A	L	A	İ	K	İ	D	A	R	E		
3	R	A	B	A	T	K	S	İ	L	E	M	D	A	
4	U	A	S	İ	L	E	K	O	İ	D	A	M		
5	L	E	N	A	A	Y	N	İ	İ	L	E	T	İ	
6	L	C	L	I	N	T	L	U	T	V	R			
7	A	R	I	T	E	H	E	Z	İ	M	E	T		
8	H	O	P	A	T	L	A	M	A	A	E	M		
9	A	R	A	K	A	O	Z	K	A	V	A	L	A	
10	T	O	Y	T	A	R	A	K	F	İ	Z	A	N	
11	A	İ	N	V	N	A	R	A	A	T				
12	Ç	A	N	A	K	M	N	K	İ	Y	A			
13	V	D	V	A	S	A	T	İ	T	A	R			
14	K	A	Z	A	N	Ş	A	T	O	D	S			
15	A	R	A	S	D	A	M	S	L	O	M	A	N	
16	Y	A	R	K	R	B	E	Y						
17	S	A	K	A	L	A	R	A						
18	E	Y	O	R	T	A	B							
19	R	A	H	V	A	N	Z	A	N					
20	İ	T	A	T	F	A	A	L						

YARININ BÜYÜKLERİ

Gönderi adresi:
Sedef Cad. 2446 Ada, 1. Parsel, A Blok, Kat: 3,
Da: 16, Ataşehir, 34750 İstanbul
e-posta: butundunya@butundunya.com.tr

(e-posta ile göndereceğiniz fotoğrafların 150 KB'den fazla olmamasına lütfen özen gösteriniz.)

Simge ve Sanem Çalışkan, İstanbul

Sila Yüce, İzmir

Semih Yıldırım, Gaziantep

Simay Batum, Ankara

Selen Batum, Ankara

Ali ve İlayda Aslan, Kırşehir

Deniz Akyol, Adana

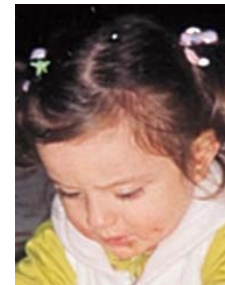
Neslihan Parlak, Mersin

Alp Talay, Ankara

Meymune Köseoğlu,
Rize

Hazal Günel, Kırıkkale

Bestenur ve Alperen Alsoy, Samsun

Efe Baran Türker, İstanbul

Samir Güler, Bulgaristan

Kazım Bozdağ ve Emel Özensoy, Adana

Umut Vural ve Duygu Dartanel, Denizli

KARELER VE RAKAMLAR

Cahit Batum

- Sıfırdan, dokuza kadar olan rakamları kullanarak aşağıdaki işlemleri çözünüz.
- Her farklı şekil bir rakamı göstermektedir.
- 0-9 arasındaki rakamlar her iki grupta farklı şekillerle simgelenmektedir.

1

$$\begin{array}{c} \begin{array}{ccc} \text{[Yellow/Blue]} & \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} \\ \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} \end{array} - \begin{array}{ccc} \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} \\ \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} \end{array} = \begin{array}{ccc} \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} \\ \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} \end{array} \\ \begin{array}{ccc} \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} \\ \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} \end{array} - \begin{array}{ccc} \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} \\ \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} \end{array} = \begin{array}{ccc} \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} \\ \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} \end{array} \\ \begin{array}{ccc} \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} \\ \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} \end{array} - \begin{array}{ccc} \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} \\ \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} \end{array} = \begin{array}{ccc} \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} \\ \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} & \text{[Blue/Yellow]} \end{array} \end{array}$$

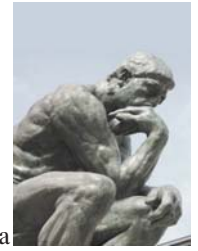
2

$$\begin{array}{c} \begin{array}{ccc} \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} \\ \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} \end{array} + \begin{array}{ccc} \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} \\ \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} \end{array} = \begin{array}{ccc} \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} \\ \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} \end{array} \\ \begin{array}{ccc} \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} \\ \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} \end{array} - \begin{array}{ccc} \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} \\ \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} \end{array} = \begin{array}{ccc} \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} \\ \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} \end{array} \\ \begin{array}{ccc} \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} \\ \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} \end{array} + \begin{array}{ccc} \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} \\ \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} \end{array} = \begin{array}{ccc} \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} \\ \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} & \text{[Red/Yellow]} \end{array} \end{array}$$

Çözümler 149. sayfadır.

MANTIK BİLMECESİ

Prof. Dr. Yüksel Bozer

Bu yaz beş genç aynı gün değişik şehirlere gitmek üzere Ankara'dan yola çıktılar.

Aşağıdaki ipuçlarına dayanarak bu gençlerin adını, hangi vasıtayla hangi şehre gittiğini ve hangi restaurantta yemek yediğini bulunuz.

İPUÇLARI:

- 1- Otobüs Ayvalık'a gitmek üzere yola çıkmıştı.
- 2- Şahin restaurantta yemek yiyen gencin gideceği yer Aksaray'dı ve iki tekerlekli vasıta ile yola çıktı.

- 3- Dilek İnebolu'ya gidiyordu. Ne Dilek ne de Eloğlu restaurantta yemek yiyen Güngör otomobille seyahat etmediler.
- 4- Motosiklete binen adam yemeğini Diyar restaurantta yemişti.
- 5- Faruk Antalya'ya gitmiyordu.
- 6- Erkeklerden hiçbiri ve Gezi restaurantta gitmeyen Hatice tren yolculuğunu tercih etmemişti ve bu restaurant Konya yolunda değildi ve bulunduğu yerden demiryolu da geçmiyordu.

	Bisiklet	Otobüs	Otomobil	Motosiklet	Tren	Aksaray	Antalya	Ayvalık	İnebolu	Konya	Diyar	Eloğlu	Gezi	Irmak	Şahin
Aykut															
Dilek															
Hatice															
Faruk															
Güngör															
Diyar															
Eloğlu															
Gezi															
Irmak															
Şahin															
Aksaray															
Antalya															
Ayvalık															
İnebolu															
Konya															

Adı	Vasıta	Şehir	Restaurant

yukselbozer@butundunya.com.tr

Çözümler 149. sayfadır.

SATRANÇ

Mustafa Yıldız

ÜNLÜ SATRANÇ USTALARI: 16
Satranç Dünyasının Ünlü Vikingi: Bent LARSEN

Bent Larsen
(1935-2010)

04.03.1935'te Tilste' de, Danimarka'da doğdu. 7 yaşında satranç oynamayı öğrendi, 12 yaşında ciddi teorik çalışmalara başladı. Birçok Dünya Şampiyonluğu turnuvasına katıldı. Sovyet ustalara karşı çok başarılı oldu. 1971'de Dünya Şampiyonluğu eleme maçlarında Fischer'e 6-0 kaybettikten sonra bir iki önemli turnuva kazanmasına karşın eski oyun gücüne ulaşamadı. Larsen 09.09.2010'da Arjantin'de öldü.

Gipslis-Larsen, Sousse, 1967

1.e4 Af6 2.e5! Ad5 3.d4 d6 4.c4 Ab6 5.exd6 exd6 6.Ac3 Fe7 7.Fe3 O-O 8.Fe2 Ac6 9.Af3 Fg4 10.b3 Ff6 11.O-O d5 12.c5 Ac8 13.b4? 13.h3! 13...A8e7 14.b5 Aa5 15.h3 Fxf3 16.Fxf3 c6 Siyahın zayıflıkları yok. 17.Vd3 Ac4 18.Ff4? zaman kaybı.

18...Ag6 19.Fh2 Fg5! Siyah vezire yer açıyor ve şah kanadında alan kazanıyor, g6'daki at f4'e yerleşmeye hazır. 20.bxc6 bxc6 21.Fd1!? Ff4 22.Fc2(D) 22.Fb3! Ad2 23.Kfd1 (23.Fxf4?

Axf4 24.Vxd2 Vg5 Vezir kazanır) 23...Fhx2+ 24.Şxh2 Axb3 25.axb3 Vb8+ 26.g3 Vxb3 27.Kab1 Vc4 28.Vxc4 dxc4 29.Kb4 Berabere. 22...Fhx2+ 23.Şxh2 Vf6 24.g3 Kfe8 25.Şg2? 25.Fb3! 25...Vg5! 26.Şh2? 26.f4 Ve7! daha iyi. 26...Ab2! 27.Vf3 Vd2 d4 piyonu kaybediliyor. 28.Fxg6 hxg6 29.Ad1 Ac4! 30.Vc3 Kab8 31.Kc1 Ke4 32.Kc2 Vxd4 33.Vxd4 Kxd4 34.Ke1 a5! (D) Piyon fazlası ve kuvvetli atla zafer siyahın.

35.Şg2 a4 36.Ac3 a3 37.Aa4 g5 Beyazın yapabileceği yararlı hamle yok. 38.Ke7 Kb4 39.Ab6 Kb2 40.Kc3 Kxa2 41.Axc4 dxc4 42.Kc7 Kdd2 43.Kf3 c3 Beyaz terk etti.

39. SATRANÇ OLİMPİYATINDAN SEÇME KONUMLAR

BD KASIM 2010

Flaquer (Dominik Cum.) -Stellwagen (Hollanda)

Oyunun 26. hamlesinde Siyah, c8 karesindeki kalesini c3'e getirmiş. Bu kale burada ne yapar? Birinci yataydaki kaleyi bağlar. Ama Beyaz, aceleyle 27.Ka3?? oynadı ve Siyah'ın 27...Kxe3 darbesiyle sarsılıp oyunu terk etti. Çünkü bu kale alınamaz. (28.fxe3 Vf1+#)

Ghaem (İran) - Navara (Çek)

Siyah'ın üstünlüğü çok açık. Vezir Kanadında piyon üstünlüğünün yanı sıra çok etkili bir şah atağı da başlatmış. Beyaz, e1 karesindeki atı da bırakıp g7'den mat istemek amacıyla şöyle oynadı: 41.Kd7 Siyah, bu tehdide pabuç bırakacak bir oyuncu değil. 41...Kh1+!! 42.Şxh1 Fxg2+ 43.Axg2 Vxe5 Operasyon tamamlandı. 44.Kxb7 Vd5 45.Kb6 Vc4 46.Kb7 g5 47.Şh2 a4 48.Şg3 Vc6 49.Kb8+ Şg7 50.Şf2 Vc2+ 51.Şg1 Vc1+ 0-1 a piyonunun ilerleyişi durdurulamaz.

PROBLEM

Mustafa Olgun Ekşi

2#

mustafayildiz@butundunya.com.tr

OYUN SONU

Matokhin-Kuzman, 1970

Siyah Kazanır

Çözümler 149. sayfadadır.

BİZE GÖNDERİLEN KİTAPLARDAN

Şakir Eczacıbaşı

Remzi
Kitabevi

Türkiye'de "kendini değil kentini" düşünen, "ben değil biz diyen", "Paramı kazanırım keyfime bakarım yerine bilim, sanat, kültür ve spor için taşın altına elini değil yaşamını koyan" bir aydının öyküsü. Geçtiğimiz yıl aramızdan ayrılan Şakir Eczacıbaşı Bernard Shaw'dan Gülen Düşünceler, Oscar Wilde'dan Acılar, Tutkular, Gülümseyen Deyişler adlı derlemeleri, zamanı dondurduğu fotoğrafları yanına bir de anılarını topladığı kitapla ölümsüzlüğe adım atıp gökyüzünde bizi aydınlatan yıldızlardan biri oldu. İzmir'de başlayan İstanbul'da noktalanmış yaşam yolculuğu sırasında fotoğraflanması gereken anları aktardığı yapıtında, Osmanlı'nın son dönemi, Cumhuriyet'in ilk yılları, Türk Eczacılığının gelişimi, İkinci Dünya Savaşı yılları, Türki-

ye'de o dönem görev yapan yerli yabancı eğitim, bilim insanları, Londra yılları, Unesco toplantısı ve Unesco başkanının "Köy Enstitülerini niye kapattınız?" sorusu, Ahmet Emin Yalman, Vatan Gazetesi, Sanat Yaprağı, Sabahattin Eyuboğlu, "Önce Ekmekler Bozuldu" diye Oktay Akbal, Atilla İlhan, Bülent Ecevit, Behçet Necatigil, Sait Faik, Muhsin Ertuğrul, Haldun Taner, Bedri Rahmi, 6-7 Eylül Olayları, Kör Agop, Eczacıbaşı'nda Grafik Tasarım Atölyesi, Temizlik Kağıdı Üretimi, Eczacıbaşı Spor Kulübü, Bilgi Yarışmaları, Tıp ile Sanatı Bağdaştıran Dergi: Tıpta Yenilikler, 27 Mayıs Öncesi ve Sonrası, Fotoğraf Sanatı, Belgesel Filmler, Bir Dış Dünya: Sinematek, Dağlarca, Cimcozlar, Ecevit, İpekçi ve Milliyet Sanat Dergisi, Şakir Paşa Ailesi, 12 Eylül, Özal ve Mayonezin bile dışarıdan getirildiği günler...•

Benlik Aile ve İnsan Gelişimi

Kültürel
Psikoloji

Koç Üniversitesi Yayınları

Sosyal psikolojinin kurucularından olan "kültürel psikoloji" denince önce onun adı akla gelen uluslararası üne sahip bilim insanımız Çiğdem Kağıtçıbaşı'nın birey, aile ve toplum gelişimi açısından önemli bilgiler sunan yapıtı önce İngilizce yayımlanmış ve büyük ilgi görmüştü. Genişletilmiş ve gözden geçirilmiş Türkçe baskısı raflarda yerini aldı. Çok geniş bir kaynakça ışığında "kişi, aile toplum ilişkileri, kültür kavramı, benzerlikler ve farklılıklar, benlik ve insan gelişimi, ana-baba şefkati ve kontrolü, gelişim ortamı, sosyalleşme, yoksunluk, Çocuğun Değeri ve aile, modernleşme karşısında aile, ana-babalık, özerklik ve ilişkisellik, erken çocukluk gelişimi, psikolojinin rolü, psikoloji işe yarayacak mı?, göç, kültürleşme, benlik ve aile değişimi, politika, psikoloji ve sosyal politika"ya uzanan günümüzde hemen hemen herkesi ilgilendiren konularda uluslararası çalışmalar ışığında açıklamalar getiriyor. "Sağlıklı İnsan Modeli" için bireysel düzeyde özerk-ilişkisel benliği savunan Kağıtçıbaşı "göç bağlamında eğitim ve sosyal destek politikaları, hem bireysel düzeyde hem ailesel düzeyde sağlıklı insan modelini desteklemek amacıyla formüle edilebilir. Bireyci toplumlarda da politikaların bu sağlıklı benlik/aile modelini teşvik etmesi çok yararlı olabilir...•

Oğuz Tekin

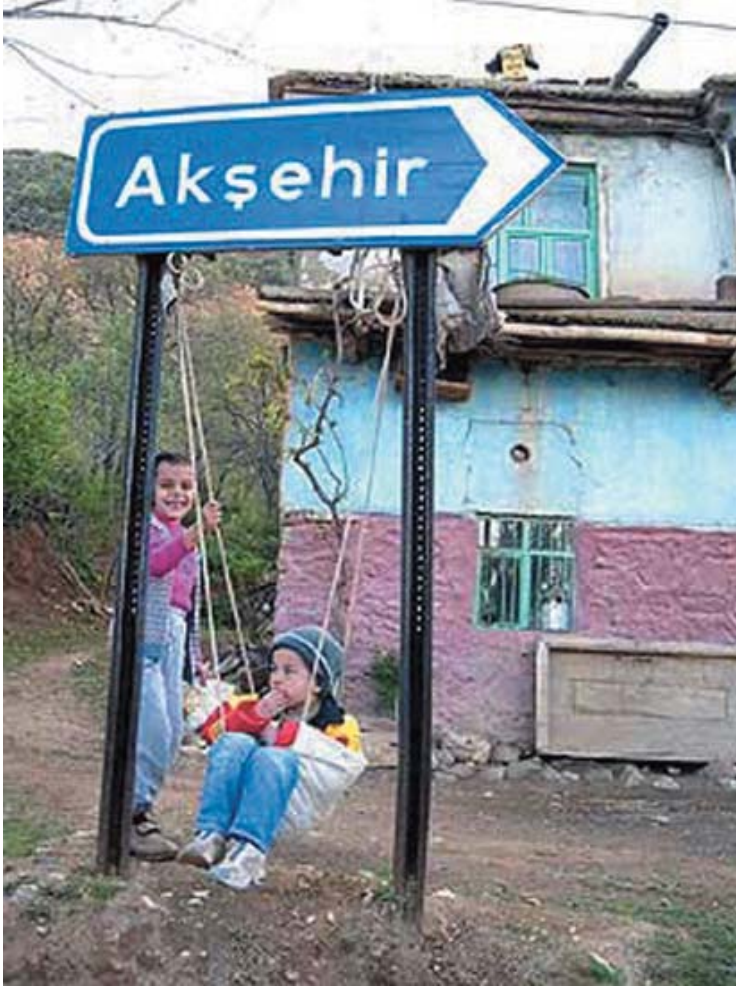
İletişim Yayınları

Numismatik alanında uluslararası üne sahip Eski Çağ uzmanı Oğuz Tekin'in kaleminden bugüne ders veren çıkarımların olduğu özgün bir çalışma. Eski Yunan ve Roma dünyası siyaset, hukuk, askerlik, mimarlık, sanat, düşünce ve tarih yazıcılığı alanlarında günümüz Batı uygarlığı üzerinde çok önemli etkiler bırakmıştır. 3500 yıllık bir dönemin tarihinin ele alındığı kitapta: "poli" denen kent-devletlerinin kurulmaya başlaması, kolonizasyon, doğa filozofları, demokrasi ve demokratik yönetim biçiminin ortaya çıkışı, Herodotus ve Thukydides ile tarihçiliğin gelişimi, edebiyat, felsefe, Sokrates'in idamı, Büyük İskender ve Helenistik krallıklar, Roma'da krallık, Cumhuriyet ve İmparatorluk dönemleri, sınıf mücadeleleri, Hanibal ve Kartaca Savaşları, iç savaş ve Ceasar, Augustus ve Roma Barışı, Hıristiyanlığa geçiş, imparatorluğun ikiye bölünmesi ve Batı Roma'nın yıkılması gibi olaylar ve kişiler ayrıntılı biçimde sunuluyor"•

BİR FOTOĞRAF BİN SÖZCÜĞE BEDELDİR

Gönderi: İlyas Şahbaz, İstanbul

Prof. **HABERAL:**

GEREK- ÇESİZ TUTUKLU

Son yıllarda ülkemiz İFTİRA rejimine doğru hızlı bir şekilde gidiyor.

Bunun sonucudur ki

1.5 yıldan fazla bir süredir

hiç bir yasal gerekçe gösterilmeksizin

Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın bütün özgürlükleri maalesef sivil bir yönetim döneminde gasp edilmiştir.

Böyle bir durumu sivil bir yönetim döneminde yaşamamızı Ülkemize ve Demokrasimize yakıştıramadığımızı, Yaptıran ve Yapanları kınadığımızı, Aziz Milletimize saygıyla sunuyoruz.

Bütün Dünya
2000

TÜRK RESSAMLARI: Kübra GÖREN

SEVGİ TOMURCUKLARI

Ankara'da doğdu. Öğreniminden sonra bir süre öğretmenlik yaptı. İmar Bakanlığı'nın çeşitli birimlerinde görev aldı. Sosyal Güvenlik Bakanlığı Basın ve Halkla ilişkiler ünitesinin kuruluşunda hizmet verdi. Gören'in sanatla ilgisi küçük yaşlarda başladı. Adına kurduğu iş yerinde tasarımcı olarak beğeni kazanan modeller üretti. İlk fırça darbelerine Azerbaycanlı ünlü ressam Teymur Ağaloğlu'nun galerilerinde başlayan sanatçı, şimdiye dek 24 kişisel ve karma sergi açtı. Doğa aşığı Kübra Gören, yansıtmak istediği güzelliklerin tümünü bir renk armonisi içinde tablolarına özenle işliyor. Ankaralı sanatçı 9 Kasım'da Vakıfbank'ın 1.Levent'teki Fuayesinde açacağı sergi ile İstanbullu sanatseverlerle buluşacak.

ISSN 1301-7608

9 771301 760320